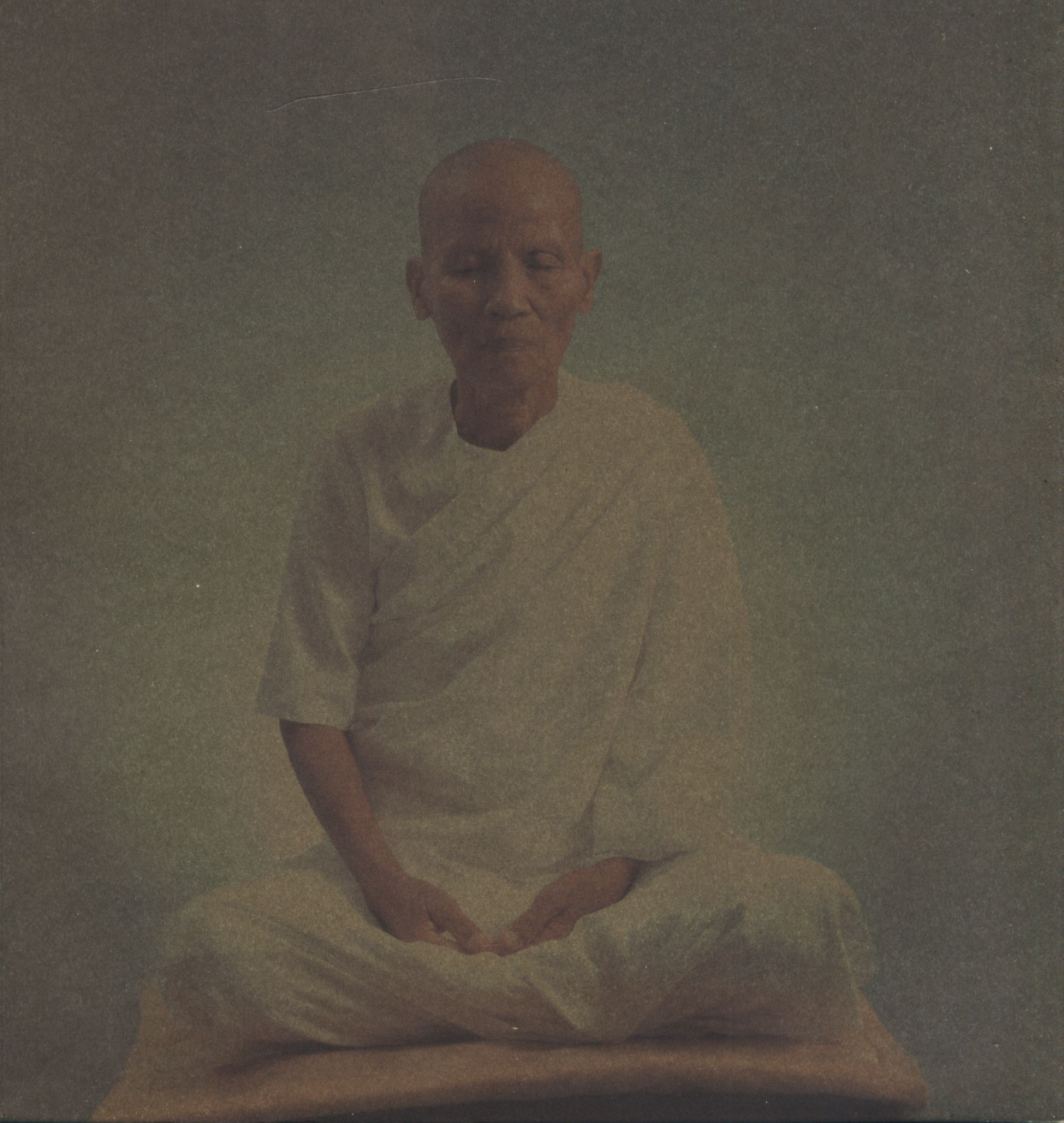

คืนที่พระจันทร์หายไป

คืนที่พระจันทร์หายไป

คืนที่พระจันทร์หายไป

เป็นบันทึกภาคแรกที่รวบรวมคำบอกเล่า คำสอนของคุณยายอาจารย์
จากบันทึกของผู้เขียนที่ได้จดเก็บไว้ ในสมัยที่เริ่มสร้างศูนย์พุทธจักรฯ
จนกระทั่งมาเป็นวัดพระธรรมกายที่สมบูรณ์
(วันเดือนปีที่บอกไว้ คือ วันที่คุณยายอาจารย์ท่านเล่าให้ฟัง)
คุณยายอาจารย์ ได้กรุณาเล่าเรื่องชีวิตของท่านที่ผ่านมา ประสบอาการ(ประสบการณ์)
มาตั้งแต่เด็ก จนกระทั่งมาพบกับพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ
หลังจากหลวงพ่อวัดปากน้ำมรณภาพได้ ๔ ปี คุณยายอาจารย์ก็ได้พบกับ
พระราชภาวนาวิสุทธิ์ (หลวงพ่อธัมมชโย) ผู้สืบทอดวิชชาธรรมกายต่อจากท่าน
ผ่านความสุข รอยยิ้ม ความประทับใจ ความลำบาก ความอดทน ข่มใจ ต่อสู้ เสียสละ
ทุกรสชาติของชีวิตผ่านผู้คนต่างๆ เหตุการณ์ต่างๆ ที่สำคัญต่อความเป็นตาย
ของชาติบ้านเมืองในสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ จนถึงการสร้างสำนักปฏิบัติธรรม
เป็นภาพชีวิตจริงของบุคคลผู้ยิ่งใหญ่ด้วยศีลธรรมความดี ความบริสุทธิ์ สะอาด
ผู้เป็นปูชนียาจารย์ที่ยอดเยี่ยม เป็นต้นแบบแห่งความดีงาม อันหาได้ยากยิ่งในโลก
เพราะท่านสอนด้วยการทำให้ดูเป็นแบบอย่าง มิใช่ด้วยการพูดหรือการเขียนให้อ่าน
ชีวิตของคุณยายอาจารย์ เป็นชีวิตของบุคคลที่ได้ใช้สรีระร่างกายและจิตใจ
ในการสร้างบารมีอย่างสมบูรณ์ที่สุด คุ้มค่าและถูกต้องที่สุดของการเกิดมาเป็นมนุษย์
เป็นชีวิตของผู้เสียสละ อดทนอดกลั้น ทั้งกายและใจ ลมหายใจของท่าน คือบุญและธรรมะ
วิชชาธรรมกาย คือสิ่งสำคัญที่ยิ่งใหญ่ที่สุดสำหรับคุณยายอาจารย์
การปราบมารประหารกิเลส ให้สิ้นเชื้อไม่เหลือเศษจากใจของสรรพสัตว์ทั้งหลาย

เป็นเป้าหมายสำคัญของการเกิดมาสร้างบารมีของคุณยายอาจารย์
คุณยายอาจารย์ผู้มีแต่ความจริงใจ กตัญญูกตเวทีเป็นเลิศ
อ่อนน้อมอย่างที่สุด ขยัน รักระเบียบวินัย มักน้อย สันโดษ ไม่โอ้อวด
ไม่อยากเด่นอยากดัง "ยายทำงานแบบปิดทองใต้ฐานพระ"
คุณยายอาจารย์ เป็นผู้รักความสะอาดที่สุดทั้งภายนอกและภายในจิตใจ
ทั้งหมดนี้เป็นมหาปัญญา มหาบริสุทธิ์ มหากรุณาของคุณยายอาจารย์
ที่ดูเรียบง่าย แต่ยิ่งใหญ่มหาศาลแก่ชาวโลกทั้งปวง
พระเดชพระคุณพระราชภาวนาวิสุทธิ์(หลวงพ่อธัมมชโย) กล่าวว่า
"ถ้าอยากเป็นอย่างยาย ก็ให้ทำอย่างยาย" และ "(สิ่งที่เรา) ทำให้ยาย กลับได้ที่เรา"
ความปรารถนาอย่างยิ่งของผู้เขียน ก็คือ "การเข้าถึงธรรม" ของผู้อ่าน
การได้น้อมนำเอาศีลและธรรม ข้อคิด คำสอน การปฏิบัติตนของคุณยายอาจารย์
มาพิจารณา และประพฤติปฏิบัติตามบุคคลผู้ประสบความสุข
ความสำเร็จอันยิ่งใหญ่ในชีวิต ทั้งในโลกนี้และในทุกภพทุกภูมิทั้งหมด
ย่อมยังประโยชน์สุขให้เกิดขึ้นแก่ตนเองและทำเป้าหมายของชีวิตที่เกิดมา
เพื่อสร้างบารมีให้สมบูรณ์อย่างแท้จริง

"บุญกุศลทุกอย่างอันเกิดจากหนังสือเล่มนี้ ขอน้อมกราบถวาย
แด่คุณยายอาจารย์ มหารัตนอุบาสิกาจันทร์ ขนนกยูง
ผู้เป็นทั้งหมดของชีวิต ผู้เป็นที่รัก และที่พึ่งที่ระลึกของมนุษย์และเทวดาทั้งหลาย"

คุณยายอาจารย์ มหารัตนอุบาสิกาจันทร์ ขนนกยูง

พ.ศ. ๒๕๓๓

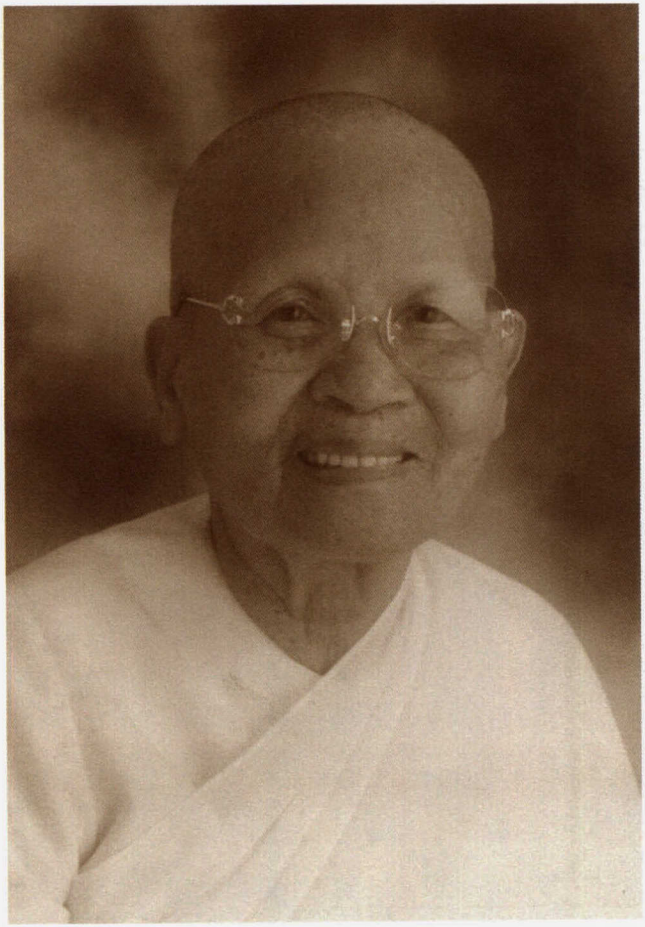
พระเดชพระคุณพระราชภาวนาวิสุทธิ์ (หลวงพ่อธัมมชโย) ได้กล่าวถึงคุณยายว่า

"ภายใต้ร่มบารมีหลวงพ่อวัดปากน้ำ คุณยายอุทิศชีวิตศึกษาวิชชาธรรมกาย
มีข้อวัตรปฏิบัติ ความบริสุทธิ์บริบูรณ์เต็มที่ ได้รับคำชมจากหลวงพ่อวัดปากน้ำว่า
'เป็นหนึ่งไม่มีสอง' ท่านได้รักษาคำยืนยันนี้มาตลอด ด้วยใจปกติ ไม่ลิงโลดใจ
ตรวจตราดูตัวเอง ทำสิ่งนั้นให้สมบูรณ์ ไม่สนใจเรื่องปลีกย่อย
สนใจเป้าหมายไปปราบกิเลสสู่ที่สุดแห่งธรรม ท่านทำต่อเนื่องมาตลอด"

"ความปรารถนาที่จะทำความดี คุณยายท่านมีอย่างแรงกล้ามั่นคง
การจะทำความดีไม่ได้ทำเพียงวันเดียว ความดีของบางคนมีช่วงเวลาสั้น
แต่คุณยายทำความดีจนกว่าจะชนะใจทุกคน และชนะกาลเวลา"

"ทุกช่วงชีวิตของคุณยาย งดงาม เยี่ยมยอด งดงามทุกช่วงชีวิต
งามดุจดวงอาทิตย์ตั้งแต่อรุโณทัย จนถึงสนธยา เป็นต้นบุญ ต้นแบบในสิ่งที่ดีงาม
ไม่ยินดีในลาภ ยศ สรรเสริญ คน สัตว์ สิ่งของ กายนวลสว่างไสวด้วยรัศมีแห่งธรรม
ดวงตาสุกใสสว่าง มีประกายแห่งความรู้แจ้งที่เจิดจ้า มีร่างกายแข็งแกร่งเป็นฐานทัพ
ของพระธรรมกายที่ผ่านศูนย์กลางกายตลอดเวลา ดุจพระเจดีย์เคลื่อนที่
มีชีวิตอยู่อย่างเป็นสุขในกลางธรรมกาย อเนกอนันต์จะนับประมาณมิได้"
(มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๓)

คุณยายอาจารย์ มหารัตนอุบาสิกาจันทร์ ขนนกยูง

พ.ศ. ๒๕๓๙

อัตชีวประวัติ โดยย่อ

คุณยายอาจารย์ มหารัตนอุบาสิกาจันทร์ ขนนกยูง

เกิดเมื่อวันขึ้น ๑๐ ค่ำ เดือนยี่ พุทธศักราช ๒๔๕๒
ณ อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม เป็นธิดาคนที่ ๕ ในจำนวนพี่น้อง ๙ คน
บิดาชื่อ พลอย มารดาชื่อ พันธ์ มีอาชีพเกษตรกรรม
พ.ศ. ๒๔๗๗ ขณะอายุได้ ๒๖ ปี ได้เดินทางเข้ากรุงเทพฯ
เพื่อไปศึกษาธรรมที่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ
พ.ศ. ๒๔๘๑ บวชเป็นอุบาสิกา ณ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ
และหลวงพ่อวัดปากน้ำ ได้ส่งเข้าศึกษาวิชชาธรรมกายชั้นสูงทันที
พ.ศ. ๒๕๐๖ รับนายไชยบูลย์ สุทธิผล° เป็นศิษย์
และได้ถ่ายทอดวิชชาธรรมกายให้

พ.ศ. ๒๕๑๐ สร้างบ้าน "ธรรมประสิทธิ์"
ภายในวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ให้เป็นที่สอนธรรมปฏิบัติแก่ศิษยานุศิษย์
๒๗ ส.ค. ๒๕๑๒ เป็นประธานจัดงานอุปสมบทนายไชยบูลย์ สุทธิผล
โดยมีพระเทพวรเวที[๒] เป็นพระอุปัชฌาย์ ณ พระอุโบสถวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ
ต.ค. ๒๕๑๒ ได้รับบริจาคที่ดิน ๑๙๖ ไร่ ณ ต.คลองสาม อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี
จากคุณหญิงประหยัด แพทยพงศาวิสุทธาธิบดี
มาฆบูชา ๒๕๑๓ เริ่มขุดดินก้อนแรกบุกเบิกสร้าง "ศูนย์พุทธจักรปฏิบัติธรรม"
และเป็นประธานจัดหาทุนสร้างเสนาสนะและอาคารต่างๆ
๑๙ ธ.ค. ๒๕๑๔ เป็นประธานจัดงานอุปสมบทนายเผด็จ ผ่องสวัสดิ์[๓]
โดยมีพระเทพวรเวทีเป็นพระอุปัชฌาย์
พ.ศ. ๒๕๑๕ เริ่มต้นโครงการอบรมธรรมทายาท ภาคฤดูร้อน แก่นิสิตนักศึกษา
พ.ศ. ๒๕๑๘ ย้ายจากวัดปากน้ำฯ มาอยู่ประจำที่ ณ ศูนย์พุทธจักรปฏิบัติธรรม
๒๕ ก.ค. ๒๕๒๐ "ศูนย์พุทธจักรปฏิบัติธรรม" ได้รับอนุญาตให้ยกฐานะเป็นวัด
สังกัดคณะสงฆ์ไทย ฝ่ายมหานิกาย ซึ่งคือ "วัดพระธรรมกาย" ในปัจจุบัน

๖ พ.ย. ๒๕๓๑ เป็นประธานใหญ่ทอดกฐินสามัคคี ณ วัดพระธรรมกาย
และเป็นประธานทอดผ้าป่าสามัคคีในบุญพิธีต่างๆ
ของวัดพระธรรมกาย ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน
๒๒ เมษายน ๒๕๔๓ เป็นประธานร่วมฉลองมหาธรรมกายเจดีย์ ครั้งที่ ๑
๑๐ ก.ย. ๒๕๔๓ ละสังขารด้วยโรคชรา สิริรวมอายุได้ ๙๒ ปี
คุณยายอาจารย์ คือ ผู้ให้กำเนิดวัดพระธรรมกาย
คือ ผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จอันยิ่งใหญ่
ที่นับวันจะแผ่ขยายเป็นความเจริญรุ่งเรืองของพระพุทธศาสนาไปทั่วโลก
ชีวิตการสร้างบารมีของคุณยายอาจารย์จะกลายเป็นตำนานเล่าขานไม่รู้จบ
เริ่มต้นจากคนธรรมดา แต่ผลงานของท่านยิ่งใหญ่...ไม่ธรรมดา

[๑] ปัจจุบัน คือ พระเดชพระคุณ พระราชภาวนาวิสุทธิ์ (หลวงพ่อธัมมชโย)
[๒] ปัจจุบัน คือ พระเดชพระคุณเจ้าประคุณสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์
เจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ
[๓] ปัจจุบัน คือ พระเดชพระคุณ พระภาวนาวิริยคุณ (หลวงพ่อทัตตชีโว)

คุณยายอาจารย์ มหารัตนอุบาสิกาจันทร์ ขนนกยูง

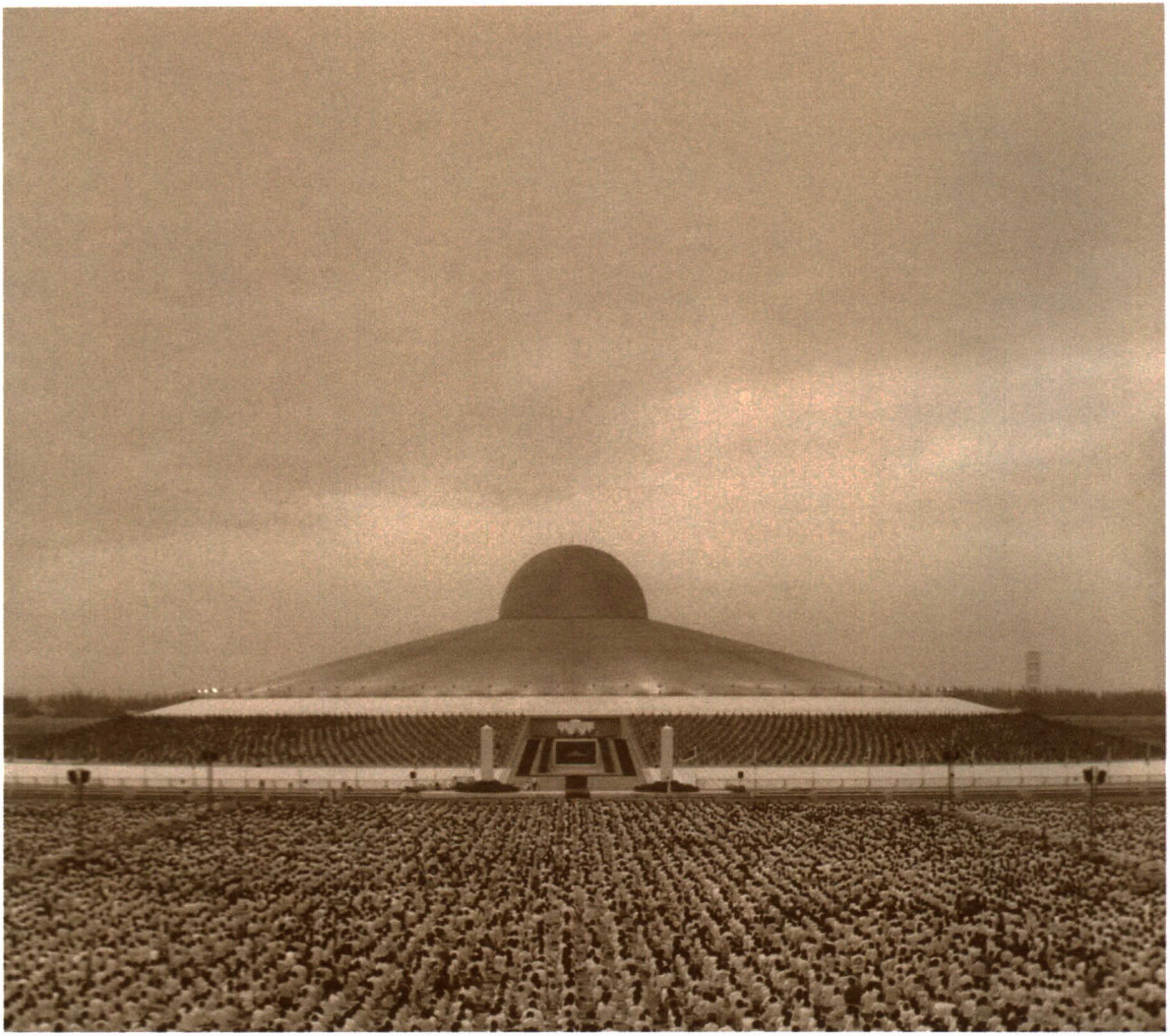
พ.ศ. ๒๕๓๘

จารึกลงตรงกลางใจ

ก่อนที่ท่านจะเข้าไปรู้เรื่องราวของบุคคลอัศจรรย์ที่เกิดขึ้นจริง ขอความกรุณาได้เสียสละเวลาทำความเข้าใจเบื้องต้นตรงนี้สักเล็กน้อย

เพราะเป็นสิ่งจริงแท้แน่นอนว่า ธรรมะแห่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้น เป็นสิ่งที่มีคุณค่าอันประเสริฐ เป็นทางนำไปสู่การพ้นทุกข์ พบกับสันติสุขได้อย่างแท้จริง สามารถทำให้ผู้ประพฤติปฏิบัติจริง เห็นผลจริง จนกระทั่งสามารถเปลี่ยนแปลงจากความเป็นปุถุชนจนเป็นพระอริยะเจ้าได้ โดยไม่จำกัดว่าบุคคลนั้น จะเป็นบุรุษหรือสตรี เป็นผู้เยาว์หรือเป็นผู้มีอายุ แม้จะมีเชื้อชาติ ภาษา หรือเผ่าพันธุ์ใดก็ตาม และคุณอันยิ่งใหญ่แห่งธรรม สามารถยังให้เกิดสันติสุขทั้งแก่ตัวของแต่ละบุคคล จนกระทั่งแก่มวลมนุษยชาติทั่วโลก

วัดพระธรรมกาย เป็นองค์กรทางพระพุทธศาสนาองค์กรหนึ่งที่กำลังมีบทบาทในการสถาปนาสันติภาพของโลก โดยการเผยแผ่ธรรมปฏิบัติ เพื่อจะสร้างสรรค์และพัฒนาคุณภาพของมนุษย์ให้ดำเนินไปอย่างสมดุลกับการเปลี่ยนแปลงของโลก แม้จะเป็นองค์กรภาคเอกชนแต่งานที่ได้ทำมาอย่างต่อเนื่องเกือบกึ่งศตวรรษและที่จะดำเนินไปข้างหน้า กำลังมีผลต่อสันติสุขของมวลมนุษยชาติในอนาคตอย่างใหญ่หลวงเกินที่ใครจะคาดคิด แม้องค์กรที่ยืนหยัดด้วยการสนับสนุนของศรัทธามหาชนแห่งนี้ จะถูกตรวจสอบและถูกเบียดเบียนด้วยอำนาจมืดและการเมือง ตลอดจนกระแสสื่อผู้ไม่หวังดีร่วมกันเสนอเรื่องราวบิดเบือนจากความเป็นจริง แต่องค์กรนี้ยังคงมุ่งมั่นสร้างสรรค์ความดี ด้วยอุดมการณ์ที่หนักแน่น

มหาธรรมกายเจดีย์

บัดนี้ ภาพของวัดพระธรรมกาย กำลังปรากฏสู่สายตาของชาวโลก กำลังเริ่มเป็นที่รู้จักของนานาชาติ ยิ่งการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีการสื่อสารก้าวไกลเพียงใด ไม่ว่าโทรศัพท์ อินเตอร์เนต หรือสื่อโทรคมนาคมแห่งยุคสมัย จะเข้าถึงประชาชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงใด คำว่า "ธรรมกาย" ก็กำลังถูกสื่อสารขยายออกไปให้เป็นที่รู้จักมากมายเพียงนั้น พระภิกษุนับพันรูปขององค์กรแห่งนี้ ที่ล้วนแต่ได้รับการฝึกฝนให้เป็นบุคลากรที่มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ สถานที่ ตลอดจนอาณาบริเวณของวัดพระธรรมกาย กำลังได้รับการพัฒนาปรับปรุงให้เป็นที่รองรับมหาชนทั่วโลก ที่จะร่วมกิจกรรมเพื่อสันติสุขนับแสนนับล้าน การพัฒนาทางด้านวิชาการและการต่างประเทศ กำลังเป็นที่ยอมรับของสหประชาชาติและองค์กรระดับประเทศทั่วโลก แม้กระทั่งงานด้านสังคมสงเคราะห์ ที่กำลังขยายการให้การช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ในภูมิภาคต่างๆ ของโลก กำลังเป็นที่ประจักษ์ในพลังแห่งการเป็นผู้ให้ แต่จะมีใครได้รับรู้บ้างหรือไม่ว่า จุดเริ่มต้นแห่งการแผ่ขยายกระแสแห่งความบริสุทธิ์ดีงามนี้ มาจาก สตรีผู้หนึ่ง แม้รูปร่างลักษณะดูธรรมดาและมาจากตระกูลสามัญชนทั่วไป แต่จิตใจที่เด็ดเดี่ยวเข้มแข็ง ที่ฉายแวว ให้เห็นจากดวงตาอันเป็นประกายสุกสว่าง คือ พลังอันยิ่งใหญ่มหาศาลของคนธรรมดาที่ทำในสิ่งที่ไม่ใช่ธรรมดา

คุณยายอาจารย์ มหารัตนอุบาสิกาจันทร์ ขนนกยูง คือ สตรีผู้นี้ และต่อไปตำนานตลอดจนเรื่องราวของท่านจะถูกจารึก และเล่าขานต่อไปสู่อนาคตอีกนานเท่านาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องราวที่จะนำมาถ่ายทอดต่อไปนี้ เกิดจากการบันทึกของผู้ใกล้ชิดและได้ประสบด้วยตนเอง มิใช่นักเขียนที่ชำนาญในศิลปะการพรรณนา ดังนั้น เพื่อให้เกิดความรู้สึกประหนึ่งได้ติดตามและนั่งอยู่ใกล้ชิดคุณยาย ลีลาและการถ่ายทอดเชิงภาษาต่อไปนี้ จะมุ่งคงบรรยากาศและลักษณะภาษาเดิมให้ผู้อ่านได้สัมผัสกับเหตุการณ์จริงให้มากที่สุด

สารบัญ

บันทึกบทแรกแห่งปฐมวัย
ชีวิตชาวนา ๑
แข้งเหล็ก ๔
สัตว์เลี้ยงของยาย ๗
ตำนานทำนา ๘
ชีวิตชนบท ๑๑
เด็กซน เด็กฉลาด ๑๑
คุณยายกับผี ๑๔
วัยรุ่น วัยสาว ๑๕

บันทึกบทสอง จุดผันแปรชีวิต
จุดผันแปรชีวิต ๑๗
หัวใจที่เด็ดเดี่ยว ๒๐
พบครูคนแรก ๒๓
ตามหาพ่อ ๒๕
พบหลวงพ่อวัดปากน้ำ ๒๙
ความอดทนเป็นบันไดสู่นิพพาน ๓๑
ทำวิชชา ๓๗
ยิ่งใกล้ครู ยิ่งรู้มากขึ้น ๔๐
บุญเป็นใหญ่ พอใจในสิ่งที่มี ๔๕
ยิ่งใช้ ยิ่งคม ๔๖
สู่สงครามโลก ๔๘
หนึ่งไม่มีสอง ๕๓
อ่อนน้อม แต่ไม่อ่อนแอ ๕๕

บันทึกบทสาม คุณค่าและผลงานชิ้นเอก
ใช้วิชชาธรรมกายรักษาโรค ๕๙
การถวายข้าวพระ ๖๑
พระของขวัญ ๖๓
การเห็นพระพุทธเจ้าด้วยตาเนื้อในขณะเวียนเทียน ๖๘

บันทึกบทสี่ กตัญญูกตเวที-สุดยอดของคนดี
ทดแทนพระคุณครู ๗๑
คนจริงย่อมทนต่อการพิสูจน์ ๗๘
พบผู้สืบทอดวิชชา ๘๐
บ้านหลังเล็ก : บ้านกัลยาณมิตรหมายเลข ๑ ๘๓
บ้านธรรมประสิทธิ์ : บ้านกัลยาณมิตรหมายเลข ๒ ๘๔
พระรูปแรกที่คุณยายบวช ๘๖

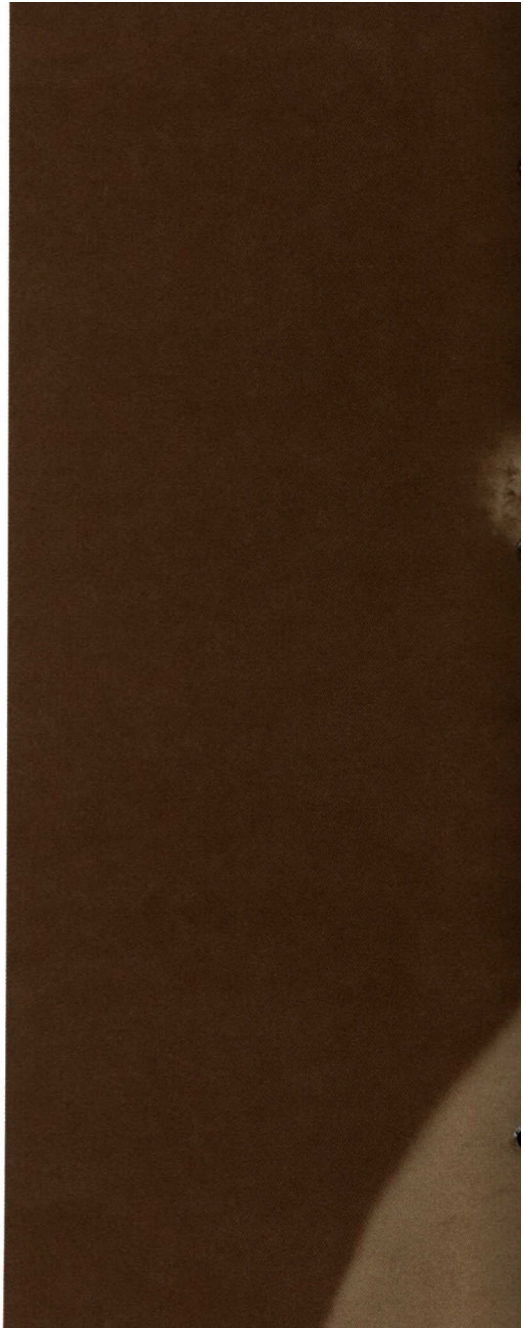
บันทึกบทห้า ศูนย์พุทธจักรปฏิบัติธรรม
สู่การเป็นวัดพระธรรมกาย ๙๓
กิจวัตรของคุณยาย ๑๐๕
สิ่งสำคัญในการสร้างบารมี ๑๐๖
การเตรียมงาน เตรียมความพร้อม ๑๐๖
ผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จ ๑๐๘
กฎระเบียบของศูนย์พุทธจักรปฏิบัติธรรม ๑๑๑
คุณยายสร้างวัด สร้างพระ สร้างคน ๑๑๒

๑

บันทึกบทแรก แห่งปฐมวัย

"ชีวิตชาวนา"

คุณยายเติบโตมาท่ามกลางท้องทุ่งนาที่เขียวชอุ่ม ครั้นถึงฤดูเก็บเกี่ยวก็เต็มไปด้วยข้าวที่ชูรวงเหลืองอร่าม สุดลูกหูลูกตา มีท้องฟ้าสีครามครอบคลุมตลอดปี สภาพอันปลอดโปร่งโล่งกว้าง ได้หล่อหลอมให้คุณยายเป็น

คุณยายอาจารย์ ช่วงอายุ ๒๘ ปี

อันหนึ่งอันเดียวกับธรรมชาติ และให้เป็นบุคคลที่เปี่ยมด้วยน้ำใจกว้างขวางสุดจะประมาณ ดังเช่นวันหนึ่ง (พฤหัส ๓๐ ธ.ค. ๒๕๒๕) เวลา ๑๙.๐๐ น. เกิดจันทรุปราคา คุณยายเห็นแล้ว ท่านก็รำลึกถึงอดีต และได้เล่าให้ฟังว่า

"พระอาทิตย์ พระจันทร์ พระราหู เป็นพี่น้องกัน ตอนเด็กๆ ยายอยู่กลางทุ่งนา ชอบมองดูดวงอาทิตย์ที่กำลังขึ้น และตอนกำลังจะตก เพราะเป็นตอนที่ดวงโตมาก เวลาเย็น ยายเดินตามคันนากลับบ้านจะเห็นพระอาทิตย์สีแดงดวงกลมโตที่กำลังจะตก ยายก็คิดตามประสาเด็กว่า อยากได้ดวงอาทิตย์นั้นมาไว้ หรือไม่ก็หาทางไปถึงดวงอาทิตย์ให้ได้"

คุณยายเล่าว่า

"บ้านเดิมยายอยู่นครชัยศรี บ้านอยู่ติดริมแม่น้ำ (แต่ตอนนี้น้ำเซาะตลิ่ง บ้านพังไปหมดแล้ว) พ่อชื่อพ่อพลอย แม่ชื่อแม่พันธ์ มีพี่น้องรวมกัน ๙ คน คุณยายเป็นคนที่ ๕ เกิดเมื่อวันพุธ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือนยี่ ปีระกา ตอนพระออกบิณฑบาต พี่สาวคนโตชื่อ เจ๊าะ คนที่สองชื่อ ละ คนที่สามเป็นผู้ชาย ตายตั้งแต่ยังเด็ก คนที่สี่(ทิด)วรรณ แล้วก็ตัวยาย แล้วก็มายายเลื่อน ยายม้าย ยายน้อย คนสุดท้องพระอ่อน ท่านบวชตั้งแต่เป็นเด็ก จนถึงตอนนี้จำพรรษาอยู่วัดกลางบางแก้ว และขณะนี้เหลือแต่พระอ่อนองค์เดียว คนอื่นเสียชีวิตหมดแล้ว"

"สมัยเด็กๆ ยายจะช่วยพ่อแม่เลี้ยงวัว เลี้ยงควาย ไถนา เพราะพ่อมีนา ๒๐ไร่ แม่มีนา ๑๕ ไร่"

"ส้มโอหวาน ข้าวสารขาว ลูกสาวสวย" เป็นคำขวัญของอำเภอนครชัยศรี เวลาใครพูดกับคุณยายอย่างนี้ ท่านก็จะบอกว่า

"ยายไม่สวยหรอกนะ"

"ตอนเด็ก พ่อแม่ของยายบอกว่า ลูกทุกคน อีจันทร์เลี้ยงยากที่สุด ยายจึงถูก

ยกให้เป็นลูกของหมอโบราณที่กวาดยาให้ โบราณท่านถือเป็นเคล็ดว่า ถ้าลูกมีบุญมากกว่าพ่อแม่ ต้องยกให้คนอื่น จึงจะเลี้ยงรอด พ่อแม่เลี้ยงเองไม่โต เลี้ยงไม่ได้"

"ผู้ใหญ่แถวบ้านยาย เวลาเห็นยายเดินไปไหนก็ตาม ตอนเป็นเด็กๆ ชอบล้อยายว่า 'ตาพลอยน้อย' เพราะยายหน้าเหมือนพ่อ พ่อของยายชื่อพลอย ถ้าผู้ชายหน้าเหมือนแม่ ผู้หญิงหน้าเหมือนพ่อจะเป็นคนวาสนาดี"

สมัยนั้น ยังไม่มี พ.ร.บ. ประถมศึกษา (๒๔๖๔) ผู้ใหญ่สมัยนั้น จึงไม่นิยมให้เด็กผู้หญิงเรียนหนังสือ แต่เด็กผู้ชายให้เรียนกับพระตามวัด

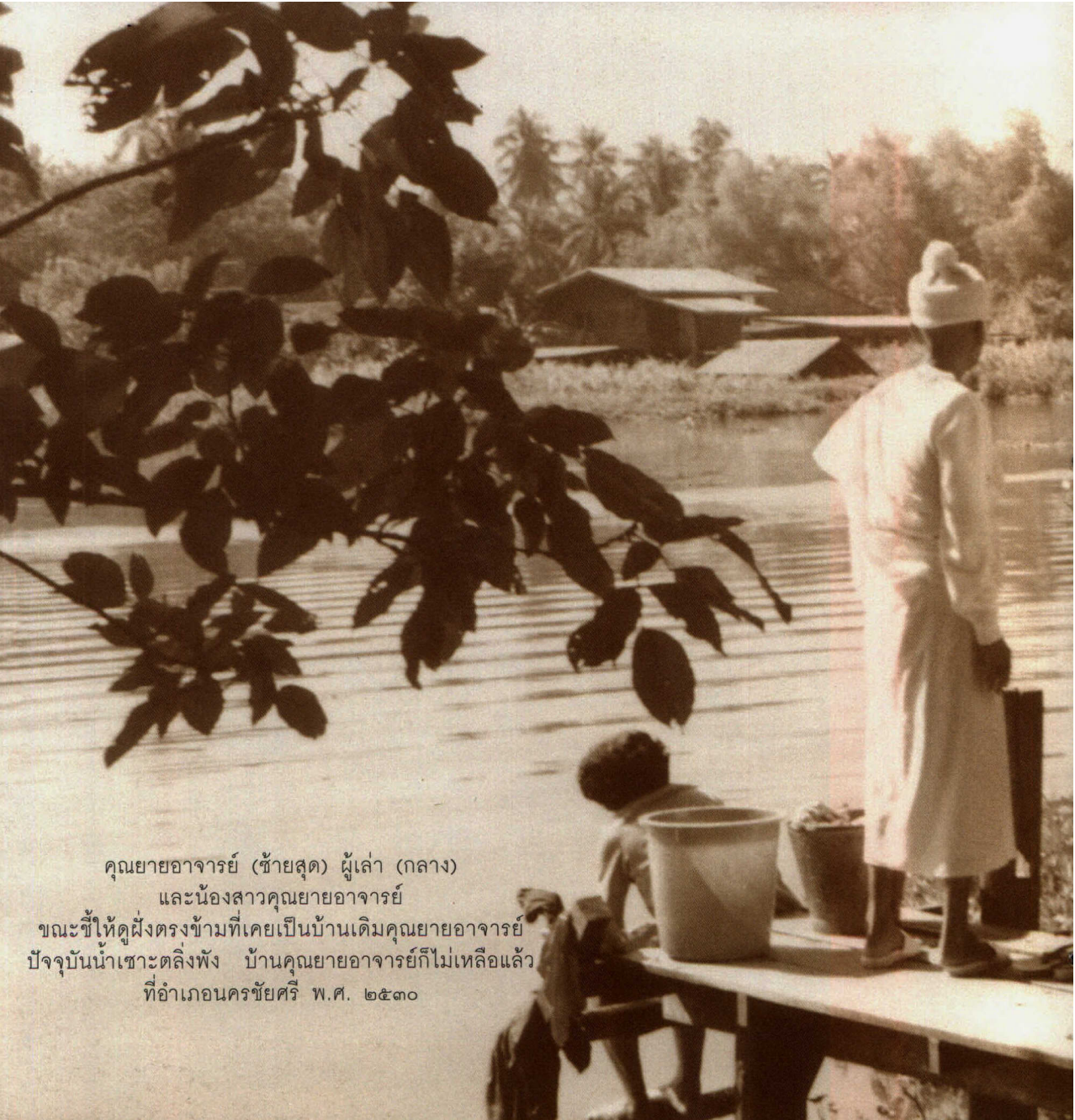
คุณยายเล่าว่า

"พ่อแม่ให้ยายช่วยทำงานบ้านกับช่วยทำนา คนสมัยก่อน เขากลัวลูกผู้หญิงเรียนหนังสือแล้วแอบแต่งเพลงยาว เขียนจดหมายรักโต้ตอบกับผู้ชาย"

"แข้งเหล็ก"

"ยายตื่นตีสี่ทุกวัน เพราะพ่อยายขยันมาก ปลุกลูกทุกคน ถ้าใครไม่ตื่นจะถูกพ่อเฆี่ยน ตี ๕ ขี่ควายไปไถนากับพี่ชาย เอาไถแบกขึ้นไหล่ยาย นั่งหลังควาย พี่สาวช่วยแม่ทำกับข้าว หุงข้าว ไปส่ง ๘ โมง ที่เหลือเก็บไว้กินเพล ๑๐ โมงเช้าปลดไถ ถ้าทำนาหว่านจะทำเฉพาะเช้า-เพล เพลกินข้าวเสร็จพาควายไปลงคลองบางกล้วยอาบน้ำ ถูขี้ไคลให้หญ้า เย็นมาไล่ควายเข้าคอก สุมไฟไล่ยุงให้ควาย กลางคืนพ่อจะนอนบนแคร่เฝ้าควายอยู่ใต้ถุนบ้าน เย็นแม่หุงข้าวให้ลูกๆ กิน ถ้าช่วงว่างจากนา ก็จะเปิดคอกออกเอาควายไปเลี้ยง ไล่ไปกินหญ้าที่ท้องนา"

"ยายทำงานเก่งตั้งแต่อยู่บ้านแล้ว ยายออกจากบ้านไปไถนา ตั้งแต่พระอาทิตย์ยังไม่ขึ้น เห็นดาวประกายพรึกพ้นยอดไม้ใสแจ๋ว

คุณยายอาจารย์ (ซ้ายสุด) ผู้เล่า (กลาง)
และน้องสาวคุณยายอาจารย์
ขณะชี้ให้ดูฝั่งตรงข้ามที่เคยเป็นบ้านเดิมคุณยายอาจารย์
ปัจจุบันน้ำเซาะตลิ่งพัง บ้านคุณยายอาจารย์ก็ไม่เหลือแล้ว
ที่อำเภอนครชัยศรี พ.ศ. ๒๕๓๐

ทำนากันสามคนพี่น้อง ยายตั้งใจทำนาของยายอย่างดีที่สุด ในนาของยายไม่มีหญ้าเลย เก็บเตียนหมด มีแต่ต้นข้าว เวลาได้ข้าว ได้ข้าวมาก ก่อนจะทำนา ยายคุยกันนิดเดียว แล้วต่างคนต่างช่วยกันทำ (เดิมบ้านยายฐานะดี แต่พอพ่อแม่มีลูกหลายคน (๙ คน) ฐานะยากจนลงต้องเป็นหนี้นิดหน่อย ยายกับพี่รวม ๓ คน ช่วยกันทำนาใช้หนี้ได้หมด) ข้างบ้านของยาย เขามีนา ๑๐๐ กว่าไร่ มีลูกไม่กี่คน ไม่ได้เล่นการพนันเลย แต่หาได้ 'ไม่รู้จักกิน ไม่รู้จักใช้' มีเท่าไรก็ไม่เหลือ"(๓ มี.ค. ๒๕๒๔)

"ยายตื่นแต่เช้า กับพี่น้องผู้หญิงสามคนไปทำนา บางทีก็แข่งกับอีกบ้านที่เขาเป็นผู้ชาย นาเขาอยู่ข้างๆ พวกยายจะไปถึงก่อน เดินเร็วไปเร็วกว่า เวลาดำนาปลูกข้าวก็ทำได้เร็วกว่า ทำจนชนะเขาอยู่เรื่อยๆ เขาเลยเรียกยายว่า 'อีแข้งเหล็ก'"(๗ ก.ค. ๒๕๒๕)

"สัตว์เลี้ยงของยาย"

คุณยายได้เล่าถึงเรื่องในอดีต ตอนหนึ่งว่า "บ้านยายเลี้ยงควาย ๓ ตัว เป็นตัวผู้หมด ตัวเมียยายไม่เลี้ยง ยายนั่งขี่หลังควายไปทำนา ชื่อไอ้แอ่น หลังมันแอ่น แล้วก็มีไอ้ใหม่ ไอ้มูล เวลาควายมันติดสัด มันจะวิ่งไล่ตามตัวเมียไปเร็วมาก ยายต้องวิ่งไล่ตามมันแต่วิ่งไม่ค่อยทัน ต้องตามไปถึงตอนที่มันไปหาตัวเมียแล้ว แล้วค่อยเอามันกลับมาบ้าน เวลามันแก่ ฟันหักกินหญ้าไม่ไหว พ่อยายกับยายก็จะไปเกี่ยวหญ้าอ่อนๆ มาให้กิน นอนเคี้ยวไปเรื่อยๆ แก่หนักเข้าก็ตาย"

"บ้านยายเลี้ยงหมาไว้เฝ้ากันขโมย ๒ ตัว ชื่อ ไอ้แดงกับไอ้เขียว เวลายายไปทุ่งนา มันจะวิ่งตามไปด้วย เวลาหุงข้าวก็จะรินน้ำข้าวไว้เลี้ยงมัน"

"บ้านยายเลี้ยงไก่และเป็ด เป็ดมี

๕ ตัว ตัวเมีย ๔ ตัว ตัวผู้ ๑ ตัว เข้าเปิดคอกให้ออกไปหาอาหารกิน ตอนเย็นพากลับเข้าคอก ยายเลี้ยงไก่ ให้ไก่เกาะคอนอยู่ข้างบนคอก เป็ดอยู่ข้างล่าง เพราะไก่บินได้สูง"

"ตำนานทำนา"

คุณยายเล่าให้ฟังว่า "ที่บ้านยาย ทำนาปีเป็นส่วนใหญ่ นาหว่านทำบางครั้ง ส่วนใหญ่เป็นนาดำ เวลาหน้าดำนา บางครั้งขอแรงเพื่อนบ้านมาช่วย เรียกว่า ลงแขก เริ่มทำกันตอนเข้าฤดูฝนแล้ว สมัยก่อนยายมีนา ๒๐ ไร่ มีคนมาช่วยลงแขกเดี๋ยวเดียวก็เสร็จ"

ท่านบอกว่า "เวลายายทำนา จะต้องไถพลิกดินขึ้นมาก่อน จับควายเลี้ยว ๆ ๆ แล้วก็ไถ ใส่ข้าว ๓ เดือนก่อน เวลาเกี่ยวก็เกี่ยวข้าว ๓ เดือน, ข้าวเบา, ข้าวกลาง, ข้าวหนัก ไล่กันเป็นลำดับ" (ข้าวหนัก คือ ข้าวนาปี) (๒๙ ม.ค. ๒๕๓๕)

"คุณพ่อของคุณยายเป็นคนดูทิศทางของการทำนาเก่ง มีสมุดข่อย เป็นตำราโบราณ พอเดือน ๓ ฟ้าร้องทิศไหนก็จะรู้ว่า ปีนี้น้ำน้อยหรือน้ำมาก จะแล้งหรือจะได้ข้าวสมบูรณ์ จะได้น้ำมากน้ำน้อยรู้หมด ยายจึงได้รู้จักว่าข้าวที่ปลูกตรงไหนจะปลูกข้าวเบา ข้าวหนัก ข้าวนาปี ข้าว ๓ เดือน ข้าวแต่ละชนิดจะปลูกคนละแปลง"

"สมัยก่อนพอยายดำนาของตัวเองเสร็จ

หมายเหตุ : การทำนามีหลายแบบ

*(ข้าว) นาปี คือนาที่ทำปีละครั้ง ทำแล้วจะได้ข้าวที่เมล็ดข้าวมีน้ำหนักดี มีคุณภาพดี เรียกว่า ข้าวหนัก

*(ข้าว) นาสามเดือน คือนาที่ทำปีละ ๒-๓ ครั้ง ทำแล้วผลผลิตที่ได้เป็นเมล็ดข้าวที่มีน้ำหนักเบา เมล็ดหักง่าย และคุณภาพด้อยกว่าข้าวนาปี เรียกว่า ข้าวเบา

*(ข้าว) นาดำ คือนาที่ปลูกโดยใช้ต้นกล้าดำลงไปในนา ผลผลิตที่ได้จะได้ผลดี รวงข้าวจะใหญ่และหนัก มักทำในที่ลุ่มมีน้ำอุดมสมบูรณ์

*(ข้าว) นาหว่าน คือนาที่ปลูกโดยใช้เมล็ดข้าวหว่านลงไป ผลผลิตไม่ค่อยได้เต็มที่ มักทำในที่ดอน มีน้ำน้อย (๗ เม.ย. ๒๕๓๓)

ก็ไปหาลำไพ่รับจ้างเขาดำนาวันละ ๕๐ สตางค์ ไว้เป็นค่าขนม ดูลิเก ดูละครของยายเอง"

วันหนึ่ง อาหารเช้าของคุณยายเป็นข้าวต้มใส่รำและ wheatgerm และมีน้ำข้าว ๑ ถ้วย คุณยายบอกว่า

"อยู่บ้านนอกปลูก สีข้าวเอง ไม่ได้ขัดข้าวให้ขาว มีรำน้อย ไม่เคยกินรำเลย มาอยู่นี่กลับต้องกินรำ รำเขาให้หมูกิน ยายหุงข้าวกับหม้อดิน พอเดือดก็รินเอาน้ำข้าวไว้คลุกกับข้าวเย็นที่เหลือให้หมาบ้านยาย ไอ้เขียวกับไอ้แดงกิน"

"สมัยก่อนที่ยายอยู่บ้านนอก ตอนเช้ามืด ตี ๔ จะเห็นดาวลูกไก่เรียงอยู่ชัดเจนบนท้องฟ้า เห็นดาวประกายพรึกใสอยู่บนยอดไม้ ปีไหนที่ดาวประกายพรึกใสสว่างมาก ปีนั้นข้าวในนาจะได้มาก ข้าวปลาอาหารสมบูรณ์ ปีไหนไม่ค่อยสว่างข้าวก็จะได้น้อย"

"หน้าหนาวตะวันต้องเดินอ้อมข้าว เพราะช่วงเดือน ๑๐-๑๑ นี้ ข้าวกำลังตั้งท้อง เดือนนี้ข้าวตั้งท้องออกรวง ตะวันเดินตรงๆ ไม่ได้ กลัวแม่โพสพจะร้อน (ถ้าถูกแสงแดดเต็มที่ แดดจะเผาทำให้รวงข้าวไหม้เกรียมได้) พอช่วงเดือน ๔ เดือน ๕ เกี่ยวข้าวแล้ว ตะวันเดินตรงจากทิศตะวันออกไปทิศตะวันตกเลย ตะวันอ้อมข้าวกลางวันสั้น กลางคืนนาน ตะวันเดินตรง กลางวันนาน กลางคืนสั้น"(๒๘ ต.ค. ๒๕๒๘)

คุณยายบอกว่า

"แม่โพสพมีจริงเป็นผู้หญิงสวย พ่อของยายเล่าให้ฟังว่า มีอยู่คราวหนึ่งพ่อ (เป็นชาวนา) เอาเท้าไปเตะข้าว เพื่อจะเกลี่ยข้าวให้เสมอกัน กลางคืนพ่อฝันเห็นผู้หญิงคนหนึ่งสวยมากมายืนร้องไห้"(๒๙ พ.ย. ๒๕๓๓)

"ที่บ้านยาย เวลาทำนาแล้วข้าวเริ่มออกรวงจะตั้งท้อง จะจัดให้มีพิธีทำขวัญข้าว โดยต้มขนมเล็กๆ น้อยๆ ไปวาง แล้วบอกแม่โพสพ ข้าวบ้านยายเวลาปลูกจะได้ข้าวออกรวงเต็มๆ สมบูรณ์ทุกปี ยายมีนา ๒๐

ธE55
๑๖๖๓
1879๑

ไร่ ก็ได้ข้าวมาก (เวลาข้าวออกรวง ชาวนาจะมีพิธีทำขวัญข้าว คือ ทำบายศรีรับขวัญข้าว ถ้าทำขวัญข้าวแล้วปีนั้น ทำให้ข้าวจะออกรวงเต็มสมบูรณ์ ผลผลิตดี)

ดังนั้น เวลายายทานข้าว ยายจะทานข้าวให้หมด ไม่ให้มีเหลือแม้แต่เมล็ดเดียว ยายจะพูดกับแม่โพสพ ให้รักลูก (คุณยาย) มากๆ นะ แล้วหาข้าวให้ลูก ให้พระ ให้เด็กวัด ให้ทุกคนมีข้าวทานกันเยอะๆ ไม่รู้จักหมดสิ้น ถ้ายายทานข้าวเหลือ (น้อยครั้งมาก) ยายจะขอโทษแม่โพสพที่ทานข้าวเหลือ"

คุณยายบอกว่า

"ยายเป็นชาวนา ยายรู้คุณค่าของข้าว แม้เพียง ๑ เมล็ด ก็เป็นต้นข้าว ๑ ต้น เพราะฉะนั้นห้ามดูถูกข้าว"

คุณยายเล่าว่า

"พ่อของยายจะสร้างยุ้งข้าว* ไปดูฤกษ์ พระท่านบอกว่า ทุกคนในบ้านไม่มีใครตั้งยุ้งข้าวได้ นอกจากยายคนเดียว เพราะยายมีบุญพอ ตอนยายอยู่บ้าน ทำนาได้ข้าวเต็มยุ้ง"

"เวลานวดข้าว ที่บ้านยายจะใช้ครกกระเดื่องขึ้นไปเหยียบบนไม้ แล้วปล่อยให้ตัวสากที่ติดอยู่กับไม้ยาวนั้น ตกลงมาบนข้าวที่อยู่ในครกไม้ใบโตๆ ทำหลายๆ ครั้ง จนเปลือกข้าวหลุดออก แล้วจึงใส่กระด้ง (ที่สานเอง) ฟัดข้าว เอาข้าวเปลือกออกได้เป็นข้าวสาร หน้าบ้านยายจะมีไม้ไผ่ขึ้นเป็นกอใหญ่ ที่บ้านยายจะถักกระบุงตะกร้าใช้เอง พี่ๆ น้องๆ จะถักกันได้ทุกคน"

* ยุ้งข้าวบ้านยาย จะต่อออกจากตัวบ้านไม้ที่อยู่ใช้ยกพื้นให้สูงพอพ้นไม่ให้น้ำท่วม ทำบันไดไม้ขึ้นไป พื้นที่กว้างเวลาข้าวที่นวดแล้วจะแบกขึ้นไปไว้บนยุ้ง มีชายคายื่นจากบ้านไปคลุมเป็นหลังคากันฝนมุงจาก และใช้ไม้ไผ่เป็นโครงและใช้ไม้ไผ่ทำเป็นฝากั้น ใช้ขี้ควายตากแห้งแล้วนวดทาที่ฝากั้น และจะมีพิธีสู่ขวัญยุ้งข้าวด้วย ใช้ข้าวดำ ข้าวแดง กล้วยน้ำว้า บัวลอย (๔ ก.ค. ๒๕๒๖)

"ชีวิตชนบท"

"ก่อนนอน หลังจากทำงานทุกอย่างเสร็จเรียบร้อยแล้ว ยายจะปีนขึ้นไปล้วงเอาลูกนกกระจอกในกระบอกไม้ไผ่ใต้หลังคายุ้งข้าวออกมาเล่น แล้วจึงจับใส่รังคืน"

"ที่บ้านยาย แม่จะทอผ้าใช้เอง มีกี่ด้วย คุณยายจะเป็นคนช่วยกรอด้าย พี่สาวก็จะช่วยแม่ทอด้าย แม่ทอผ้าใช้เองบ้าง ขายบ้างเล็กน้อย"

คุณยายเล่าว่า "ยายชอบทำทานมาตั้งแต่เด็กแล้ว สมัยยายเด็กๆ มีคนขอทานเขาเดินมาขอข้าวสารที่บ้านยาย ยายก็วิ่งขึ้นบ้านไปตักข้าวสารมาให้เขา ๑ กระป๋อง แล้วเขาก็เดินไปต่อ บางคนมาขอข้าวเปลือกยายก็ขึ้นยุ้งตักข้าวเปลือกให้"

คุณยายเล่าว่า

"ผู้ใหญ่ที่บ้านยายบอกว่า แม่ยายเป็นลาวเวียงจันทร์ ตอนเด็กๆ ยายเคยพูดภาษาลาวกับแม่ แต่ตอนโตจำไม่ได้เสียแล้ว"

(๒๑ ม.ค. ๒๕๓๕)

"เด็กซน เด็กฉลาด"

ในวัยเด็ก คุณยายเป็นเด็กที่ร่าเริงแจ่มใส เบิกบาน ว่องไว ใจกว้าง ชอบเล่นสนุกสนานกับเพื่อนฝูง ไปไหนไปด้วย ไม่เคยขัดใจเพื่อน เพื่อนๆ รักคุณยายทุกคน

คุณยายบอกว่า

"เด็กซนเป็นเด็กฉลาด ยายรู้ เพราะยายเคยซนมาก่อน"

"สมัยเด็ก เวลายายขี่หลังควายไปนา ยายจะนั่งร้องเพลงไปบนหลังควาย หรือแต่งกลอนที่คล้องจองกันเป็นเรื่องเป็นราว ส่วนใหญ่ยายจะแต่งเองหมด พ่อยายชอบว่า

'อีจันทร์มันร้องเพลงอยู่เรื่อย' ช่วงหน้าน้ำเดือน ๑๑ เดือน ๑๒ เขาจะเล่นเพลงเรือ เพลงพวงมาลัย เพลงฉ่อย ยายชอบไปกับพวกพี่ๆ เขาจะพายเรือแล้วร้องเพลงรับกันไปมา หรือช่วงที่มีลอยกระทง ยายก็ชอบไปเล่นกับเขา"

"ตอนเด็กอยู่บ้านนอก ยายจะเป็นคนที่ซนที่สุดในหมู่พี่น้อง พ่อจะดุและตียายเก่ง ก่อนพ่อจะเสีย พ่อบอกว่า 'ลูกทุกคนกูตีอีจันทร์มากที่สุด'"

"ยายชอบว่ายน้ำมาก ว่ายน้ำเก่งที่สุดเดี๋ยวๆ ก็กระโดดลงน้ำ เล่นซ่อนหากับเพื่อนในน้ำ ดำน้ำแล้วก็โผล่ขึ้นมา ตอนแรกยายว่ายไม่เป็นเพื่อนๆ ผลักตกลงไปในน้ำ ยายก็จมลงไปแล้วทะลึ่งขึ้นมา เพื่อนก็ช่วยกันคว้าไว้ ยายจึงรู้ว่าถ้าจมลงอีกที ก็จมไปเลย จากนั้นยายก็ว่ายน้ำเป็น ยายว่ายน้ำแข่งกับพวกผู้ชายข้ามแม่น้ำนครชัยศรี สมัยก่อนกว้างกว่านี้มาก สมัยนี้ตื้นเขินไปมาก แต่แข่งสู้ผู้ชายไม่ไหว แรงสู้เขาไม่ได้ ยายชอบเล่นน้ำ อยู่ในน้ำ จนบางครั้งปากเขียว พ่อต้องถือไม้เรียวไปตามขึ้นมาจากน้ำ จึงยอมขึ้น พอขึ้นมาก็ถูกพ่อตี ร้องไห้อยู่เป็นประจำ"
(๑๑ ก.ค. ๒๕๒๕)

"สมัยเด็ก ยายมีเพื่อนเยอะ เพื่อนๆ รักยายทุกคน เพราะยายตามใจเพื่อน ไม่ขัดใจเขา เขาจะพาไปไหนก็ไปกับเขา เขาจะเล่นอะไรก็เล่น มีเพื่อนทั้งบ้านเหนือ บ้านใต้ บางทีพวกเพื่อนบ้านเหนือกับบ้านใต้ยกพวกตีกัน ยายทำตัวเป็นกลางอยู่ตรงกลาง ยายไม่ไปตีกับเขา ไม่รู้จะช่วยใคร"

"มีอยู่คราวหนึ่ง เล่นน้ำขึ้นน้ำลง เพื่อนมาดึงหูยายสองข้างขึ้นลง เวลาร้องน้ำขึ้นก็ดึงหูขึ้น เวลาร้องน้ำลงก็ดึงหูลง ดึงแรงๆ จนหูข้างขวาของยายฉีกขาด เป็นแผลเลือดออก ผู้ใหญ่แถวนั้นเห็นเข้าก็ช่วยเก็บใบไม้ที่เป็นยามาตำปิดแผลให้ ยังมีรอยที่ริมหูข้างขวาอยู่เลย แต่ยายก็ไม่โกรธเขา"

"บางครั้งพอเพื่อนเผลอ ยายจะไปจี้เอวเพื่อน มันก็ร้อง ยายก็รีบวิ่งหนี เพื่อนมันไม่เคยวิ่งตามทัน หรือจับยายได้เลย"

"สมัยก่อน ยายเล่นกับเพื่อนไปเอาดินข้างตลิ่ง มาปั้นเป็นตัวคนมีหัวมีแขนมีขา หรือบางทีก็ปั้นเป็นวัว, ควาย บางทีก็เล่นขายของเอาใบไม้มาตัดเป็นขนม ใส่กะลาขาย หรือเก็บฝักของต้นโมกข์ มาเล่นเป็นกรรไกร"

"เล่นงูกินหาง รีรีข้าวสาร มอญซ่อนผ้า ซ่อนหา เล่นขี่ม้าก้านกล้วยกับพี่ชาย"

"ตอนเด็กๆ ยายก็ชอบปีนขึ้นต้นฝรั่ง ต้นมะม่วง, พุทรา, หว้า, มะขามเทศ ขึ้นไปนั่งกินฝรั่งอยู่ข้างบน ขึ้นไปห้อยโตงเตงโตงเว้าอยู่เป็นนาน จึงยอมลง หรือไปเก็บมะขามเทศมากินกัน"

"ตอนเด็ก ยายไม่ชอบทานยา ทานยายาก ซนด้วย เวลาจะทานยา เขาจะจับมือ มัดมือ จับขาแล้วหนีบไว้ เขาจะเอากระบอกไม้ไผ่ลำเล็กๆ ที่ตัดปลายเฉียงขึ้นใส่ยาแล้วบีบปากให้อ้าขึ้น เอาส่วนปลายไม้ไผ่ที่ตัดเฉียง กดฟันไว้ แล้วกรอกยาเข้าปาก" (๑๙ มี.ค. ๒๕๓๕)

"ยายชอบพายเรือแข่ง หน้าน้ำเดือนสิบเอ็ดสิบสอง เขาจะมีแข่งพายเรือ เรือลำหนึ่งก็มีฝีพายหลายๆ คน ยายไปช่วยเขาพายเรือแข่ง ยายจะมีไม้พายประจำตัวทาด้วยสีทอง"

"ยายชอบวิ่งตามพี่สาวไปลงเรือ เล่นเพลงเรือ หรือตามไปดูลิเก, โขน ที่เขาเล่นตามงานวัดบ้างงานศพ พี่เขาจะไม่ค่อยอยากให้ยายไปด้วย แต่ยายจะกระโดดลงเรืออย่างรวดเร็ว ก่อนที่พี่สาวจะห้ามทัน บางครั้งก็ตามพี่สาวไปดูลิเก โขนที่เขาเล่นตามงานวัด เวลากลับบ้านดึกๆ ยายหิวมาก จะรีบเข้าไปในครัว คดข้าวในหม้อที่เหลือ แล้วราดน้ำปลา ทานเสร็จแล้วก็เข้านอนเลย"

"คุณยายกับผี"

"สมัยอายุ ๗-๘ ขวบ ยายนอนอยู่บนเรือนไม้กับแม่ พอเที่ยงคืนมันจะมาร้องและมาโผล่ที่เรือนคุณยาย หน้าเท่ากระด้ง ยายร้องให้แม่ช่วย ร้องกลัวๆ เป็นอย่างนี้อยู่เรื่อยๆ ใครๆ เขาก็หาว่ายายถูกผีเข้า เขาก็ไปตามหมอผีมาไล่ผี ยายบอกว่าไม่ได้ถูกผีเข้า ยายเห็นจริงๆ หมอผีมาถึงเขาก็เอาไม้เรียวตียาย ยายเจ็บก็ร้อง แล้วสู้ ดึงเอาไม้จากหมอผีมาหักทั้งหมด ตั้งแต่นั้นมาผีก็ไม่ได้มาอีก"(ก.ค. ๒๕๒๕)

"พออายุ ๑๕-๑๖ ขวบ ยายกำลังไปทุ่งนา สมัยนั้นนาไกลจากบ้านมาก ต้องไปแต่เช้ามืด ยายขี่ควายไปด้วย ผ่านทุ่งไปได้หน่อย มีป่าละเมาะเล็กๆ แล้วก็มีผู้ชายนุ่งผ้าเตี่ยว เดินมาห่างจากยายไม่มาก ร้องเรียกชื่อยาย ยายหันไปดูถามว่า เรียกทำไม ชายคนนั้นไม่ตอบ ขี่ควายไปได้อีกหน่อย หันกลับมาดูใหม่ ไม่เห็นผู้ชายคนนั้นแล้ว พอกลับบ้าน ยายก็ไปถามคนข้างบ้านว่าเมื่อเช้าตอนไปนา เดินตามไปเรียกทำไม เขาก็ตอบว่า ไม่ได้ไป และไม่รู้เรื่องยายจึงรู้ว่า เป็นพวกกายปีศาจ มันตามมาหลอกยาย"

"เศรษฐีบ้านนอกสมัยก่อน เวลาเขาจัดงานศพ เขาจะมีลิเก, โขน เล่นให้คนไปงานศพดู แล้วแต่ฐานะของเจ้าภาพงานนั้น เพื่อให้คนไปงานไม่เศร้าโศก"

"เวลายายเดินตามพี่สาว ไปดูลิเกตามงานวัดดึกๆ ไปกับเพื่อนเป็นกลุ่ม ยายจะถูกจับให้เดินหน้าบ้าง เดินตามหลังบ้าง ถ้ากลัวเจอผีข้างหน้า เขาก็ให้ยายเดินหน้า ถ้ากลัวผีมาข้างหลังก็ให้ยายเดินตามหลัง มีอยู่คราวหนึ่งไปกันเป็นกลุ่ม เจอผีตัวสูงๆ อยู่กลางสะพาน พวกที่ไปด้วยกัน กลัวจนจับไข้ผมร่วง ยายไม่กลัว ยายไม่เป็นไร"

"วัยรุ่น วัยสาว"

ความคิดของคุณยายในวัยสาว จะแตกต่างจากเพื่อน ในขณะที่คนส่วนใหญ่เริ่มจะสนใจในเพศตรงข้าม แต่คุณยายไม่สนใจเลย แม้ว่าจะมีผู้ชายหลายคนมาชอบก็ตาม

"สมัยยายเป็นสาววัยรุ่น มีผู้ชายมาชอบยายเยอะ ยายทำเป็นไม่รู้ไม่ชี้ ถ้าเขามาคุยด้วย ยายก็พูดไปอีกเรื่องหนึ่ง เป็นคนละเรื่อง เขาพูดเหนือ ยายไปใต้ พอเขาเบื่อก็เลิกมายุ่งเอง"

"สมัยสาวๆ ยายไม่เคยสนใจผู้ชายเลย เวลาน้ำท่วม พวกผู้ชายมันแกล้งพายเรือมาร้องขอกะลาวิดน้ำที่หน้าบ้าน ยายเห็นก่อน จึงรีบปิดประตูเงียบ ทำเหมือนไม่มีใครอยู่บ้าน เดี๋ยวมันก็ไป บางทีเวลายายจะไปไหน ถ้าพวกผู้ชายรู้จะตามตื๊อยาย เดินตามยาย แต่ยายรู้ทัน ยายจะรีบเดินหลบเข้าไปในกลุ่มคน ซึ่งพวกผู้ชายจะตามยายไม่ทัน บางทีผู้ชายมันแกล้งดักรออยู่บนสะพาน เวลายายพายเรือผ่านไป พอยายเห็นก่อน ยายจ้ำเรือพรวดเดียวผ่านสะพานไปเลย พวกนั้นไม่ทันได้พูดอะไร"(๒๓ ก.พ. ๒๕๒๔)

"ตอนสาวๆ ยายเปรียวมาก พี่น้องผู้หญิงสามคน ยายเป็นคนกลาง พอทำนาเสร็จ ยายก็ออกไปเที่ยวกับเพื่อนๆ เพื่อนยายเยอะตระเวนไปทั่ว ยังหลบพวกผู้ชายได้ ยายมีเหลี่ยมในการหลีกพวกผู้ชาย น้องสาวยาย ส่วนใหญ่จะเฝ้าอยู่บ้านตลอดไม่ค่อยได้ไปไหน ยังมีผู้ชายมาขอไปแต่งงานได้" (๒๖ มี.ค. ๒๕๒๔)

"ยายสอนตัวเองตลอดเวลา ตั้งแต่ยายอยู่บ้านจับปลา พ่อสอนให้จับเฉพาะพอทานหม้อหนึ่งๆ ไม่ให้จับมาก ไม่ให้จับเอาไปขาย ยายทำนาตีวัวตีควายบ้าง แต่พออายุ ๒๖ ยายก็รักษาศีล ๕ ตลอด"

"ตอนอยู่บ้านนอก วันพระ ยายจะ

ตามผู้ใหญ่เข้าวัดฟังพระเทศน์ ช่วงเข้าพรรษา พ่อยายจะเข้าวัด รักษาศีลและไม่กินเหล้า"

"ตอนที่พี่สาวคนโตแต่งงานไป มีลูกหลายคน ยายจะรีบทำนาของที่บ้านให้เสร็จเร็วๆ แล้วรีบไปช่วยทำนาของพี่สาว แล้วจึงกลับบ้าน เพราะพี่มีลูกเล็กๆ หลายคน สามีก็ไม่ได้ช่วยอะไรมาก" คุณยาย เป็นผู้มีน้ำใจต่อทุกคน เสียสละเป็นอุปนิสัย

คุณยายเล่าว่า

"สมัยเด็กๆ ยายอายุ ๑๑-๑๒ ปี เพื่อนๆ พาไปดูหมอดู เป็นชายชราอายุมาก เขาเอาวัน เดือน ปี ยายมาดู แล้วนับเลขบอกว่า ยายเป็นคนเข้ากับคนได้ทุกชั้น เพราะคนที่เข้ากับคนได้ทุกชั้น จะเป็นคนไม่เอาเรื่องใคร" (๒๙ ส.ค. ๒๕๒๕)

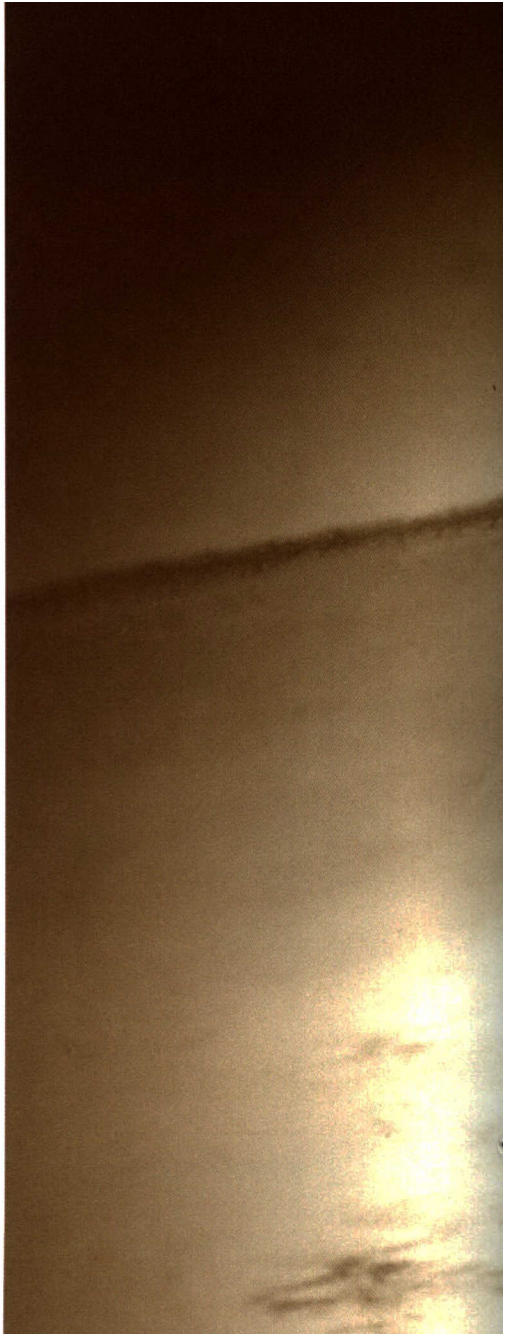
๒

บันทึกบทสอง

"จุดผันแปรชีวิต"

"ยายรักแม่มาก

ยายจะใกล้ชิดแม่มากกว่าพ่อ เพราะพ่อดุชอบตียาย และยายก็ซนมาก แม่ยายชอบทำขนมให้ลูกๆ ทาน เช่น ขนมต้ม ข้าวต้มมัด มันต้ม กระยาสารท เวลาทำกระยาสารท แม่จะทำเก็บใส่กระจาด แขวน

คุณยายอาจารย์ ขณะอายุประมาณ ๕๔ ปี

ห้อยจากขื่อหลังคาลงมา ยายหิวก็จะไปหยิบทาน"

"บางทีแม่จะเก็บเงินไว้ตามขื่อใต้หลังคาบ้าน ใส่กระบอกไว้ ไม่มีใครเห็น บางทีก็ใส่ตุ่มฝังดินไว้"

"พ่อยายชอบกินเหล้าทุกวันๆ ละสิบสตางค์ พอตกเย็น ก็จะเดินไปหัวสะพานท่าน้ำมีเจ็กพายเรือมาขายเหล้า 'เหล้าเน้อ เหล้าเน้อ' พ่อยายก็จะซื้อ ๑ ก๊ง (๑ ถ้วยที่คนจีนใช้ตวงเหล้า) ยกเว้นช่วงเข้าพรรษาเท่านั้น ที่พ่อจะหยุดทานเหล้า"(๑๑ ก.ค. ๒๕๒๕)

"ปกติพ่อจะเป็นคนเงียบ ไม่พูดคำหยาบกับลูก ตอนนั้นยายอายุ ๑๑-๑๒ ขวบ วันนั้นพ่อกินเหล้าเมาแล้วก็นอนบ่นพึมพำตามประสาคนเมาบนแคร่ในคอกควายใต้ถุนบ้าน แม่รำคาญด่าพ่อว่า 'ไอ้นกกระจอก อาศัยรังเขาอยู่' พ่อโมโหมาก เพราะพ่อเป็นคนจนกว่าแม่ แม่เป็นคนรวย พ่อจะรู้สึกเป็นปมด้อยคำว่าไอ้นกกระจอกนี้ นกกระจอกเป็นนกที่ไม่ทำรังของตัวเอง ทำรังไม่เป็น จะอาศัยตามค่าคบไม้ หรือกระบอกไม้ไผ่ พ่อตะโกนว่า 'ลูกทุกคนได้ยินใช่ไหม แม่ด่าพ่อ' ยายรักแม่มาก ยายกลัวว่าแม่จะถูกพ่อตี ลูกทุกคนกลัวพ่อหมด ยายเลยตอบไปว่า 'เปล่าหรอกพ่อ แม่ไม่ได้ว่าพ่อ' พ่อโกรธจัดมากพูดขึ้นว่า 'ลูกทุกคน เอ็งว่าแม่ไม่ได้ด่าพ่อให้มันหูหนวก ๕๐๐ ชาติ'"

"ตั้งแต่นั้นมา ยายกลัวหูหนวกมาก ยายคิดมาตลอด คิดว่าจะมาขออโหสิพ่อตอนพ่อจะตาย เพราะคำของพ่อแม่เป็นคำศักดิ์สิทธิ์ พ่อแช่งครั้งนี้ ยายพูดอยู่เพียงคนเดียว"

"ก่อนพ่อจะตาย พ่อยายเป็นริดสีดวงทวาร เลือดออกมากตาย วันนั้นแม่ให้ช่วยประคองพ่อ แม่ป้อนข้าวให้พ่อ พ่อตาเหลือก ยายไม่รู้ว่าพ่อเป็นอะไร บอก 'แม่ๆ พ่อเขาตาเหลือก' แม่บอกว่า 'มึงวางๆ' แม่บอกให้

วางพ่อนอนลง ยายก็วาง ตอนนั้นยายไม่รู้ว่าคนจะตายเป็นอย่างไร แล้วยายก็พายเรือไปดูข้าวในทุ่งนาคนเดียว ตอนนั้นยายเป็นคนดูแลข้าว หน้าน้ำเดือน ๑๑-๑๒ น้ำหลาก ดูพระอาทิตย์ตก กลับมาถึงบ้าน พี่น้องอยู่กันพร้อมหน้าทุกคน พอยายมาถึงทุกคนก็ถามว่า 'เอ็งหายไปไหนมาๆ พ่อตายแล้ว ใครๆ เขาขอขมาพ่อกันหมด ขาดเอ็งคนเดียว' ยายเสียใจมากแทบช็อค คิดอยู่ตลอดเวลาว่าจะทำอย่างไรจึงจะอโหสิพ่อได้ มิฉะนั้นหูคงหนวก ๕๐๐ ชาติ"

"หัวใจที่เด็ดเดี่ยว"

"ปี ๒๔๗๐ พอดีมีคนเขาพูดกันว่าที่วัดปากน้ำเขาสอนให้เห็นธรรมะ ถ้าถึงธรรมะ ไปนรกไปสวรรค์ได้ ไปพูดกับคนตายแล้วได้ ตั้งแต่นั้นยายตั้งใจแน่วแน่คิดหาหนทางไปวัดปากน้ำให้ได้ ยายเตรียมตัวเรื่อยมาตลอด ทำนาเตรียมทุกอย่างให้พร้อม ไม่เป็นหนี้สินใคร หาข้าวให้เต็มยุ้ง มีที่ดินทำนา มีบ้านพร้อม ให้ความร่มเย็นทุกอย่าง จัดงานทางบ้านจนเรียบร้อย"

รวมเวลาที่เตรียมตัวให้พร้อม ประมาณ ๗-๘ ปี (ตอนพ่อเสียชีวิตใหม่ๆ ที่บ้านยายยากจนลงเป็นหนี้ พอยายโตขึ้น ขยันขันแข็ง ทำนาได้ผลผลิตดีตลอด ใช้หนี้ได้หมด ฐานะทางบ้านดีขึ้น ยายมีนา ๒๐ ไร่ ยกให้พี่น้องตอนหลังพระอ่อนท่านขายไปเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๕ แล้วเก็บดอกธนาคาร เอาดอกผลมาใช้ทำบุญบ้าง รักษาตัวบ้าง ถ้าท่านมรณภาพท่านจะยกเงินนี้ มอบให้แก่วัดกลางบางแก้ว)

"ยายออกจากบ้านเมื่ออายุได้ ๒๖ ปี กว่ายายจะมาถึงวัดปากน้ำ กว่าจะได้ธรรมะไม่ใช่ได้มาง่ายๆ ยายยกสร้อยทองเส้นโตๆ ยาวๆ เข็มขัด ทองรูปพรรณต่างๆ ที่เป็นของยาย รวมทั้งที่นาส่วนที่เป็นของยายยก

ให้แม่และพี่น้องหมด ไม่เอาอะไรเลย ขอให้แม่อนุญาตให้มากรุงเทพฯ จะไปวัดปากน้ำเท่านั้น พี่น้องเขาไม่อยากให้มา เขาจะให้ทอง ทำสร้อยทอง สร้อยข้อมือให้สารพัด แต่ยายไม่ตอบอะไรทั้งสิ้น นึกอย่างเดียวว่าไม่เอา จะไปวัดปากน้ำเท่านั้น แม่หยิบเงินส่งให้ยาย ๒ บาท แล้วหันหน้าเข้าข้างฝาร้องไห้ ยายแม้จะรักแม่เพียงใดก็หันหลังลงบ้าน ตั้งใจอย่างเด็ดเดี่ยวแน่แน่ว่าจะต้องตามหาพ่อให้ได้ แล้วค่อยกลับมาหาแม่อีก" (แต่ก็ไม่ได้กลับมาตอนแม่ตาย แม่ยายเป็นอหิวาห์ตกโรค พอยายได้ธรรมะ ยายก็ช่วยแม่ไปไว้ชั้นดาวดึงส์ด้วย) (๑๕ มิ.ย. ๒๕๒๔)

"แม่ของยายไม่ค่อยได้ทำบาป ใส่บาตรพระประจำ วันพระก็ไปวัด เวลาละโลกแล้วยายนำแม่ไปไว้ใกล้ๆ กับวิมานของพ่อ อยู่ใกล้กัน"

"อายุ ๒๖ ปี ตอนยายออกจากบ้าน ยายตั้งใจรักษาศีล ๕ มาตลอดเลย คิดว่ายุงเราตบมันเท่าไรๆ ก็ไม่หมด เลยเลิกตบยุงตั้งแต่นั้นมา"(๒๘ ก.พ. ๒๕๓๖)

"น้ายาย ชื่อ น้ายิ้ม เป็นญาติทางพ่อ เขาทำงานอยู่กรุงเทพฯ เขาพาลงเรือมาพามาอยู่บ้านพระยาอะไรก็ไม่รู้ ๒-๓ เดือน น้าเป็นคนโสด ชอบเล่นไพ่ ดูลิเก เจ้าของบ้านเขาไม่ชอบ น้าก็เลยออกจากบ้านนี้ พายายไปอยู่บ้านพระยาที่วังบูรพา ทำงานให้เขา จนเขาไม่ยอมให้ออก ต้องหนีออกมา ตอนตี ๕ น้าเขาชี้ให้ไปอยู่บ้านคุณนายเลี้ยบ ตรงแถวสะพานหัน บ้านนี้น้าเคยเป็นแม่ครัวเขาไปวัดปากน้ำอยู่เรื่อยๆ วัดปากน้ำน้าเองก็ไม่เคยรู้จัก ยายสมัครเป็นคนใช้อยู่บ้านคุณนายเลี้ยบสามีแกเป็นจีนนอก คุณนายเลี้ยบแกเป็นครึ่งจีน เข้าแกทำอาหารไปวัดปากน้ำ ๒ ทุ่ม จึงกลับถึงบ้านเป็นอย่างนี้อยู่เรื่อยๆ แกมีลูกชายกับลูกสาว อย่างละ ๒ คน รวม ๔ คน ลูกชื่อ คุณแดง คุณกวย คุณแบน คุณเกด[๒]"(๑๕ มิ.ย. ๒๕๒๔)

"ยายช่วยทำงานทุกอย่างสารพัด ยายต้องซักเสื้อซักผ้า รีดผ้าให้กับเจ้านายทุกคน หลายๆ ตะกร้า ทำความสะอาดห้องนอนทุกห้อง ทำความสะอาดบ้านทั้งหลัง ดูแลทุกอย่างจนเขารักและไว้ใจให้ถือกุญแจกำปั่นเงินและกุญแจบ้านทุกดอก ลูกหลานไม่ให้ถือ แต่ให้ยายเป็นคนคุมดูแล บ้านคุณนายเลี้ยบมีเด็กลูกจ้างซื้อมาจากเมืองจีน ๗-๘ คน เขาจะทำงานหรือไม่ก็ตาม ยายทำหน้าที่ของยายไม่มีบกพร่องเลย ไม่เกี่ยงงานเลย ยายอยู่ที่ไหน ยายทำงานให้เขาทุกอย่าง ทำจนเจ้านายกลัวเดช ใครๆ เขาก็ต้องการยาย ไม่ยอมให้ยายออก เพราะยายเป็นคนขยัน งานต่างๆ ไม่ต้องให้เจ้านายเอ่ยปาก ยายทำให้เสร็จเรียบร้อย ดูแลรับผิดชอบให้ทุกอย่างเหมือนเป็นของๆ ยายเอง"(๔ ก.ค. ๒๕๒๖)

"ยายอยู่บ้านคุณนายเลี้ยบ บ้านช่องสะอาดสะอ้าน บันไดมีตะไคร่น้ำขึ้น ยายขัดเสียสะอาด ห้องน้ำห้องส้วมสะอาด ทุกคนร่าเริง เพราะอยู่บ้านสะอาด"

คุณยายเป็นคนตื่นเช้า ขยัน ทำงานคล่องแคล่วว่องไว ทำได้อย่างเรียบร้อย สะอาด ตื่นก่อนนอนทีหลังเจ้านายเสมอ คุณยายเป็นคนอดทน ช่างสังเกต จึงเรียนรู้ทุกอย่างได้รวดเร็ว คุณยายทำงานหนักโดยไม่บ่นเลย เพราะหวังที่จะได้ไปเรียนธรรมะที่วัดปากน้ำ

หลวงพ่อธัมมชโยบอกว่า "คุณนายเลี้ยบไว้วางใจยาย ชนิดถ้าถอดหัวใจไปวางไว้ที่คุณยายละก้อ เชื่อมือได้"(๓ พ.ย. ๒๕๓๔)

[๒] ลูกของคุณนายเลี้ยบ ขณะนี้เสียชีวิตหมดแล้ว เหลือแต่คุณเกดคนเดียว

วันนี้ คุณเกดลูกสาวคนสุดท้องของคุณนายเลี้ยบมากราบคุณยายบอกว่า ไม่น่าเชื่อเลยว่าคุณยายจะดูแข็งแรงและสวยสาวขึ้นกว่าอยู่วัดปากน้ำ หรือตั้งแต่สมัยอยู่บ้านจะตัวดำกว่านี้ ไม่ดูผ่องเท่านี้ หน้าไม่เหี่ยว เนื้อหนังยังตึงอยู่ เดินเก่ง แข็งแรง สวยขึ้นมากยังกับคนอายุ ๕๐ ปี (อายุจริง ๘๔ ปี) พอเข้ามาในวัดก็รู้สึกประทับใจตั้งแต่ความสะอาด ความเป็นระเบียบ และเห็นพระท่านถอดรองเท้าเป็นระเบียบแสดงให้เห็นจิตใจของผู้ที่ควบคุมดูแล คุณยายบอกว่า "ยายเองนะแหละ"(๗ เม.ย. ๒๕๓๕)

"พบครูคนแรก"

ต่อมา คุณยายทองสุก สำแดงปั้น[๓] ได้มาสอนธรรมะที่บ้านคุณนายเลี้ยบ คุณนายเลี้ยบก็เรียกให้คุณยายไปนั่งสมาธิด้วยกันบนดาดฟ้า คุณยายดีใจมากและตั้งใจมาก รีบทำงานทุกอย่าง ให้เสร็จเรียบร้อยโดยเร็ว เพื่อจะได้ไปนั่งสมาธิได้ โดยไม่ให้บกพร่องต่อหน้าที่ คุณยายดูแลเอาใจคุณยายทองสุกทุกอย่าง ซักเสื้อผ้า รีดผ้าให้ หวังเพื่อจะให้คุณยายทองสุกสอนธรรมะ

"เวลาทำงานยายนึกถึงธรรมะตลอดเวลา ตื่นตี ๔ ไม่คุยกับใคร พยายามนึกถึงธรรมะให้ได้ต่อเนื่องตลอดเวลา เลิกงาน ๓ ทุ่ม จะได้นั่งแล้วนอนประมาณเที่ยงคืน ทำอย่างนี้อยู่ประจำ"

การเรียนธรรมะของคุณยาย ก็ใช้ภาวนาในใจว่า "สัมมา อะระหัง" พร้อมกับนึกดวงแก้วหรือพระพุทธรูปแก้ว เป็นนิมิตไว้ที่ศูนย์กลางกายซึ่งก็เหมือนกับคนอื่นๆ ที่จะพบปัญหา คือ ความฟุ้งและความเครียด เวลาที่สติอ่อนก็จะฟุ้งคิดถึงบ้าน คิดถึงพ่อแม่พี่น้อง เวลาที่ตั้งใจมาก ก็จะเครียดจนมึนศีรษะเป็นอยู่นาน จนเกิดความคิดว่า

"ธรรมะเป็นของจริงหรือ ถ้าจริงทำไมเราจึงไม่เห็น"

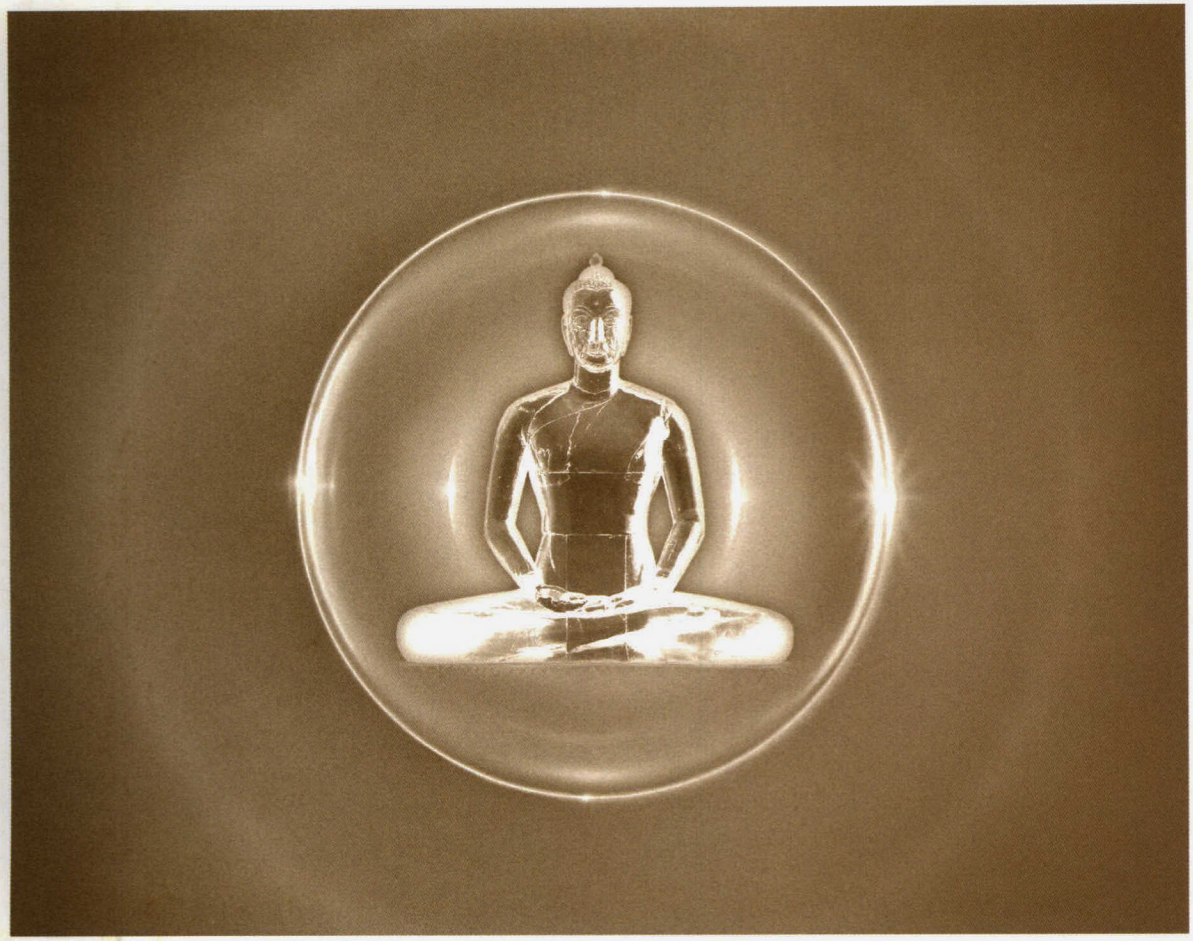
คุณยายทองสุกจึงแนะนำว่า

"ธรรมะเป็นของจริง แต่ตัวเราต่างหากที่ทำไม่จริง" และ

"ธรรมะเป็นของเย็น ใจที่จะพบธรรมะได้ต้องเป็นใจที่เยือกเย็น"

การทำใจหยุดนิ่ง ถ้าบังคับใจจะตื่นเต้นลิด เหน็ดเหนื่อย ต้องค่อยๆ ประคับประคอง

[๓] คุณยายทองสุก มีลูกชาย ๒ คน คนหนึ่งเป็นตำรวจ ชื่อ ชิด ตอนที่มาสอนธรรมะบ้านคุณนายเลี้ยบยังไม่ได้บวช เป็นแม่ชี

ไม่สนใจ เรื่องที่ผ่านเข้ามาในขณะทำสมาธิ เหมือนมีแขกมาบ้าน เมื่อเจ้าของบ้านไม่สนใจ แขกก็จะเก้อเขินกลับไปเอง ให้มองศูนย์กลางกายไปเรื่อย ๆ ใจจะรวมตัวถูกส่วนพอดี และหยุดในที่ตั้งของเขาเอง

เมื่อคุณยายเข้าใจแล้ว ก็ปฏิบัติธรรม

จนเกิดความชำนาญ สามารถทำสมาธิได้แม้ขณะที่ทำงาน เมื่อทำงานเสร็จจะขึ้นไปนั่งสมาธิบนดาดฟ้า กลางคืนก็นั่งในห้องส่วนตัว ทำเช่นนี้ทุกวันเมื่อเวลาผ่านไป ๒ ปี คุณยายได้เห็นดวงธรรมใสสว่างที่ศูนย์กลางกายในขณะที่กำลังทำงานนั่นเอง เมื่อปฏิบัติต่อจนเข้าถึงกายธรรมโคตรภู คุณยายถึงกับรำพึงว่า

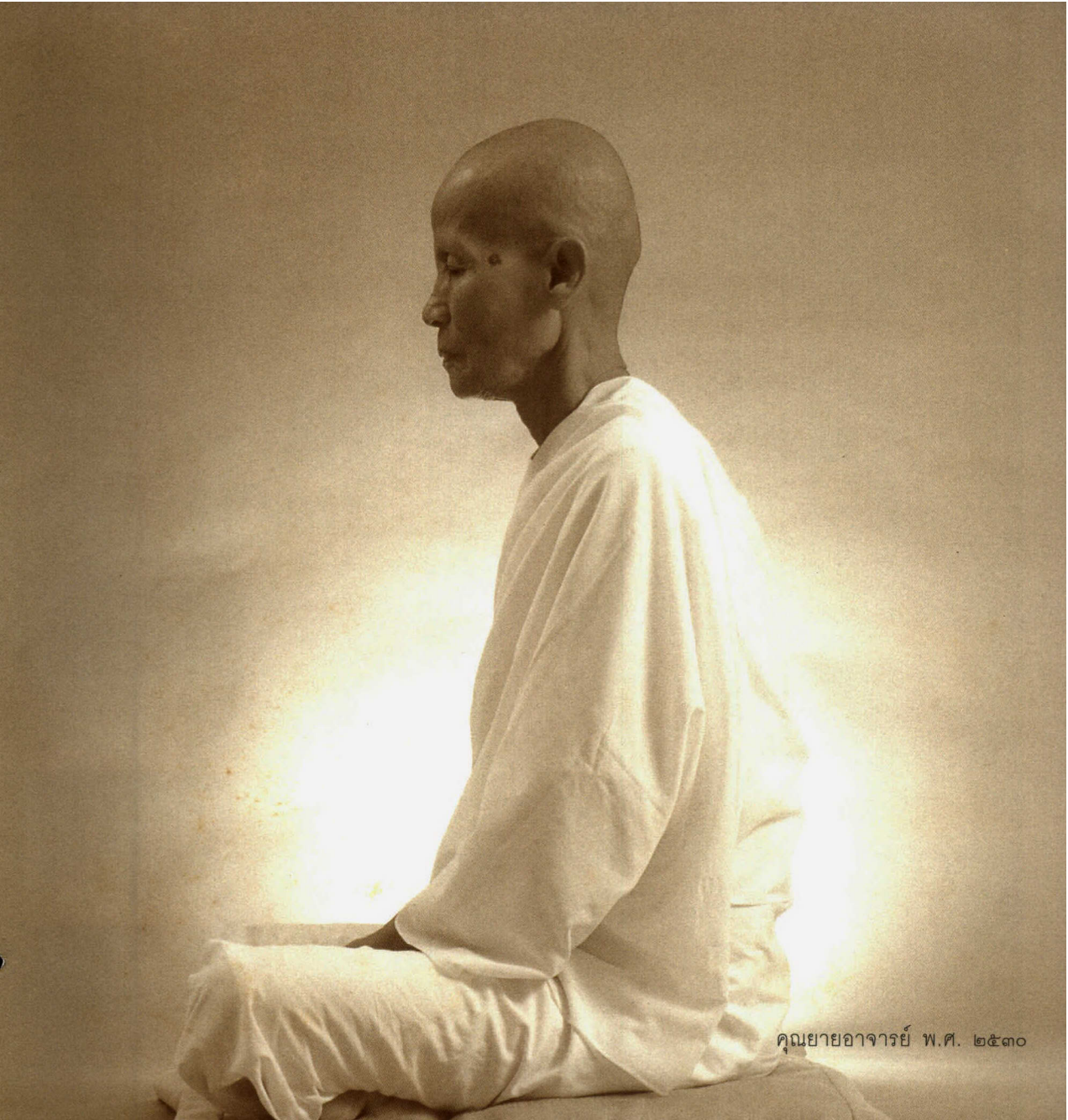
"เราได้เห็นธรรมะขั้นต้นๆ ยังสุขใจเพียงนี้ ถ้าได้เข้าถึงธรรมะขั้นสูงที่ลึกซึ้ง จะมีความสุขสักเพียงไหน นี่ถ้ามีใครเอาทองคำหนักเท่าตัวเรา มาแลกเอาธรรมะไป ไม่ให้เราเห็นธรรมะอีก เราจะไม่มีวันยอม ในโลกนี้ไม่มีอะไรช่วยเราได้ มีแต่ธรรมะนี่เอง ที่เป็นที่พึ่งแท้จริงของเรา"

จากนั้น คุณยายก็ปฏิบัติตามคำแนะนำของคุณยายทองสุก คือ การเข้ากลางเห็นกายในกายเข้าไปเรื่อยๆ จนถึงธรรมกายในที่สุด

"ตามหาพ่อ"

"การนั่งธรรมะจะไปดูนรก สวรรค์ ไม่ใช่ของง่าย อย่างที่คนเดี๋ยวนี้พูดกันง่ายๆ กว่ายายจะทำได้ ต้องนั่งธรรมะเป็นเวลานาน ไม่ใช่ว่านั่งธรรมะเข้าถึงธรรมกาย แล้วสามารถนำไปดูได้เลยเมื่อไร"

"ยายว่ายายมีบุญอย่างหนึ่ง ยายไม่ได้รู้มากเหมือนพวกเรา พอนั่งเข้าที่นึกให้เห็นใสก็เห็นเป็นดาวแวบๆ ก่อน พอเห็นเป็นองค์พระเข้าถึงธรรมกาย ยายสุกก็สอนให้เข้า ๑๘ กาย จนคล่อง ทำอยู่เป็นเวลานาน ซ้ำแล้วซ้ำอีก ต้องเข้าสมาบัติตามหลักวิชชาธรรมกายแยกธาตุ ดิน น้ำ ลม ไฟ อากาศธาตุ วิญญาณธาตุ ของทุกอย่างจากผม ขน เล็บ ฟัน หนัง ให้แยกเป็นธาตุ แล้วดูหมดทุกอย่างว่า ประกอบด้วยธาตุต่างๆ อย่างไร ทำจนคล่อง ทำทุกๆ วัน หลายเดือน (ทำ

คุณยายอาจารย์ พ.ศ. ๒๕๓๐

จนคางเหลือง) คิดอยู่อย่างเดียวว่า จะไปช่วยพ่อ ยายกลัวบาปที่สุดที่พ่อแช่งไว้ ก่อนไปช่วยพ่อ ยายทองสุกให้ยายนั่งเข้าสมาบัติประมาณ ๒-๓ วันก่อนจนตัวใส ใจใสมากๆ แล้วอาราธนาทั้ง ๑๘ กาย เข้าไปอยู่ในกายพระพุทธเจ้า พระธรรมกายเป็นเหมือนป้อมคุ้มกันทุกอย่าง อธิษฐานจิตขอพบพ่อ เราจะไปต้องน้อมธรรมกายไป ถ้าไม่น้อมก็ไปไม่ได้ ไปด้วยกายอื่นไม่ได้ ธรรมกายก็ลอยลิ่วๆ ไปที่แห่งหนึ่ง เป็นทะเลเพลิงไฟลุกสูงมาก มองด้วยตาธรรมกายไปจนสุดสายตา มีแต่ไฟลุกท่วม พอพระธรรมกายค่อยๆ ลอยลงไปในนรก กายธรรมเป็นเหมือนเกราะคุ้มกันไฟ ไฟนรกจะดับหมด (ตาธรรมกายมองเห็นพ่ออยู่ไกลขนาดกุฏิยายถึงโบสถ์) ยายคิดถึงพ่ออย่างเดียว เห็นพ่อปนอยู่กับสัตว์นรก ก่ายกันไปก่ายกันมา จุ่มโผล่ๆ อยู่ในน้ำทองแดง"

"พ่อออกจากกลุ่มสัตว์นรก นุ่งผ้าเตี่ยวเหมือนตอนตนมีชีวิตอยู่ ใบหน้าหมองคล้ำมีความทุกข์อย่างหนัก เดินเกาะเข่ายาย ยายก็ร้องไห้ ยายสุกถามว่า ร้องทำไม ยายบอกว่า สงสารพ่อ ยายสุกให้นึกอธิษฐานบุญที่ได้เข้าถึงธรรมกาย ให้ช่วยพ่อ ธรรมกายจึงเลื่อนแผ่นฌานออกไปรับพ่อไว้สวรรค์ชั้นดาวดึงส์ วิมานพ่อหลังเล็กเก่า เศร้าหมอง บริวารมีนิดเดียว พระธรรมกายบอกว่าเพราะวัดก็เข้า เหล้าก็กิน บุญก็ทำ กรรมก็สร้าง เว้นตอนเข้าพรรษาเท่านั้น แล้วยายก็บอกให้พ่อรับศีลจากพระธรรมกาย พระธรรมกายสอนให้พ่อภาวนา 'สัมมา อะระหังๆ' ยายเอาบุญของยายช่วยให้พ่อมีความสุข กายของพ่อก็สวยงามผ่องใส เครื่องแต่งกายก็เปลี่ยนเป็นของทิพย์"(๒๔ ก.ย. ๒๕๒๔)

ตั้งแต่นั้นมา ความทุกข์ใจที่ทับเท่าภูเขาฝังแน่นมาตั้งแต่พ่อตาย ก็หมดสิ้นออกไปจากอก คุณยายรู้สึกหมดกังวลและมีความสุขใจมาก คุณยายบอกว่า "ยายมีความสุขจริงๆว่า ยายไม่ต้องกลัวมาหูหนวกอีก เพราะ

พระเดชพระคุณ หลวงพ่อวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ

เวลาพ่อแม่ดุด่าว่ายาย ยายไม่เคยเถียงเลย ถึงจะตีจะด่าอย่างไร ก็ไม่เคยเถียงเลยสักคำ แม้บางครั้งยายจะโกรธ น้ำตาไหลร้องไห้ ก็ไม่เคยเถียงเลยสักนิด"(๒๓ ก.ย. ๒๕๒๕)

คุณยายบอกว่า

"เราโชคดีมากที่ได้มาพบยาย ถือว่ามีบุญมากนะที่มาพบยาย คนที่จะเอาเรื่องบุญบาป หรือไปตามหาพ่อมาเล่าให้ฟัง มาสอนอย่างนี้ไม่ค่อยมี อย่างที่ยายเห็น ที่ยายไปช่วยพ่อ ยายยังเห็นชัดเจน จำได้ชัดเจนทุกวันนี้ยังนึกภาพได้ชัด เพราะยายทุ่มไปทั้งตัว ใจยายบริสุทธิ์จึงเห็นชัด"

ต่อมา คุณยายก็ได้วางแผนกับคุณยายทองสุกที่จะไปบวชอยู่วัดปากน้ำ คุณยายบอกกับคุณนายเลี้ยบว่า ไม่สบาย ขอกลับบ้านไปพักรักษาตัว ช่วงนั้นสุขภาพคุณยายไม่แข็งแรง เพราะทำงานหนักพักผ่อนน้อย คุณนายเลี้ยบจึงพาคุณยาย มาฝากไว้กับหลวงพ่อวัดปากน้ำ ให้ถือศีลปฏิบัติธรรมสัก ๑ เดือน

"พบหลวงพ่อวัดปากน้ำ"

"ตอนนั้นยายอายุ ๒๙ ปี ก่อนที่ยายจะออกจากบ้านคุณนายเลี้ยบ ยายฝันเห็นว่า มีคน ๒ คนพายพายเรือข้ามแม่น้ำมาอีกฝั่ง พอถึงฝั่งก็พบต้นหว้าใหญ่ ใบหนา มีกิ่งก้านสาขากว้าง หลังจากนั้น ๒-๓ วัน ยายสุกกับคุณนายเลี้ยบ ก็พายายมาให้กับหลวงพ่อวัดปากน้ำ"(๑๑ ก.ค. ๒๕๒๕)

วันนั้น เป็นวันพฤหัสบดี ตอนบ่าย หลวงพ่อวัดปากน้ำลงสอนธรรมะ คุณยายทองสุกพาคุณยายมากราบนมัสการฝากตัว ทันทีที่พบหน้า หลวงพ่อพูดขึ้นเลยว่า

'มึงมันมาช้าไป'

คุณยายก็ได้แต่แปลกใจว่า ทำไมหลวงพ่อจึงพูดเช่นนั้น หลวงพ่อส่งตัวคุณยายเข้าในสถานที่ฝึกวิชชาขั้นสูงทันที (เรียกโรงงานทำวิชชา) (๒๔ ก.ย. ๒๕๒๔)

"ปกติก่อนเข้าโรงงานทำวิชชาได้ ต้อง

พระเดชพระคุณ หลวงพ่อวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ

ผ่านแม่ชีหลายคน ต้องสอบกันก่อน โดยจะส่งคนมาสอบถาม แล้วดูว่าตอบได้เรื่องได้ราวไหม"

หลังจากอยู่วัดปากน้ำครบ 1 เดือน คุณยายตั้งใจว่าจะไม่กลับไปที่บ้านคุณนายเลี้ยบอีก จึงได้ชวนคุณยายทองสุกโกนผมบวชในคืนนั้น โดยเช่าผ้าขาวมาใส่บวชซึ่งหลวงพ่อวัดปากน้ำท่านก็ชอบอกชอบใจใหญ่

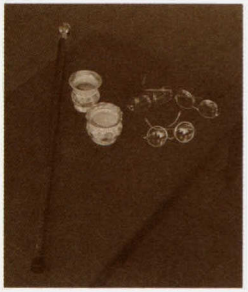
วันรุ่งขึ้น คุณนายเลี้ยบมารับคุณยายกลับ พอเห็นคุณยายโกนผมแล้วและมีหน้าตาผ่องใสด้วยรัศมีแห่งธรรม ถึงกับตกตะลึง ถามคุณยายว่า "แม่จันทร์ ไหนว่าจะกลับ ทำไมบวชเสียล่ะ" คุณยายก็นิ่งเงียบไม่ตอบ

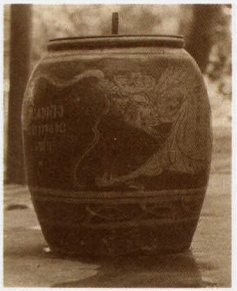
จากวันนั้น แม้เวลาจะผ่านไปนานกว่า 20 ปี จนถึงวันสุดท้ายที่จะละโลก คุณนายเลี้ยบ เมื่อได้พบคุณยายที่วัดปากน้ำ ก็จะต่อว่าอยู่เสมอๆว่า "แม่จันทร์ นะแม่จันทร์ บอกว่ามาแล้วจะกลับก็ไม่กลับ" ด้วยความผูกพันที่มีต่อคุณยาย

"ความอดทนเป็นบันไดสู่นิพพาน"

"วันแรกสุดที่เข้าวัด หัวหน้าแม่ชีเป็นคนจัดสถานที่ให้ยายนอน ตอนแรกให้นอนตรงมุมห้อง บางทีย้ายมานอนตรงทางเข้าใกล้บันได แต่ยายก็ไม่คิดอะไร (ห้องนอนจะเป็นห้องโล่งยาว มีเตียงวางเรียงกันเป็นแถวยาวต่อๆ กัน ไม่มีฝากั้นระหว่างเตียง) มุ้งที่ใช้นอนก็ขาดและเก่า เตียงก็มีไม้เก่าๆ พาดที่นอนก็เก่าสกปรกมีแต่เรือด แต่ยายเป็นคนรักความสะอาด ยายค่อยๆ เก็บเรือดทีละตัวใส่ลงกระโถน เก็บไปทุกวันจนหมด ปัดกวาดเช็ดถูทำความสะอาด จนเตียงของยายสะอาดสุดกว่าใครทั้งหมด พอยายทำหนักเข้าๆ ของพวกนั้นสกปรก พวกนั้นอายมันก็เลยต้องทำให้สะอาดบ้าง แต่ยายก็ดีกับเขาทุกคน ไม่ว่าอะไร ยายใช้ความเงียบ

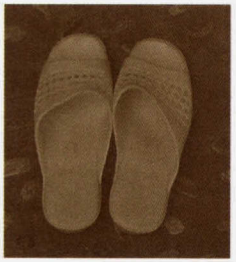

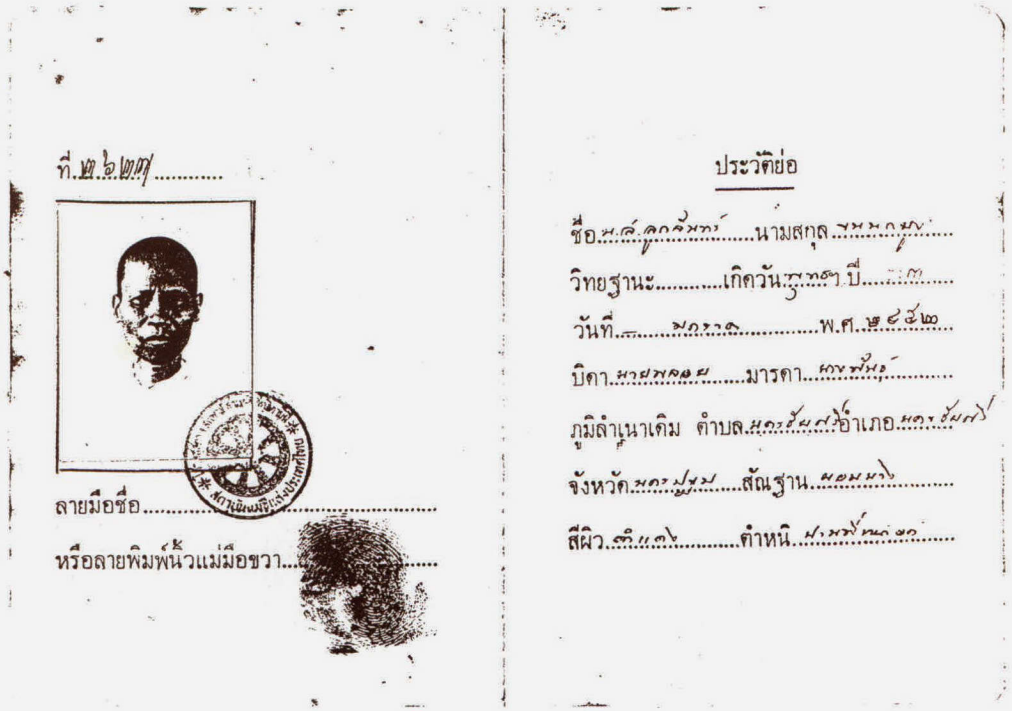

ภาพของใช้ส่วนตัว
ของ
คุณยายอาจารย์

กระโถนประวัติศาสตร์ที่คุณยายใช้จับตัวเรือด
จากที่นอนไปทิ้งทุกวัน
ช่วงที่เข้ามาวัดปากน้ำวันแรก ๆ

กระโถนใบนี้จะอยู่คู่กับใบแรก
คุณยายเอาไว้ใช้บ้วนน้ำลายหรือทิ้งเศษผง
แต่จะมีกระดาษรองก้นกระโถน
และปิดปากกระโถนเวลาใช้ทั้งสองใบ

ที่ ๒๖๒๗๙

ลายมือชื่อ.....

หรือลายพิมพ์นิ้วแม่มือขวา.....

ประวัติย่อ

ชื่อ ม.ล.ลดาวัลย์ นามสกุล วรวรรณ

วิทยฐานะ.....เกิดวันที่ ๒๗ ปี ๒๓

วันที่ ๓๐ มกราคม พ.ศ. ๒๔๕๒

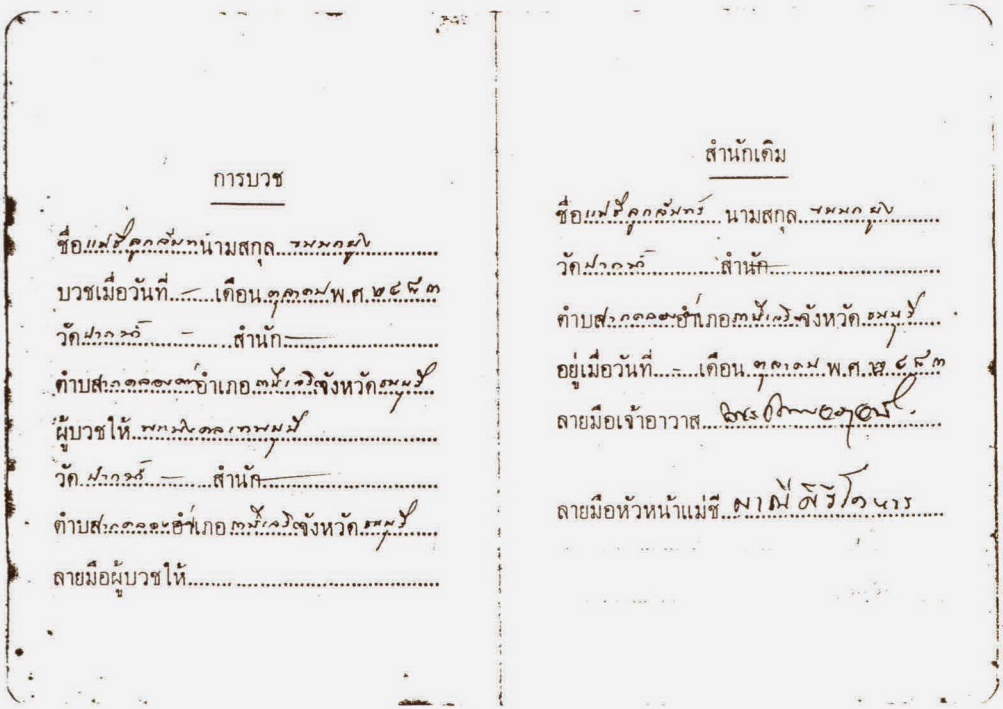
บิดา นายพลอย มารดา นางฟัก

ภูมิลำเนาเดิม ตำบล มะขามล้ม อำเภอ มะขามล้ม

จังหวัด นครปฐม สัญชาติ ไทย

สีผิว ดำแดง ตำหนิ ไม่มี

บัตรแม่ชีไทย ของคุณยายอาจารย์ พ.ศ. ๒๔๘๓

การบวช

ชื่อแม่ชีคุณสมพร นามสกุล ชมมาตย์

บวชเมื่อวันที่ – เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๘๓

วัด ปากน้ำ สำนัก –

ตำบล ปากน้ำ อำเภอ เมือง จังหวัด สมุทร

ผู้บวชให้ พระมหาคณาจารย์

วัด ปากน้ำ สำนัก –

ตำบล ปากน้ำ อำเภอ เมือง จังหวัด สมุทร

ลายมือผู้บวชให้ .....

สำนักเดิม

ชื่อแม่ชีคุณสมพร นามสกุล ชมมาตย์

วัด ปากน้ำ สำนัก –

ตำบล ปากน้ำ อำเภอ เมือง จังหวัด สมุทร

อยู่เมื่อวันที่ – เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๘๓

ลายมือเจ้าอาวาส พระมหาคณาจารย์

ลายมือหัวหน้าแม่ชี แม่ชีสมพร

(ด้านใน) บัตรแม่ชีไทย ของคุณยายอาจารย์ พ.ศ. ๒๔๘๓

ความอดทน ข้างนอกยายดีกับเขาทุกคน จนยายชนะเขาด้วยความดี ยายทำแต่ความดีอย่างเดียว ทำจนพวกนั้นยอมแพ้ความดีของยาย" (๒๗ ม.ค. ๒๕๒๘)

เตียง ที่นอน หมอน มุ้ง ผ้าห่มที่ได้รับ คุณยายจะเช็ดขัด ซักล้างให้สะอาด ไม่ว่าจะเป็นด้านบน ด้านล่าง แม้จะเป็นของเก่า แต่คุณยายก็ทำจนสะอาดมาก ไม่มีฝุ่นหรือใยแมงมุมเลย

คุณยายนอนจับตัวเรือดที่มากัดคุณยายทุกคืน คุณยายมีกระโถนใบเล็กอยู่ ๒ ใบ เอากระดาษรองที่ก้นกระโถนพอเรือดมากัด คุณยายเก็บจับใส่กระโถน เช้าก็เอาไปปล่อย ทำอย่างนี้จนเรือดถูกจับไปปล่อยหมด เอาชนะตัวเรือดได้

ทุกคนต่างชมว่า เตียงของคุณยายสะอาดที่สุด มุ้งเก่าขาด คุณยายก็เย็บปะชุนจนเรียบร้อย ซักสะอาดมาก น่าใช้ มีแต่คนชอบมานั่งเตียงของคุณยาย เพราะสะอาดน่าใช้

คุณยายเล่าว่า พวกแม่ชีชอบเก็บเสื้อผ้าใช้แล้วไว้หลายๆ วัน เอาไว้ซักพร้อมๆ กันทีเดียว แต่คุณยายจะซักผ้าทุกวัน ไม่ชอบให้เก็บหมักหมมไว้ คุณยายว่ามันสะสมความสกปรก คุณยายรักความสะอาดมากทั้งภายนอกร่างกายและภายในจิตใจ

คุณยายรักความเป็นระเบียบ ไม่ชอบวางของทิ้งเรี่ยราด คุณยายเล่าว่าในโรงงานทำวิชชา พวกแม่ชีจะมีอาสนะรองนั่ง (บางคนมีหมอนไปด้วย) ส่วนใหญ่เวลานั่งสมาธิเสร็จ แม่ชีจะไม่เก็บอาสนะไปด้วย คุณยายต้องคอยเก็บให้อยู่เสมอๆ ครั้งหนึ่งคุณยายรำคาญ จึงนำอาสนะที่ทิ้งไว้ไปซ่อน เวลาจะใช้เขาก็หากันใหญ่ คุณยายจึงเอาออกมาให้และบอกว่าใช้แล้วให้เก็บไปด้วย มันเกะกะ

"เมื่อยายมาอยู่วัดปากน้ำวันแรกๆ เขากินข้าวกันเป็นสำรับๆ ละหลายๆ คน เขาไม่ยอมให้ยายกินด้วย หาว่ายายเป็นวัณโรค

ยายก็เฉยๆ ไปขอข้าวเขาราดแกงที่เป็นจานๆ มาทาน ทานเสร็จยายก็ไปไม่สนใจอะไร สมัยยายอยู่กับหลวงพ่อลำบากมาก ไม่มีเงินเลย ผ้านุ่งก็มีผ้าดำสองสามผืน เวลาจะออกกินข้าวที่ครัวก็ต้องผลัดเป็นผ้าถุงขาวที่เช่าเขาเข้ากินข้าวต้ม เพลกินข้าวสวย เย็นกินน้ำฝนในตุ่ม เป็นอย่างนี้มาตลอด ไม่เคยขอเงินหลวงพ่อวัดปากน้ำ หรือขอไปโน้นไปนี่เลย เวลายายออกจากบ้านคุณนายเลี้ยบ ยายขอผ้าห่มผืนเก่าๆ ที่ไม่ใช้แล้วมาห่มด้วยผืนหนึ่ง แล้วได้ของใครไม่รู้ที่ขาดๆ ปะแล้วปะอีกหนึ่งผืน มุ้งก็ขาดเก่าปะแล้วปะอีก จนอีกนาน กระทั่งมีคนเขาเอาผ้าขาวมาทำบุญจึงได้มีผ้าขาวใช้"(๑๖ มิ.ย. ๒๔๒๔)

คุณยายเล่าว่า

"เวลายายเดินไปกินข้าวที่โรงครัว ยายไม่ชอบพูดไม่ชอบสุงสิงกับใคร แม่ชีที่อยู่ในครัวเขาเห็นหน้าใหม่ๆ พอตักข้าวได้ก็กระแทกจานใส่ให้อย่างแรงๆ ทุกที แต่ยายก็ไม่ว่าอะไร เฉยเสีย คิดว่าเขาคงเหนื่อย ยายไม่ชอบทะเลาะกับใคร คิดแต่ว่ายายทานข้าวของหลวงพ่อ ยายไม่ได้ทานข้าวของเขาก็แล้วกัน ใจยายสบายๆ แล้วในที่สุด ยายก็มาเป็นหัวหน้าเขา" (๒๗ ม.ค. ๒๕๒๘)

"ยายไม่รู้หนังสือมาจากบ้านนอก ทำตัวเหมือนเป็นคนโง่ๆ พูดภาษาคนกรุงเทพไม่เป็น ทำให้พอเข้าโรงงานทำวิชชา จึงไม่ต้องพูดกับใคร ไปไหนก็ไปไม่เป็น เลยไม่ต้องไป ยายเคยหลงทาง ตอนไปกับยายทองสุกไปสวนกุหลาบ จะนั่งรถเมล์กลับไปตลาดพลู ยายทองสุกพาขึ้นรถผิดไปบางลำภู เพราะอ่านหนังสือไม่ออกทั้งคู่ เพราะอย่างนี้ยายจึงอยู่แต่วัด ทำธรรมะอย่างเดียว"

คุณยายเล่าว่า

"สมัยยายอยู่โรงงานทำวิชชา ใครเขาจะบ่นว่าอย่างไร ยายเฉยๆ ไม่เอาเรื่องใครทั้งนั้น ยายทำเป็นไม่รู้ แล้วในที่สุดเขาก็เงียบไปเอง ยายทำตัวเหมือนผ้าขี้ริ้วเช็ดเท้า

ยายอยู่ในหมู่คณะไหน หรืออยู่ที่บ้านใครก็ตาม ไม่ใช่บ้านเรา ยายจะลดตัวลงตลอดเวลาทำตัวเป็นผ้าขี้ริ้วเช็ดเท้า ให้เขาเช็ดให้พอ แล้วเราจะมีความสุข แล้วเราก็จะเด่นขึ้นมาเอง เขาจะด่าว่าเสียดสีอย่างไร ยายไม่รู้สึกอะไร ใครจะอย่างไรก็ช่าง ยายสนใจแต่เรื่องธรรมะของยาย"(๑๐ ม.ค. ๒๕๒๗)

" ทำวิชชา "

คุณยายเล่าให้ฟังว่า "สมัยหลวงพ่อวัดปากน้ำท่านเทศน์หรือสอนคน ท่านจะใช้บาลีและธรรมะควบคู่กันไปตลอดเวลา ท่านว่าบาลีแล้วแปลพูดเป็นธรรมะอย่างนี้ตลอด พอหลวงพ่อบวชท่านก็เที่ยวค้นหาศึกษาวิชาทั้งเรียนบาลีและการปฏิบัติ พอท่านสร้างโรงทานเสร็จ ท่านหยุดไม่ออกไปค้นแสวงหาความรู้ที่ไหนอีกเลย ท่านเริ่มคุดหัวทำวิชชาอยู่หลายปี จนกระทั่งยายไปถึงหลวงพ่อ"(อาทิตย์ ๒๒ มิ.ย. ๒๕๒๖)

"สมัยที่ยายเข้าไปในโรงงานทำวิชชาใหม่ๆ ยายป่วยอยู่ ๗ วัน ธรรมะของยายมืดลงไม่สว่าง แต่ยายไม่เคยเสียกำลังใจเลย เพราะยายคิดว่ามืดได้ ก็สว่างได้ ยังไม่เห็นก็ต้องเห็นได้ ยายทำใจกลางๆ ตลอด แล้วธรรมะยายก็กลับเหมือนเดิม เชี่ยวชาญกว่าเดิม"(๑๖ มิ.ย. ๒๕๒๔)

คุณยายเล่าว่า "โรงงานทำวิชชาเป็นกุฏิหลังใหญ่ มีเพิงออกไป ๒ ข้าง แผงที่กั้นพระกับแม่ชีไม่สูงนัก พอไม่ให้ข้ามได้ และไม่เห็นหน้ากัน หลวงพ่อวัดปากน้ำนั่งกับพระ มีพระนั่งทำวิชชาประมาณ ๓๐ รูป แม่ชีกับผู้หญิงที่ไม่ได้บวชชี แต่ถือศีล ๘ รวมประมาณ ๓๐ คน"

คุณยายเล่าว่า สมัยหลวงพ่อวัดปากน้ำท่านป้องกันมาก ระวังมาก ระหว่างเรื่องผู้ชาย

พระเดชพระคุณ หลวงพ่อวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ

กับผู้หญิง ตีรั้วสังกะสีล้อมระหว่างผู้หญิงที่ทำวิชชากับพระไม่ให้เห็นกันเลย แม้แต่หน้าแข้งพระก็ไม่ให้ผู้หญิงเห็น หรือผู้หญิงที่แก่แล้วก็ตาม ท่านห้ามไม่ให้เข้ากุฏิพระว่า "ไอ้แก่ล่ะตัวดี"(๕ เม.ย. ๒๕๒๘)

"ชุดที่ทำวิชชาแบ่งเป็น ๒ ผลัด

หัวหน้าเวรที่ ๑ กับผู้ช่วย ยายเป็น 'หัวหน้าเวรที่ ๒' คนเก่งๆ ที่หลวงพ่อเรียกใช้งาน นอกจากยาย แล้วก็มี ฉลวย ญาณี ตรีธามัย(ละมัย) ยายปุก ส่วนคนอื่นยายจำชื่อไม่ได้ จำได้แต่หน้า"

หัวหน้าเวร จะเป็นผู้ทำวิชชาเก่งมาก เรียกว่าขาดรู้ หลวงพ่อท่านจะมี "เตียงขาดรู้" ไว้ให้โดยเฉพาะ เป็นตั่งไม้สำหรับนั่งสมาธิ มีมุ้งครอบ มุ้งนี้จะพอดีครอบตัวเป็นตัวบังคับ คุณยายเล่าว่า "นั่งไปนานๆ บางทีเผลอหลับไปนิดก็มี ถ้าตัวเอียงไปทางไหนก็จะถูกยุงกัด พอรู้ตัวก็รีบนั่งใหม่" คนนั่งจึงต้องนั่งตัวตรง มีสติ เรียก "มุ้งขาดรู้"

สิ่งเหล่านี้จึงเป็นบทฝึก ทำให้คุณยายมีท่านั่งแบบกายตรงดำรงสติมั่น หลังของคุณยายตรง เป็นฉากสง่างาม แม้สมัยที่คุณยายอายุ ๙๐ ปีแล้วก็ตาม หลังของท่านก็ยังตรงมาก มากกว่าเด็กสาวบางคน

"สมัยยายไปถึงหลวงพ่อวัดปากน้ำ มีคนทำวิชชาอยู่แล้วเกือบสามสิบคน ตอนยายเข้าไปใหม่ๆ นั่งข้างหลังไม่ค่อยรู้เรื่อง แต่พอไปได้ไม่นาน หลวงพ่อถามวิชชาเหตุผลของแต่ละคนเรียงทีละคน แล้วก็ถามยาย ยายตอบได้เรื่องได้ราว จนกระทั่งได้ย้ายขึ้นมานั่งอยู่ข้างหน้า อย่างเช่น หลวงพ่อท่านถามยายว่า นกพิราบมันบินมาเกาะที่หลังคาโบสถ์ แล้วมันหันกลับไป มันคิดอย่างไร ยายตอบว่า นกมันบินมาแล้ว มันหันกลับไปดูทิศทางที่มันบินมา ยายบอกว่ามันรู้อยู่ในใจ เกิดความรู้ขึ้นมาในใจ จึงตอบออกไปอย่างนั้น แล้วยายก็ตอบได้ถูก เวลาหลวงพ่อใช้ยาย ยายจะตอบถูกเป็นส่วนมาก บาทหนึ่งจะตอบได้เก้าสิบ ถึงเก้าสิบห้าสตางค์แบบนี้อยู่เรื่อยๆ ที่ขาดไปนิดหน่อย เพราะบางครั้งญาณของยายเคลื่อนไปบ้าง แต่ปกติญาณของยายจะไม่เคลื่อน หลวงพ่อยิ่งใช้งานก็ยิ่งคล่องขึ้น พอตอบถูกหลวงพ่อก็ยิ่งต่อธรรมะ ต่อวิชชาให้มากขึ้นๆ ยายใช้

เวลาอยู่ ๓ ปี จึงตีธรรมะได้แตกฉานเชี่ยวชาญ รู้คล่องรู้หมดทุกอย่าง เหมือนหลวงพ่อใช้ให้หยิบเข็มสักเล่มในทะเล ก็รู้ว่าเอาไว้ที่ไหน หลวงพ่อจึงตั้งให้ยายเป็นหัวหน้าขาดรู้ นั่งกลางวัน ๖ ชั่วโมง กลางคืน ๖ ชั่วโมง ยายใช้เวลาอยู่ในโรงงาน ๓ ปี จึงแตกฉานเชี่ยวชาญในวิชชาธรรมกาย ละเอียดลึกซึ้งมาก หลวงพ่อจะต้องถามอยู่เสมอว่า เขาคิดอย่างไร เขาก็คือ มาร ให้ไปดูว่าเขาคิดอย่างไร พูดอย่างไร รู้สึกอย่างไร ๓ อย่างนี้จะถูกถามเหตุผลอยู่ตลอด ต้องตอบให้ได้ มีภาคขาว(กุศลธรรม) ภาคดำ(อกุศลธรรม) ภาคกลาง(อัพยากฤต) สายต่างๆ สีต่างๆ แต่ละภาคเขาก็มีสีต่างๆ สายต่างๆ ท่านจะถามว่า ขาวคิดอย่างไร ดำคิดอย่างไร กลางคิดอย่างไร ธาตุธรรมต่างๆ เป็นอย่างไรต้องรู้ให้ชัดเจน ธาตุภาคขาว ธาตุภาคดำรบกัน ต้องอาศัยภาคกลาง ธาตุภาคกลางไม่รบกับใครอยู่เฉยๆ ภาคขาวก็พยายามไปให้ถึงที่สุดของภาคดำ ภาคดำก็พยายามไปให้ถึงที่สุดของภาคขาว ทั้งสองภาค อาศัยธาตุดิน น้ำ ลม ไฟ วิญญาณธาตุของภาคกลางกันอยู่ เหมือนแผ่นดินที่มีต้นไม้อาศัยอยู่ เช่น ต้นกระถินณรงค์ เป็นธาตุธรรมอ่อน ต้นพะยอม เป็นธาตุธรรมแก่ คนที่รบกันเหมือนเด็กเล่น ถ้าในธาตุในธรรมเขารบกันจริงๆ ถ้าเราปราบมารได้สำเร็จ เขาหยุดรบกัน ในโลกก็หยุดรบด้วย"

"อยู่ใกล้ครู ยิ่งรู้มากขึ้น"

คุณยายไม่รู้สึกเสียใจน้อยใจ ว่าได้รับของแจกเก่าหรือสกปรก คุณยายเฉยๆ กับเรื่องเหล่านี้ ดีใจที่ได้รับเท่านั้น คิดแต่ว่าจะนั่งธรรมะให้ก้าวหน้า ถ้าหลวงพ่อวัดปากน้ำถามอะไร จะได้ตอบได้ถูกเท่านั้น คุณยายกลัวและเคารพหลวงพ่อมาก ไม่อยากทำ

พระเดชพระคุณ หลวงพ่อวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ

อะไร ที่หลวงพ่อไม่ชอบและไม่อยากให้ทำ เวลาที่หลวงพ่อสั่งอะไร คุณยายจะพยายามทำอย่างเต็มที่ เพื่อทำให้ได้ตามที่หลวงพ่อใช้ ไม่เคยเถียงหรือปฏิเสธท่านเลย คุณยายสอนตัวเอง เตือนตัวเองตลอดเวลา ท่านจะใช้ความสังเกตว่า หลวงพ่อดุใครอย่างไร ท่านจะไม่ยอมทำความผิดอย่างนั้น ท่านจะจำไว้เป็นอย่างดี และถ้าท่านถูกตำหนิเรื่องใดก็ตาม ท่านไม่ทำสิ่งนั้นอีกเลย ไม่ให้ตำหนิเป็นหนที่สองได้เลย คุณยายบอกว่า "ยายไม่ชอบให้หลวงพ่อมาว่ายาย ว่าเป็นไอ้ขี้ไต้[๔]" ยายอยู่บ้านนอกยายรู้จักขี้ไต้ดี เพราะเวลาหลวงพ่อสั่งงานใคร แล้วตอบไม่ถูกท่านจะว่า "ไอ้ขี้ไต้"

[๔] ไต้ มาจากเศษไม้ หรือขี้เลื่อยผสมกับน้ำมันยาง ใช้เปลือกไม้ห่อไว้อีกชั้น เวลาก่อไฟหุงข้าว ต้องแบ่งมาสักหน่อย จุดไฟแล้วจึงเอาฟืนใส่ จะช่วยให้ฟืนติดไฟได้ง่ายขึ้น แต่อีกสักครู่หนึ่งก็ต้องคอยเขี่ย เพราะส่วนที่ถูกเผาไหม้จะกลายเป็นชากขี้เถ้า ต้องคอยเขี่ยออกไม่เช่นนั้นไฟจะดับ (จากคำอธิบายของคุณเบญจวรรณ มนัสไพบูลย์)

"เวลาหลวงพ่อวัดปากน้ำบอกวิชชา ยายจะจ้อง จ้องอย่างเดียว จ้องจะเอาธรรมะของหลวงพ่อจนหมด ธรรมะต้องเอาใจใส่ เหมือนแม่ไก่กกไข่ จะทำอะไรก็ทำไป แต่ต้องรักษาใจให้ได้ เวลาหลวงพ่อถามอะไร ยาย ยายตอบได้ทันทีเลย ใจยายคอยจ้องเตรียมตัวอยู่ตลอดเวลาแล้ว เตรียมตัวอยู่ก่อนแล้ว ถ้าช้าก็ถูกด่า 'ไอ้ขี้ไต้น่ะซิ' ใจยายเร็ว บางทีถ้าตอบไม่ได้ก็ใช้เวลา อย่างช้าก็ห้านาทีเท่านั้นเอง ปัดลูกระเบิดยังเร็วกว่านี้เลย"(๑๘ มิ.ย. ๒๕๒๖)

"ตอนยายเข้าไปในโรงงานทำวิชชา พื้นฐานการนั่งสมาธิของยายดี พอเข้าไปทำวิชชายายก็สามารถทำได้ทุกอย่าง มีคนเก่าอยู่ก่อนหลายคนแต่ไม่เอาธรรมะจริงๆ ไถลไปโน้นไปนี่ เวลาหลวงพ่อถามเอาเหตุผลจึงตอบไม่ตรง แต่ยายไม่ไปไหน ยายตั้งใจเอาธรรมะจริงๆ หลวงพ่อท่านถามจากหยาบไปหาละเอียด ยายก็ตอบได้หมด เช่น ถาม

เรื่องนกบินมันมาจากไหน มันคิดอย่างไร มันจะไปไหน แล้วหลวงพ่อก็สอนค่อยๆ ยากขึ้น แล้วให้เข้าไปดูธาตุทั้งหมดไป ดูอินทรีย์ทุกชั้นตั้งแต่กายทิพย์ไปถึงกายพระอรหันต์ ละเอียด ดูธาตุดิน น้ำ ลม ไฟ อินทรีย์ของพระพุทธเจ้า พวกที่ชอบพูดว่า ทำวิชชาไปนิพพาน มักจะเป็นพวกที่ชอบพูดแต่ทำไม่ได้"

"หลวงพ่อท่านก็ให้ค้นไปดู วิราคธาตุ วิราคธรรม หลวงพ่อท่านก็ถามอยู่เรื่อยๆ ว่าถึงแล้วรึยัง ยายก็พยายามอย่างที่สุดที่จะค้นให้ได้ว่าคืออะไร จนใจยายละเอียดที่สุดจึงพบว่า วิราคธาตุ วิราคธรรม คือ ธาตุธรรมของพระพุทธเจ้าที่สะอาดบริสุทธิ์มากๆ อยู่บนพระนิพพาน ซึ่งไม่มีกิเลสเจือปนเป็นธาตุดิน น้ำ ลม ไฟ อากาศธาตุ ที่สะอาดจริงๆ บริสุทธิ์มากๆ ของพระพุทธเจ้า" (ศุกร์ ๒๑ ส.ค. ๒๕๒๔)

"สมัยที่ยายทำวิชชา หลวงพ่อวัดปากน้ำท่านสอนสังโยชน์เบื้องต่ำ สังโยชน์เบื้องสูง กามคุณ ยายเห็นเป็นตัวกิเลสทะลุไปหมด แต่พอออกจากที่ก็ไม่เข้าใจว่า 'บริโภคกามหมายถึงอะไร' จึงมาถามแม่ชีที่เขาเคยแต่งงานแล้ว เขาบอกว่าก็ที่ผัวเมียเขาแต่งงานกัน ยายจึงเข้าใจตั้งแต่นั้นมา หลวงพ่อท่านสอนตั้งแต่กามของมนุษย์ กามของเทวดาชั้นต่างๆ เทวดาชั้นจาตุมหาราชิกาเสพกามเท่ากับไก่กระพือปีก เทวดาชั้นดาวดึงส์ยามาก็เสพกาม เทวดาชั้นดุสิตไม่มีการเสพกาม"(๒๕๒๔)

"เวลาหลวงพ่อวัดปากน้ำถามยาย ยายจะตอบอย่างสั้นๆ พอหลวงพ่อเข้าใจจะไม่ตอบยืดยาว เพราะที่ทำวิชชาจะต้องรักษาความเงียบให้มากที่สุด ถ้าหลวงพ่อไม่ถาม ยายก็ไม่พูดถ้าหลวงพ่อถามจึงพูด ถ้าใช้ก็ตอบ ถ้าไม่ใช้ไม่เรียกหา ยายก็จะอยู่เงียบๆ เฉยๆ"

"ยายรักความบริสุทธิ์ ความตรง และความจริง ถ้าไม่จริงยายไม่ชอบเลย"

"สมัยหลวงพ่อวัดปากน้ำ ยายนั่งธรรมะใจจรดอยู่กับธรรมะอย่างเดียว ไม่ได้สนใจเรื่องการรับประทานอาหาร วันหนึ่งหลวงพ่อวัดปากน้ำถามยายว่า ปลาสลิดอร่อยตรงไหน เป็นคำถามเดียวที่ยายตอบไม่ได้ ท่านก็หัวเราะ เพราะว่ายายไม่เคยสนใจเรื่องการรับประทานอาหารเลยว่า จะอร่อยหรือไม่อร่อย สนใจแต่ทานให้อิ่ม แล้วกลับไปนั่งธรรมะใจจรดจ่ออยู่กับธรรมะตลอดเวลา"

มีอยู่ครั้งหนึ่ง หลวงพ่อวัดปากน้ำถามยายว่า "หลวงพ่อเห็นคนขาเป๋ กายละเอียดของเขาขาเป๋ไหมวะ" ยายก็ตอบไปตามที่เห็น (๒๕๓๒)

มีอยู่วันหนึ่ง หลวงพ่อวัดปากน้ำ ถามคุณยายว่า วันนี้มีเจ้าภาพมาเลี้ยงพระกี่คนกี่คณะ บังเอิญคุณยายท่านอ่านหนังสือไม่ออก ท่านจึงตอบหลวงพ่อไม่ได้ นับตั้งแต่วันนั้นเป็นต้นมา เมื่อเวลาคุณยายออกมาทานอาหารที่โรงฉัน คุณยายจะต้องนั่งสมาธิเข้าไปดูให้ทราบว่า วันนี้มีเจ้าภาพกี่คณะมาเลี้ยงพระ เป็นผู้หญิงหรือผู้ชายกี่คน เด็กกี่คนให้ตอบหลวงพ่อให้ได้ ถึงแม้ว่าหลวงพ่อท่านจะไม่ได้ถามต่ออีกแล้วก็ตาม

สิ่งนี้ทำให้ท่านเป็นผู้ที่เพิ่มความละเอียดรอบคอบ ความช่างสังเกตยิ่งขึ้นไปอีก และติดเป็นนิสัยมาจนตลอดชีวิต เช่น ท่านไปที่ไหนก็ตามแม้แต่ในวัด ท่านจะทราบว่า บันไดที่ท่านเดินขึ้นมีกี่ขั้น เพราะท่านจะนับทุกครั้ง และแสดงให้เห็นว่าท่านเป็นผู้มีสติอยู่กับตัวตลอดเวลา หรือเวลาท่านคุยกับแขกที่คุ้นเคยหรือคุยกับคนที่ใกล้ชิด ท่านก็จะนับว่า กระดุมเสื้อที่เขาใส่มีทั้งหมดกี่เม็ด หรือท่านจะนับกระดุมเสื้อของท่านที่ใส่อยู่ว่ามีกี่เม็ด เหล่านี้เป็นต้น ซึ่งท่านจะทำจนติดเป็นนิสัยอันหนึ่งของท่านตลอด (เพราะถ้าหลวงพ่อวัดปากน้ำถามอะไร ท่านตั้งใจจะต้องตอบให้ได้) หรือสาธุชนมากราบหลวงพ่อธัมมชโย ท่านก็จะถามว่า มีคนมา

กราบหลวงพ่อกี่คน ผู้หญิงหรือผู้ชาย เด็กหรือผู้ใหญ่ อย่างละกี่คน เป็นการฝึกพวกเราไปในตัว

คุณยายท่านจะพูดเสมอว่า เสียดายที่ชาตินี้ท่านไม่รู้หนังสือ กอ ข้อ ไม่กระดิก (อ่าน กอไก่ ขอไข่ ไม่ออก) ถ้าท่านได้เรียนหนังสือและได้เกิดเป็นผู้ชาย ท่านจะสามารถเทศน์ได้เลย และจะทำอะไรได้มากกว่านี้ ที่เป็นเช่นนี้เพราะถูกเขากันไว้ไม่ให้เรียนหนังสือ คุณยายอธิษฐานเรื่อยๆ ว่า ภพชาติต่อไป สิ่งที่ไม่รู้อย่าได้มีเลย ให้เรียบจบปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก ดอกเตอร์ ไปทุกภพทุกชาติ จนกว่าจะเข้านิพพาน

"บุญเป็นใหญ่ พอใจในสิ่งที่มี"

พระเดชพระคุณหลวงพ่อธัมมชโย ได้กรุณาเล่าว่า

"มีอยู่ครั้งหนึ่ง หลวงพ่อวัดปากน้ำท่านไปเทศน์ ได้รับถวายพัดขนนกยูงมา ๑ ด้าม ท่านอยากให้ลูกศิษย์ จึงให้ทำฉลากขึ้นเท่ากับจำนวนลูกศิษย์ทำวิชชา ให้อธิษฐานจิตเองว่าจะเป็นบุญของใครก็ได้รับพัด ทุกคนต่างดีใจเบิกบาน เหมือนกับว่าจะเป็นงานเลี้ยง แต่คุณยายท่านเงียบ คิดแต่อธิษฐานจิตเรียกบุญบารมีทั้งหมดว่า 'บุญที่สร้างมาตลอดนี้จะพอหรือไม่กับการได้พัดเล่มนี้ ถ้าไม่ได้แสดงว่าบุญยังน้อย ต้องรีบสร้างความดีให้มากๆ ยิ่งขึ้นไปอีก' และท่านไม่ได้แสดงความอยากได้จนออกนอกหน้า ท่านอยากลองดูว่าบุญของท่านมากพอหรือไม่ โดยท่านดูบุญตัวเองก่อน แล้วจึงอธิษฐานจิตนั่งเฉยๆ สงบนิ่งๆ เวลาจับฉลากคนอื่นจับฉลากก่อน คุณยายจับฉลากเป็นคนสุดท้าย ท่านอ่านหนังสือไม่ออก เอาฉลากไปให้เพื่อนอ่าน เพื่อนก็บอกว่า 'พี่

จันทร์ (คุณยาย) ได้พัดขนนกยูง' เมื่อได้ท่านก็ดีใจ เพราะพัดนี้ชื่อเหมือนนามสกุลของท่าน พัดแบบนี้หายาก ต้องเป็นบุญของคนนั้นโดยเฉพาะ เหมือนกับพระพุทธเจ้าเสี่ยงบาตรให้บาตรลอยไป ผู้ใดรับได้ก็เป็นบุญของผู้นั้น ซึ่งครั้งนั้นอชิตภิกขุ เป็นผู้ได้บาตรเพราะเป็นหน่อเนื้อพุทธางกูร"

เมื่อคุณยายได้พัดมาแล้ว ก็ไม่ติดในวัตถุ คุณยายทองสุกขอไปถวายพระ ท่านก็ให้ท่านนึกถึงบุญก่อน แล้วจึงให้เป็นการทำบุญอีกต่อหนึ่งก่อน พัดนี้จึงเป็นกากบุญเท่านั้น ท่านไม่คิดเสียดายในวัตถุนี้เลย (๒๒ ธ.ค. ๒๕๒๒)

ใจของคุณยาย จะจรดจ้องอยู่กับธรรมะภายในตลอด ไม่สนใจกับลาภ, วัตถุสิ่งของ ซึ่งเทียบค่าไม่ได้กับธรรมะภายในใจท่านจึงมักน้อย สันโดษเป็นปกติ ท่านหวังแต่บุญที่จะปราบกิเลสให้หมดสิ้นไป ด้วยอัธยาศัยแห่งพระบรมโพธิสัตว์

"ยิ่งใช้ยิ่งคม"

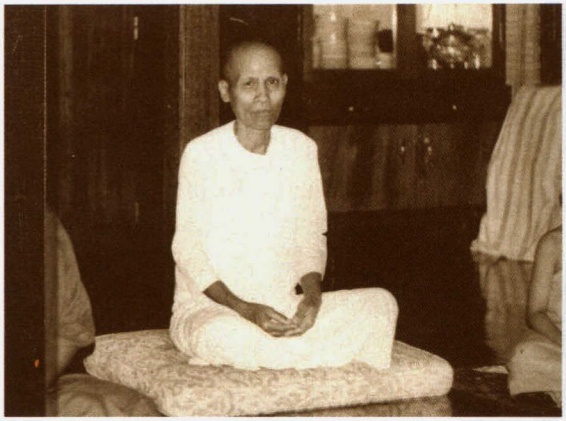
คุณยายเล่าว่า "เมื่อเข้ามาอยู่ในวัดปากน้ำ หลวงพ่อท่านก็ใช้งาน นั่งธรรมะจริงๆ จังๆ ใจของยายจะไม่ห่างจากศูนย์กลางกายเลย ดำรงสติมั่นตลอดเวลา ยายเป็นคนทำอะไรทำจริง ไม่หยุดๆ หย่อนๆ เวลาออกจากเข้าที่ (นั่งธรรมะ) ไปทานข้าว ซักผ้า ถูบ้าน ใจของยายจะประคองอยู่ในธรรมะตลอด หลวงพ่อวัดปากน้ำจะเรียกใช้ยายเรื่อย เพราะใช้แล้วได้เรื่องได้ราว ท่านจึงให้ยายเป็นหัวหน้าขาดรู้ เหมือนผู้ใหญ่ใช้เด็กคนไหนคล่อง ก็ชอบใช้แต่คนนั้น เหมือนมีดเล่มไหนคม ก็จะใช้แต่เล่มนั้น ยิ่งใช้ยิ่งคม ยายถูกใช้ทำวิชชา ยิ่งถูกใช้ ญาณรู้ยิ่งแตกฉาน เชี่ยวชาญลึกซึ้งกว้างขวางสุดจะประมาณได้"(๒๙ พ.ค. ๒๕๒๕)

คุณยายบอกว่า "ความรู้ของยาย ตึก

๑๐๐ ชั้น ก็บรรจุไว้ไม่หมด"

สถานที่ทำวิชชานั้น เมื่อเข้าไปแล้วจะออกไปไหนไม่ได้เหมือนถูกขัง นอกจากว่าจะมีเหตุผลจำเป็นจริงๆ ที่จะขออนุญาตหลวงพ่อออกไป และคนในโรงงานทำวิชชาสมัยนั้น มักจะขอหลวงพ่อวัดปากน้ำ ออกไปทำธุระข้างนอกวัดอยู่บ่อยๆ เช่น ขอกลับไปทอดกฐิน ทอดผ้าป่า กลับไปเยี่ยมบ้านบ้าง บางคนที่ทางบ้านเป็นผู้อุปัฏฐากวัดอยู่หลวงพ่อท่านก็ไม่อยากขัด แต่เมื่อออกไปข้างนอกวัดบ่อยๆ ใจก็รับเรื่องภายนอกเข้ามา กว่าจะทำให้ใจกลับเข้าศูนย์กลางกายได้สนิทก็ใช้เวลา วิชชาความรู้ที่มีอยู่ก็หยาบลง ตามไม่ทันเพื่อน ไม่ทันหลวงพ่อ ส่วนคุณยายเหมือนถูกขัง หลวงพ่อไม่ยอมให้ออกไปไหนเลย

ช่วงนี้ชีวิตของคุณยายที่วัดปากน้ำจะอยู่เพียง ๒ แห่ง คือ โรงงานทำวิชชากับโรงฉัน ทำให้บางครั้งคุณยายออกอุบายไปขอ

คุณยายอาจารย์ ณ บ้านธรรมประสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๑๒

หลวงพ่อว่า "หลวงพ่อเจ้าขา ลูกขอไปฝั่งพระนคร"

หลวงพ่อจะถามว่า "ไปทำไม"

คุณยายตอบว่า "ลูกจะไปซื้อขนม"

หลวงพ่อบอกว่า "ไม่ต้องไป เดี๋ยวข้าจะหาขนมมาให้เอง"

รุ่งเช้าก็มีขนม ๑ กล่องมาให้คุณยาย

อีกครั้งหนึ่ง คุณยายก็บอกกับหลวงพ่อว่า "ลูกอยากทานทุเรียน ขออนุญาตไป

ซื้อที่ฝั่งพระนคร" หลวงพ่อตอบว่า "ทุเรียนอยู่ในท้องมึง นึกๆ เอาเดี๋ยวก็ได้" ต่อมาก็มีผู้นำทุเรียนมาทำบุญเลี้ยงที่วัด ตั้งแต่นั้นมาคุณยายไม่เคยขอหลวงพ่อไปไหนอีกเลย

คุณยายเล่าว่า "หลวงพ่อวัดปากน้ำท่านใช้ยายเหมือนคนอยู่ในบ้าน ท่านจะให้หยิบเข็มเล่มหนึ่งออกมา ก็ต้องหยิบออกมาให้ได้ ของในบ้านยายจะต้องรู้ทุกอย่าง แต่ยายทองสุก หลวงพ่อท่านใช้ให้หยิบอะไรหยิบได้ไม่ถูก หลวงพ่อจึงให้ยายทองสุกออกไปเผยแผ่"(๒๔ มี.ค. ๒๕๒๔)

"สู่สงครามโลก"

ต่อจากนั้นมาปี ๒๔๘๔ ได้เกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ ขึ้น ประเทศไทยเข้าสู่สงครามด้วย โดยญี่ปุ่นใช้ประเทศไทยเป็นฐานที่ตั้งทหาร เพื่อส่งทหารญี่ปุ่นไปรบในพม่า อินเดีย จีน โดยใช้เส้นทางรถไฟตัดจากประเทศไทยเข้าไปพม่า (รถไฟสายมรณะที่จังหวัดกาญจนบุรี) เป็นเส้นทางลำเลียงอาวุธ กำลังทหารและเสบียงต่างๆ ดังนั้นฝ่ายสัมพันธมิตร มีอเมริกา อังกฤษ เป็นต้นจะพยายามทิ้งระเบิดในประเทศไทย บริเวณที่เป็นจุดยุทธศาสตร์

"หลวงพ่อวัดปากน้ำเคร่งครัด และเอาจริงมากกับการนั่งธรรมะครั้งละ ๖ ชั่วโมง กลางวัน ๖ ชั่วโมง กลางคืน ๖ ชั่วโมง สมัยสงครามโลก หลวงพ่อใช้งานยายหนัก ให้เป็นหัวหน้าเวร ๒ ให้นอนแต่หัวค่ำพอ ๒ ทุ่ม ท่านสั่งให้นอนหลับ จะง่วงหรือไม่ก็ต้องนอน พอเที่ยงคืนก็มีคนมาปลุก ให้เข้าเวรนั่งธรรมะตั้งแต่เที่ยงคืน ออก ๖ โมงเช้าพวกที่ง่วงนอน ใช้ไม่ค่อยได้เรื่อง อ่อนแอเหยาะแหยะ ท่านให้อยู่เวร ๑"

"ยายทานข้าวตอน ๑๐ โมง แล้วรีบ

เข้าเวรตอนเพล นั่งธรรมะตั้งแต่เพลไปถึง ๕ โมงเย็น พอ ๕ โมงเย็นท่านสั่งงาน ยายก็เก็บทุกคำพูดไว้ที่ศูนย์กลางกายของพระธรรมกาย แล้วกลับไปทบทวนถึงธรรมะ พักนอนตอนหัวค่ำ แล้วกลับมารับเวรต่ออีกทีตอนเที่ยงคืน นั่งธรรมะถึง ๖ โมงเช้า เป็นอย่างนี้ตลอด แต่ตอนช่วงที่รับเวรต่อระหว่างนั้น ถ้าเป็นตอนยายจะเข้าเวร ยายจะเข้ามาฟังเวร ๑ เขาก่อนที่เขาจะเลิกว่าเขานั่งถึงไหน จนกระทั่งยายนั่งธรรมะต่อวิชชาทันรู้ว่าเขาทำวิชชาถึงไหน และก่อนที่ยายจะออกจากเวร ยายจะนั่งธรรมะอยู่จนกระทั่งเวร ๑ มารับเวร แล้วฟังหลวงพ่อต่อวิชชาให้เขาก่อนจนเรียบร้อย ยายจึงจะออกเวรเป็นคนสุดท้าย ยายเป็นหัวหน้าขาดรู้ เวลาหลวงพ่อถามอะไรยายจะต้องตอบให้ได้"(๖ พ.ย. ๒๕๒๘)

"ระหว่างที่นั่งไม่ได้ขี้ ไม่ได้เยี่ยวเลย (ภาษาคนโบราณ) เพราะเวลาเข้าที่จิตดิ่งเข้าข้างใน ทิ้งภายนอกหมด เอาใจเข้าข้างในอย่างเดียว ตอนสงครามงานหนักที่สุด ต้องรับผิดชอบเหมือนแบกโลกทั้งโลกเอาไว้ หนักมากพอสงครามเลิกก็เบาลง"

"พอห้าโมงเย็น หลวงพ่อจะต้องถามพวกทำวิชชา 'คืนนี้ลูกระเบิดลงกี่โมง จะทิ้งระเบิดที่ไหน' ใครตอบไม่ถูกท่านจะด่า 'ไอ้ขี้ไต้' ครั้งหนึ่งไม่มีใครตอบถูก ยายนั่งสมาธิดูเข้าไปในธรรมกายของยายเห็นชัดเลย ยายก็ตอบหลวงพ่อว่าจะมาตีหนึ่ง พอตีหนึ่งเสียงหวอดัง มันมาจริงๆ หลวงพ่อจะสั่งทำวิชชาก่อนล่วงหน้า ให้ใช้ธรรมกายปัดระเบิด 'ไอ้ลูกจันทร์เอาไปลงทะเลนะ เอาไปเข้าป่านะ'" (๒๓ ก.ย. ๒๕๒๕)

"ยายก็นึกว่า 'ลงทะเลก็ลงทะเล เข้าป่าก็เข้า ขออย่าด่าไอ้ขี้ไต้ก็แล้วกัน' ยายก็ใช้ธรรมกายปัดลูกระเบิด ปาฏิหาริย์ธรรมกายนับอสงไขยไม่ถ้วน เอาประเทศมาซ่อนไว้ในองค์พระ เอาสะพานพุทธ หัวลำโพง จุด

คุณยายอาจารย์ ณ บ้านธรรมประสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๑๒

ยุทธศาสตร์ที่สำคัญๆ มาซ่อนไว้ในองค์พระ ให้พวกนั้นเห็นเป็นป่า เป็นแม่น้ำ เป็นทะเล บ้าง แล้วปัดลูกระเบิดไปลงที่ไม่มีคนอยู่"

เรื่องนี้ปรากฏเล่ากันสืบมาว่า คนแถวสะพานพุทธมักจะเห็นแม่ชีลอยขึ้นไปปัดลูกระเบิด หรือบางคนบอกว่าเห็นเป็นมือใหญ่ๆ ปัดลูกระเบิด หนังสือพิมพ์สมัยนั้นลงข่าวอยู่บ่อยๆ ซึ่งผู้สูงอายุหลายคนก็ยืนยันว่า มีหลายคนเห็นจริงๆ

ด้วยความที่เป็นงานเกี่ยวกับความเป็นความตายของคนของบ้านเมือง คุณยายทำด้วยความรับผิดชอบอย่างเต็มที่ แม้จะไม่หยุดพักรับประทานอาหาร พออิ่มคุณยายก็รีบทำธรรมะละเอียดต่อ กวดขันตัวเองอยู่เป็นประจำ

คุณยายเล่าว่า

"มีอยู่วันหนึ่ง ระเบิดลงที่วิหารวัดขุนจันทร์แหลกละเอียด ใครๆ ว่าระเบิดลงวัดปากน้ำทั้งนั้น เพราะช่วงนั้นระเบิดเฉียดวัดปากน้ำอยู่เรื่อยๆ ตอนนั้นเป็นเวลาเพลพอดี ๑๑ โมง ยายทานข้าวอิ่มใหม่ๆ ข้าวมันยังจุกแน่นอยู่ในท้อง เพิ่งเดินกลับไปนั่งเข้าที่ได้ไม่นาน จิตมันยังไม่ละเอียดดี เพราะเวลาปัดลูกระเบิดจะรบกับเขาต้องปาฏิหาริย์กาย ธรรมกายให้เต็มไปหมด ธรรมกายกายเดียวไม่พอ สู้เขาไม่ไหว ต้องปาฏิหาริย์กายนับไม่ถ้วน ให้เต็มพรึบไปหมด นับอสงไขยโกฏิกายไม่ถ้วน จึงจะปัดลูกระเบิดได้ ไม่งั้นสู้เขาไม่ได้ ปัดลูกระเบิดนี้ยังเป็นของไม่ยาก วิชชารบของหลวงพ่อยากและละเอียดลึกซึ้งยิ่งนัก ยากที่ใครจะทำได้ ต้องรู้เห็นธาตุต่างๆ สายต่างๆ สีต่างๆ ยายเอาใจจรดอยู่ในธรรมะทุกอิริยาบถ ใจยายอยู่ในตัวตลอดเวลา ไม่นึกอะไร นึกตั้งแต่ธรรมะอย่างเดียว ต้องเอาใจใส่เหมือนแม่ไก่กกไข่ คอยกกไว้เรื่อยๆ จะทำอะไรก็ทำไปแต่รักษาใจไว้ให้ละเอียด, ยายพยายามทำอย่างดีที่สุด ไม่ให้หลวงพ่อตำหนิยายได้ ยายกลัวหลวงพ่อมากกว่ากลัว

ลูกระเบิดเสียอีก"(๖ ธ.ค.๒๕๒๗)

"มีอีกคนหนึ่ง เป็นหัวหน้าทำวิชชา เวลาเสียงหวอมากลัวมาก ปัสสาวะราด มือถือดวงแก้วกายสิทธิ์ดวงหนึ่ง เอาลงไปส้วมด้วย ตกใจมาก ทำแก้วหล่นในโถส้วม ต้องล้วงเอาขึ้นมา สมัยนั้นยายยังสาว ไม่เคยเห็นว่า ลูกระเบิดเป็นอย่างไร เลยไม่กลัวอะไรทั้งนั้น"(๒๓ ก.ย. ๒๕๒๕)

"*ลูกระเบิดครั้งสำคัญที่สุดในประวัติศาสตร์*[๕] หลวงพ่อวัดปากน้ำถามยายเพียงคนเดียว ยายเข้าไปดู แต่ยายไม่เคยเห็นลูกระเบิดหรอกนะว่ารูปร่างเป็นอย่างไร ท่านถามว่า ถ้าลูกระเบิดนี้ลงประเทศไทยจะเป็นอย่างไร ยายตอบว่า พระนครจะราบเป็นหน้ากลอง ตุ๊กตุ่น ตุ๊กตาก็ไม่มีเหลือเลย หลวงพ่อท่านเงียบ เรื่องนี้ถูกปิดเป็นความลับแม้แต่พวกทำวิชชาด้วยกัน พระในวัดไม่มีใครรู้เลย หลวงพ่อสั่งให้ลุงประยูร (มัคคทายกวัด) เก็บสมบัติสำคัญๆ ของวัดหมด ให้ออกไปจากวัด แล้วอีก ๗ วันค่อยกลับมา แล้วหลวงพ่อก็สั่งให้ปัดลูกระเบิดเต็มที่ สั่งให้ปัดใหญ่เลย ไปลงทะเลบ้าง ป่าบ้าง ญี่ปุ่นแพ้ ประกาศเลิกสงครามเลย ยายเอาจนสงครามเลิกได้"

คุณยายเล่าให้ฟังว่า

"ยายภูมิใจที่ปัดลูกระเบิด ให้ออกไปจากประเทศไทยได้ หลังจากนั้นหลวงพ่อเรียกประชุมลูกศิษย์ ชมยายต่อหน้าที่ประชุมว่า 'ลูกจันทร์นี้ เป็นหนึ่งไม่มีสอง' จำได้ชมครั้งเดียว หลวงพ่อไม่ค่อยชมใคร แต่ชมยาย"

มาภายหลัง คุณยายก็ยังพูดว่า "สร้างวัดยังง่ายกว่าปัดลูกระเบิดอีกนะ" (๒๘ พ.ค. ๒๕๒๕)

สมัยสงครามโลก อาหาร, ยา, เสื้อผ้าขาดแคลนมาก เศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก ผู้คน

[๕] ก็คือ ลูกระเบิดปรมาณู ๒ ลูก ที่ไปลงที่ฮิโรชิมาและนางาซากิ

อพยพจากเมืองหลวง (กรุงเทพฯ) ออกไปต่างจังหวัดกัน เพราะจุดที่ถูกทิ้งระเบิดจะเป็นเมืองหลวง คนที่อยู่มักจะยากจนและไม่รู้จะหนีไปไหนเป็นส่วนใหญ่ ทำให้อาหารเลี้ยงพระ สามเณร, คนในวัดขาดแคลน จึงแก้ปัญหา ด้วยการปลูกต้นมะละกอรอบวัด อาหารมื้อเช้าที่มีอยู่ทุกวัน คือ ข้าวต้ม กับมะละกอดิบดองเค็ม และเต้าหู้ยี้ (บางทีเรียกว่า จีนแดงบุกในสมัยนั้น) เป็นปี ๆ มะละกอที่ดองใช้ทุกส่วน คือ ลูก, ลำต้น, ก้านใบ, จนถึงราก พอสงครามเลิกมีผู้แอบตัดฟันต้นมะละกอทิ้งหมด เพราะกลัวว่าคุณยายท้วม (หัวหน้าแม่ชี ที่ดูแลอาหารพระทั้งหมด) จะทำเลี้ยงทั้งวัดต่อไปอีก

สูตรมะละกอดอง

(คุณแม่ท้วม หุตานุกรม วัดปากน้ำ)

เอามะละกอดิบมาปอกเปลือกออกให้หมด แล้วล้างน้ำให้สะอาด หั่นเป็นชิ้นเล็กๆ สี่เหลี่ยมลูกเต๋าแล้วเอาไปตากแดดพอเหี่ยว เอามาคลึงกับเกลือป่นบนไม้กระดานจนเข้าเนื้อดีแล้วทิ้งไว้ให้น้ำตกสักครู่ ต้มน้ำปลากับน้ำตาล ชิมรสดูออกรสเค็มหวานนิดๆ ตามชอบแล้วทิ้งไว้ให้เย็น จึงเอามะละกอใส่ลงไป เก็บไว้ประมาณ ๑ คืน นำมารับประทานได้

"หนึ่งไม่มีสอง"

การปฏิบัติธรรมในโรงงานทำวิชชา มีต่อเนื่องตลอด ๒๔ ชั่วโมง เป็นงานทางจิตที่หนัก หนักกว่าการใช้แรงงานทางกายมาก เพราะต้องใช้ความอดทน การข่มใจ เสียสละต่ออารมณ์ที่จะเข้ามารบกวน และต้องมุ่งมั่นอย่างทุ่มเทชีวิตจิตใจทั้งหมด

คุณยายบอกว่า

"หลวงพ่อวัดปากน้ำว่า 'ลูกจันทร์นี้เป็นหนึ่งไม่มีสอง' ตอนแรกยายไม่เข้าใจ มา

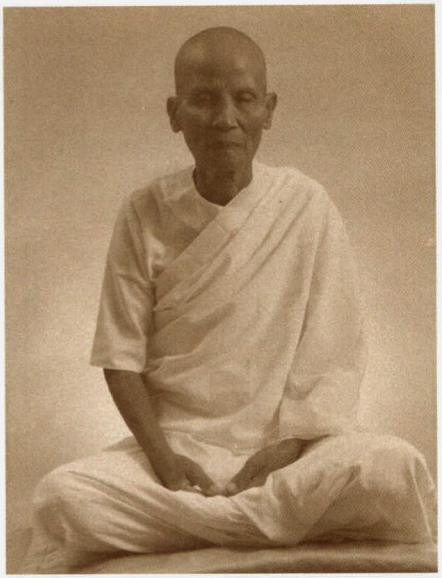
คิดได้เข้าใจทีหลัง หมายความว่า ถ้าเอาก็เอาจริงๆ ถ้าไม่เอาก็ไม่ ไม่ก็คือไม่ มันจะไม่อยู่ตลอด ถ้าเอาก็ต้องทำให้ได้ ให้สำเร็จ" (๒๕๒๖)

คุณยายเล่าว่า

"ยายเป็นคนจริง ทำอะไรทำจริง เป็นคนเด็ดขาด ยายสุกบอกว่า 'พอเอ็งว่าไม่แล้ว ทำอย่างไรๆ เอ็งก็ไม่อยู่นั่นแหละ' อาจารย์ของยายดูยายออกทั้งสองคน คนอื่นดูยายไม่ออกกัน"

พระเดชพระคุณ พระราชภาวนาวิสุทธิ์ (หลวงพ่อธัมมชโย) ได้กล่าวถึงคุณยายว่า

"ภายใต้ร่มบารมีหลวงพ่อวัดปากน้ำ คุณยายอุทิศชีวิตศึกษาวิชชาธรรมกาย มีข้อวัตรปฏิบัติ ความบริสุทธิ์ บริบูรณ์เต็มที่ ได้รับคำชมจากหลวงพ่อวัดปากน้ำว่า 'เป็นหนึ่งไม่มีสอง' ท่านได้รักษาคำยืนยันนี้มาตลอด ด้วยใจปกติ ไม่ลิงโลดใจ ตรวจตราดูตัวเอง ทำสิ่งนั้นให้สมบูรณ์ ไม่สนใจเรื่องปลีกย่อย สนใจเป้าหมาย ไปปราบกิเลสสู่ที่สุดแห่งธรรม ท่านทำต่อเนื่องมาตลอด"

คุณยายอาจารย์ พ.ศ. ๒๕๓๐

"ความปรารถนาที่จะตามหาพ่อ ความปรารถนาที่จะทำความดี คุณยายท่านมีอย่างแรงกล้ามั่นคง การจะทำความดีไม่ได้ทำเพียงวันเดียว ความดีของบางคนมีช่วงเวลาสั้น แต่คุณยายทำความดีจน

กว่าจะชนะใจทุกคน คุณยายยอม ยอมทำตน จนกว่าเขาจะยอมรับในคุณงามความดีของท่าน เอาชีวิต จิตใจ เกียรติยศ เกียรติศักดิ์ ยอมอดทนเพื่อให้เขายอมรับ"

"ทุกช่วงชีวิตของคุณยาย งดงามเยี่ยมยอด

งดงามทุกช่วงชีวิต

งามดุจดวงอาทิตย์ตั้งแต่อรุโณทัยจนถึงสนธยา

เป็นต้นบุญ ต้นแบบ ในสิ่งที่ดีงาม

ไม่ยินดีในลาภ ยศ สรรเสริญ คนสัตว์ สิ่งของ

กายนวลสว่างไสว ด้วยรัศมีแห่งธรรม ดวงตาสุกใสสว่าง

มีประกายแห่งความรู้แจ้งที่เจิดจ้า

มีร่างกายเป็นฐานทัพของพระธรรมกายที่ผ่านกายตลอดเวลา ดุจพระเจดีย์เคลื่อนที่ มีชีวิตอยู่อย่างเป็นสุข ในกลางธรรมกายอเนกอนันต์จะนับประมาณมิได้"(ม.ค. ๒๕๔๓)

"อ่อนน้อม แต่ไม่อ่อนแอ"

แม้จะเป็น ผู้มีความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติธรรม คุณยายมีอุปนิสัยอ่อนน้อมถ่อมตนเสมอ ไม่เคยแสดงตนโอ้อวด

มีอยู่ครั้งหนึ่ง เมื่อสงครามโลกเลิกแล้ว คุณยายได้รับอนุญาตจากหลวงพ่อวัดปากน้ำให้ออกไปเผยแผ่ธรรมะ ร่วมกับคุณยายทองสุกบ้างเป็นครั้งคราว บางครั้งก็ใช้ให้ไปตามลำพัง วันหนึ่งคุณยายท่านได้กรุณาสอนธรรมะให้พวกเราฟัง ดังนี้

"*คนที่ยายใช้งานแล้ว พอได้ทำงานทำไปๆ ตอนหลังก็มีฤทธิ์ แสดงฤทธิ์กับยาย พวกนี้ใช้งานแล้วมีฤทธิ์ แล้วเอาฤทธิ์มาแสดงกับคนโน้นคนนี้ อย่างนี้ใช้ไม่ได้ ออกฤทธิ์จนลืมตัว ดูแต่ยายไม่เคยไปแสดงฤทธิ์กับใครๆ เลย มีแต่ความอ่อนน้อมอยู่เสมอ* อยู่กับหลวงพ่อวัดปากน้ำ ตลอดชีวิตไม่เคยออก

ฤทธิ์กับท่านเลย มีอะไรก็ใช้แต่ความอดทน หลวงพ่อท่านดุ ท่านสอน ก็มีแต่ความอดทน คิดแต่ทำความดีเรื่อยๆ ไป"

"เมื่ออยู่กับยายทองสุก ก็ต้องอดทน ท่านจะดุด่าว่าอย่างไร ยายยังไม่เคยเถียงเลยสักที แต่พอยายมาสอนลูกศิษย์ เห็นว่าดีก็เลยเอามาใช้งาน พอมีฤทธิ์เท่านั้น ก็เถียงกับยาย แสดงฤทธิ์กับยายทีเดียว อย่างนี้ยายจะไม่ใช้งานอีกเลย เพราะฉะนั้น พวกเราต้องอย่าแสดงฤทธิ์นะ แม้ว่าตัวเองจะมีฤทธิ์ มีงานทำมากน้อยแค่ไหน ก็ต้องอ่อนน้อมอดทนเอาไว้ ผู้ใหญ่ ครูอาจารย์ มีแต่ความหวังดีกับเรา พวกเราต้องจำคำของคุณยายไว้ให้ดี แล้วอธิษฐานกำกับไว้ว่า อย่าได้เผลอสติเป็นอันขาดในเรื่องนี้ ไม่เช่นนั้นแล้ว เราจะเสียคน ที่ไปได้ไม่ตลอด จะไม่มีวิชชาไม่มีความรู้"(จันทร์ ๑๐ พ.ย. ๒๕๒๓)

ปกติเวลาที่คุณยาย ถูกใช้ให้ไปเผยแผ่ธรรมะ คุณยายมักไม่ค่อยอยากไป เพราะคิดว่าตนเองเป็นคนไม่รู้หนังสือ มีแต่ความรู้ด้านปฏิบัติอย่างเดียว ถ้าใครมาถามเรื่องปริยัติ เกรงว่าจะตอบให้เขาไม่ได้ หลวงพ่อท่านให้กำลังใจว่า ถ้าไม่ออกไปสอนผู้คน เวลาเข้านิพพานก็จะต้องไปนั่งอยู่องค์เดียว (พระปัจเจกพุทธเจ้า)

ความที่เป็นผู้ที่มีธรรมปฏิบัติเป็นเยี่ยม จึงได้รับความไว้วางใจจากครูบาอาจารย์เสมอ ดังคุณยายเล่าว่า "สมัยหลวงพ่อวัดปากน้ำ ท่านมักใช้ให้ยายไปตรวจดูบุญของคนที่ตายแล้วอยู่เรื่อย สมัยหลวงพ่อยังอยู่ คนแก่ๆ เขาชอบพาเอามาตายที่วัดปากน้ำ พอสวดวันแรกหลวงพ่อจะพายายให้ลงไปด้วย ก่อนที่พระจะสวดศพ ท่านจะใช้ให้ยายไปตามเอากายละเอียดของผู้ตายมา แล้วถามว่าตอนนี้มาแล้วรึยัง ยายจะตอบว่ามาแล้วเจ้าค่ะ นั่งอยู่ตรงไหนต้องตอบท่านให้ได้ พอพระสวดจบแรกจบลง ท่านจะหันมาถามยายว่าผู้ตายได้บุญเท่าใด ยายก็

จะตอบว่าได้วิมานสูงเท่าใด มีบริวารเท่าใด พอสวดจบที่สองเสร็จ ท่านก็จะถามว่าตอนนี้ได้บุญเท่าใด ยายก็จะตอบว่าตอนนี้ได้อีกเท่าหนึ่งค่ะ แล้วหลวงพ่อก็จะกลับ พอท่านกลับพระสวดจบบทที่สามแล้ว ยายจึงกลับได้ มีคนตรวจดูบุญอย่างนี้ได้ ๒-๓ คนเท่านั้น ในสมัยนั้น เวลาที่จะต้องใช้ออกมารับแขก ท่านจะใช้คนที่คล่องๆ ออกมาตรวจ สมัยนี้คนที่จะทำได้อย่างยายไม่มีเลย ส่วนมากหลวงพ่อจะเรียกยายออกมาเสมอ"(พ.ศ. ๒๕๒๖)

สมัยยายอยู่ในโรงงานทำวิชชา วันหนึ่งหลวงพ่อวัดปากน้ำ ถามพวกทำวิชชาด้วยกันว่า พวกเอ็งเข้าวัดมานั่งธรรมะทำไปทำไม ทำเพื่อใคร บางคนตอบว่า ทำเพื่อหลวงพ่อเจ้าค่ะ บางคนตอบว่า ทำเพื่อบ้านเมืองเจ้าค่ะ บางคนตอบว่า ทำเพื่อวัดปากน้ำเจ้าค่ะ หลวงพ่อท่านก็ตอบว่า "ฮึ" พอถึงยาย ยายก็ตอบว่า "ทำเพื่อตัวลูกเองให้พ้นจากบ่าวทาสของพญามารเจ้าค่ะ หลวงพ่อท่านก็พูดว่า "เออ มันต้องอย่างนั้นซิ" ยายบอกว่าเราเข้าวัดต้องคิดว่าเราทำเพื่อตัวเราเอง เราทำบุญทำทานก็เพื่อจะเอาติดตัวเราไปทุกภพทุกชาติ จะได้เอาไว้สร้างบารมี (๑๑ มิ.ย. ๒๕๒๖)

คุณยายอาจารย์ หน้าอุโบสถวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ

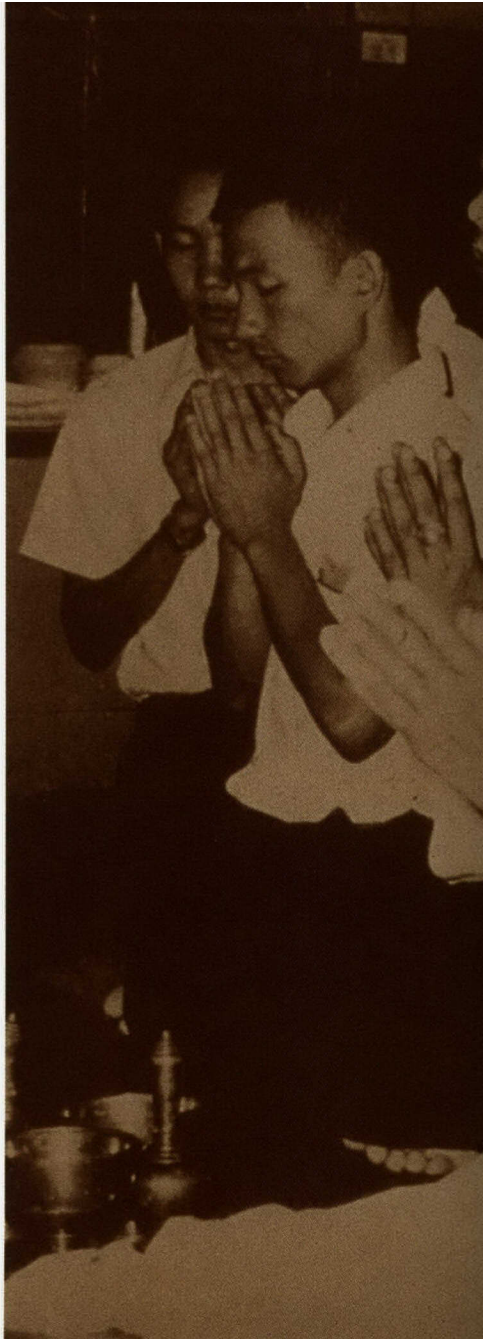
๓

บันทึกบทสาม
คุณค่าและผลงานชิ้นเอก

"ใช้วิชชาธรรมกายรักษาโรค"

เรื่องรักษาโรคนี้

คุณยายเล่าให้ฟังว่า เวลาหลวงพ่อออกรับแขกที่ศาลา จะมีคนมาขอให้ท่านช่วยปลดทุกข์ให้หลายเรื่องหลายกรณีเฉพาะเรื่องการรักษาโรคภัยไข้เจ็บนี้ บางคนถ้าท่านมีเวลา ท่านก็จะใช้ธรรมกายของ

คุณยายอาจารย์กำลังนำถวายข้าวพระวันอาทิตย์ต้นเดือน ณ บ้านธรรมประสิทธิ์

ท่านแก้ให้เอง แต่ถ้ามากคนเข้า ท่านไม่มีเวลา ท่านก็จะให้เจ้าของไข้ส่งใบบอกอาการไว้ จดชื่อเสียงเรียงนาม หรือแนบรูปถ่ายมาด้วย พอตกเย็น ๕ โมง ถึงเวลาประชุมสั่งธรรมะ ท่านก็จะเอาใบบอกอาการมาส่งให้หัวหน้าเวร ให้ทั้ง ๒ กะแบ่งกันเข้าที่ทำสมาธิใช้ธรรมกายแก้ให้ ที่แก้ได้ก็หายเจ็บป่วยไป คนที่ถึงคราวใช้หนี้เวร ถ้าบุญไม่พอนึกบุญไม่ออก หลวงพ่อก็สั่งให้ภาวนา สัมมาอะระหังๆ เรื่อยไป ท่านไม่เคยพูดให้เสียกำลังใจ

คุณยายได้รับความไว้วางใจ ให้ใช้วิชชาธรรมกายรักษาโรค ตลอดจนความป่วยเจ็บจากอุบัติเหตุนานาประการอยู่เสมอ ท่านเล่าว่า สมัยที่มีโรงทำวิชชาของหลวงพ่อวัดปากน้ำฯ วิชชาธรรมกายแข็งมาก ช่วยประเทศชาติและผู้คนพลเมืองได้เยอะ แต่ไม่มีใครรู้ บางคนรู้แต่ไม่เชื่อ (จาก "ยายเล่าให้ฟัง" หน้า ๓๓ โดยประทัดธรรม)

"การถวายข้าวพระ"

การถวายข้าวพระ เป็นผลงานทางจิตชิ้นเอก และสำคัญมากของคุณยายและคุณยายทองสุกที่ได้ร่วมกันค้นคว้าวิชชานี้ ด้วยความรู้ในวิชชาธรรมกาย ทำให้เกิดการรวมหมู่ รวมคณะในการสร้างบารมีมาตลอด

คุณยายได้กรุณาเล่า ประวัติที่มาของการถวายข้าวพระว่า "เดี๋ยวนี้ผู้ที่จะรู้เห็นธรรมะจริงๆ ตายกันไปมาก ผู้ที่จะถวายข้าวพระได้จริงๆ หายาก สมัยก่อนยายอยู่บ้านนอก เคยก่อเจดีย์ทราย พอยายมาอยู่วัดปากน้ำประมาณ ๒-๓ ปี ที่วัดปากน้ำมีคลองรอบๆ ยายเห็นเรือบรรทุกทรายผ่านมาข้างวัด เพื่อใช้กองเป็นพระเจดีย์ทรายในวัด ยายจึงเอาทรายมาก่อเป็นพระเจดีย์ แล้วชวนยายสุกนำขึ้นไป ถวายพระพุทธเจ้าบนพระนิพพาน ยายเห็นชัดเจนว่าสามารถนำ

พระไชยบูลย์ ธัมมชโย ในวันถวายข้าวพระ วันอาทิตย์ต้นเดือน ณ บ้านธรรมประสิทธิ์

ขึ้นไปได้ ตั้งแต่นั้นมาทุกวันพระ ยายกับยายทองสุกจะชวนกันทำอาหาร แล้วบูชาข้าวพระนำของละเอียดขึ้นถวายพระพุทธเจ้าทุกพระองค์บนพระนิพพาน ถ้วยชามที่ใส่ที่มีอยู่เป็นชามบิ่น พอนำขึ้นไปของละเอียดก็เป็นชามบิ่น ยายเลยเปลี่ยน เลือกเอาถ้วยดีๆ ชามดีๆ ใหม่ๆ นำขึ้นไปถวาย ทำอย่างนี้มาเรื่อย หลังจากยายสุกสิ้นชีวิตแล้ว ยายยังคงทำต่อมาจนถึงปัจจุบันนี้ สมัยก่อนวัดปากน้ำไม่มีใครเขาทำกัน ยายกับยายสุกขยันและซอกแซก หยาบเราก็ต้องทำละเอียดเราก็ต้องทำ"

"ใครว่าชาติหน้าไม่มีอย่าไปเชื่อ คนเรายังมีกิเลส ต้องเกิดอีก ยายยังต้องเกิดอีก เราก็ต้องเกิดอีก พระพุทธเจ้าท่านยังต้องเกิดนับอสงไขยชาติไม่ถ้วนก่อนจะเป็นพระพุทธเจ้า

ใครที่เขาว่าไม่เกิดอีก ต้องถามเขาว่า ถ้าเขาไม่เกิด เขาตายแล้วจะไปอยู่ที่ไหน เขาก็ยังไม่รู้ แต่ยายรู้ว่า ยายมาจากไหน ตายแล้วจะไปอยู่ที่ไหน"(๑๙ ธ.ค. ๒๕๒๑)

สมัยที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อธัมมชโย ขณะนั้นยังเป็นนิสิตอายุ ๑๙ ปี ได้มานั่งสมาธิกับคุณยาย ๑ ปี คุณยายได้ยกหลวงพ่อให้ขึ้นเป็นผู้นำถวายข้าวพระ และได้ทำมาตลอดทุกอาทิตย์แรกของเดือน จนมาถึงปัจจุบันนี้มิได้ขาดเลย

"พระของขวัญ"

ผู้ที่มีชีวิตอยู่ในช่วง ๕๐ ปีนี้ ประมาณ ๘๐-๙๐% ไม่ว่าจะเป็นคนจีนหรือคนไทย มักต้องรู้จักหรือได้ยินชื่อเสียงอานุภาพของ "พระของขวัญ" อันศักดิ์สิทธิ์ของหลวงพ่อวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ สมัยนั้นคุณยายมีส่วนสำคัญในการทำพระของขวัญของหลวงพ่อวัดปากน้ำด้วย

"พระของขวัญ" เป็นพระพิมพ์เล็กๆ ปางประทานพร อยู่ในซุ้มสามเหลี่ยม หลวงพ่อสร้างครั้งแรก ๘๔,๐๐๐ องค์ หลวงพ่อนำออกแจกครั้งแรก วันแรม ๖ ค่ำ เดือน ๑๑ พ.ศ. ๒๔๙๓ ในอภิลักขิตสมัย วันคล้ายวันเกิดของท่าน เพื่อเป็นของขวัญแก่ผู้ที่ร่วมทำบุญบริจาคทรัพย์ สร้างโรงเรียนพระปริยัติธรรม ตั้งแต่ ๒๕ บาทขึ้นไป ใครจะทำบุญบริจาคมากเท่าใด ก็ได้รับเพียงองค์เดียว และต้องมารับกับมือหลวงพ่อด้วยตนเอง มารับแทนกันไม่ได้ รับได้ ๑ องค์ คนละครั้งเดียว พระของขวัญประกอบด้วยปูนแคลเซียมจากธรรมชาติ เช่น จากพวกเปลือกหอยเป็นพวก Calcium Carbonate, กล้วยน้ำว้าสุก, ดอกไม้หอมมีดอกมะลิ ที่ใช้บูชาพระประจำวันเช้าเย็น แล้วนำออก

พระของขวัญ

วิธีตั้งอธิษฐานจิต

ท่านจงน้อมใจของท่านให้หยุดอยู่ที่สูญกลางตัว (ดังจะกล่าวในตอนหลัง) บูชาพระรัตนตรัย ซึ่งเป็นของศักดิ์สิทธิ์ สิ่งอื่นจะศักดิ์สิทธิ์ยิ่งไปกว่านี้ไม่มีในโลก เสร็จแล้วให้หยิบเอาองค์พระของท่านมาพิจารณาให้จำได้ แล้วหลับตาน้อมองค์พระไปตั้งไว้กลางตัวในกลางสูญข้างในดังรูปนี้ ⊕ แล้วให้บริกรรมภาวนาว่า "สัมมา อะระหัง" นึกให้เห็นเหมือนกับเห็นด้วยนัยตาจริงๆ นึกหนักขึ้นก็เห็นชัดหนักขึ้น จนชัดแจ้งกับตาจริงๆ การเห็นนั้นไม่ใช้ตามนุษย์เห็น เป็นตากายทิพย์เห็น (กายที่เรานอนฝันออกไปนั่นแหละคือกายทิพย์)

เมื่อเห็นชัดแจ้งนั้นแล้ว ก็ต้องมองให้เห็นไว้เสมอในอิริยาบททั้งสี่ เมื่อทำให้เห็นอยู่ดังนี้เสมอพระท่านก็จะโปรดเรา ต่อแต่นั้นท่านจะปาฏิหารนิระมิตองค์ของท่านให้โตออกไปบ้าง เล็กเข้ามาบ้าง แล้วเปลี่ยนสีเป็นต่างๆ ขาวเป็นเงินยวงบ้าง เป็นปรอทบ้าง เป็นสีทองคำบ้าง เป็นสีเหลืองต่างๆบ้าง เป็นสีขาวสอาดบ้าง เป็นสีแก้วมรกฏบ้าง ขาวใสเหมือนเพ็ชร์บ้าง เหมือนกระจกส่องเงาหน้าบ้าง เมื่อเห็นได้ถึงขนาดนี้แล้ว อย่ายินดียินร้าย ทำใจให้เฉยนึกว่านั่นเป็นปาฏิหารของพระท่าน ท่านโปรดเราๆ ต้องเคารพระลึกถึงท่านเสมอ เมื่อทำได้ดังนี้ ชื่อว่าบูชาพระองค์ท่านด้วยคารวะอย่างยิ่ง ไม่มีการบูชาอื่นจะยิ่งไปกว่า ในขั้นนี้องค์พระท่านจะมาปาฏิหารจนเต็มส่วนของท่าน เป็นแก้วหมดทั้งองค์

งามไม่มีที่ติ ท่านจะประทับอยู่ที่สูญกลางกายของเราตามเดิม แต่ประทับผินพระภักตร์ออกตามกายของเรา ที่สูญกลางกายของเราเป็นที่ประทับของท่าน ใจของเราก็ต้องให้หยุดอยู่ที่สูญกลางองค์พระเหมือนกัน ให้เหมือนกับหยุดอยู่ที่สูญกลางกายมนุษย์

เมื่อเราเข้าถึงองค์พระดังนี้แล้ว ต้องการอะไร อาราธนาให้ท่านช่วย ต้องสำเร็จตามปรารถนา ต่างแต่ช้ากับเร็วเท่านั้นหรือทันใดนั้นก็ได้ เมื่อเราหัดทำใจให้เข้าถึงองค์พระได้ชำนิชำนาญคล่องแคล่วดังนี้แล้ว ในเมื่อเราจะไปทางบกก็ดี ทางน้ำอากาศก็ดี หรือไปในที่ใดที่หนึ่งก็ดี หรือมีเหตุการณ์บังเกิดขึ้นโดยปัจจุบันก็ดี เราก็จะอาราธนาให้ท่านช่วย ได้ทันท่วงที ถ้าเรารับราชการ ขอทางราชการของข้าพเจ้า ขอให้ราบรื่นเรียบร้อย ไม่เป็นที่สดุดตาสดุดใจผู้หลักผู้ใหญ่ ถ้าเราค้าขาย ขอให้การค้าขายของข้าพระพุทธเจ้า ขอให้ซื้อง่ายขายคล่องกำไรงาม ถ้าเราทำนาทำสวนทำไร่ ทำกิจการใดๆ ขอให้การกระทำนี้ได้ผลเกินควรเกินค่า ถ้าเราจะไปทางน้ำทางบก ขอให้ไปดีมาดี สวัสดีมีชัยทุกเมื่อเทอญฯ

ขอให้ท่านทั้งหลาย บรรดาที่มาช่วยสมทบทุนช่วยในการก่อสร้างหมดด้วยกัน จงประสพแต่ความสำเร็จสมประสงค์ทุกๆ ประการเทอญ

พระมงคลเทพมุนี

ตากแห้ง แล้วจึงนำมาบดเป็นผงละเอียดใส่แม่พิมพ์ บางครั้งอาจผสมผงพลอยบดด้วย และที่สำคัญ คือ เส้นผมที่ปลงจากศรีษะของหลวงพ่อวัดปากน้ำ ด้านหลังเป็นอักษรขอม "ธรรมขันธ์" ผู้ทำวิชชาก็จะนั่งสมาธิ อาราธนาพระธรรมกายในนิพพานนับจำนวนไม่ถ้วนซ้อนทับทวีความศักดิ์สิทธิ์ไว้ในองค์พระทั้งหมดนี้ ทำทุกวันไม่ขาดเลยแม้แต่วันเดียว ติดต่อกันตลอดเวลาในช่วงพรรษานั้น จึงมีความศักดิ์สิทธิ์ มีอภินิหาร อิทธิฤทธิ์นานาประการ เป็นที่ร่ำลือกันอยู่จนถึงทุกวันนี้ หลวงพ่อท่านแจกด้วยมือท่านเอง และท่านจะสอนให้เจริญกรรมฐานด้วย เมื่อรับพระไปแล้ว

"ยายสร้างพระของขวัญนี้ ต้องนั่งเข้าที่ติดต่อกัน กลางวัน ๖ ชั่วโมง กลางคืน ๖ ชั่วโมง มีเวรผลัดกัน พอเวรนี้ออกอีกเวรหนึ่งเข้าทำวิชชาต่อ ยายเป็นคนขาดรู้คนแรก และเป็นหัวหน้าเวรที่ ๒ ความรู้ของยายเชี่ยวมาก เพราะยายไม่ได้ไปไหน อยู่กับหลวงพ่อตลอดเวลา คนที่ทำวิชชาบางคนมีพ่อมีแม่เดี๋ยวก็กลับไปเยี่ยมบ้าน พอหลวงพ่อถามตอบไม่ได้ ถูกดุก็ร้องไห้ สมัยนั้นเขาทำกันจริงๆ จังๆ พวกเข้าเวรตอนสองยาม (๒๔.๐๐ น.) เลิกตอนตี ๕ มีคนมาเข้าที่ต่อไปจนถึงเพล มาทานข้าว แล้วก็กลับเข้าไปทำวิชชาต่อ อย่างนี้ตลอดวันตลอดคืน จนครบไตรมาส มีห้องทำวิชชา เขาปิดประตู ไม่ให้ใครเข้าไปเลย"

"พอทำพระของขวัญเสร็จ คนที่ทำวิชชาทุกคนต่างคิดว่าอยากได้กันคนละองค์ หลวงพ่อวัดปากน้ำท่านรู้ทันจึงบอกว่า ของหลวงพ่อเอาองค์แรก หลวงพ่อทำบุญ ๑,๐๐๐ บาท เพราะหลวงพ่อถือว่าเป็นของสงฆ์ ใครอยากได้ก็ต้องทำบุญ พระของขวัญองค์ที่ ๒ หลวงพ่อให้กับพระที่ท่านเป็นช่างทำพระ ยายเองรวบรวมเงินที่เก็บเล็กผสมน้อย จึงได้พระงามๆ มา"

การทำพระของขวัญ ที่คุณยายได้มีส่วนร่วมทำวิชชาให้มีความศักดิ์สิทธิ์ มีอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์นั้น คุณยายได้นำความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ มาเป็นแบบแผนในการทำพระบูชาทุกรุ่นของวัดพระธรรมกาย อาทิ เช่น พระพุทธรูปธรรมกาย พระธรรมกายผงรุ่นฐานกลีบบัว เหรียญพระธรรมกายทุกรุ่น พระหลวงพ่อวัดปากน้ำ เหรียญล็อกเก็ตคุณยาย พระมหาสิริราชธาตุ พระมหาจินดามณี เป็นต้น

พระบูชาทุกองค์ทุกรุ่น ต่างได้มีการอาราธนาพระธรรมกายในพระนิพพานนับจำนวนอสงไขยพระองค์ไม่ถ้วน ซ้อนทับทวีความศักดิ์สิทธิ์ไว้ในองค์พระ ดังมีปรากฏอานุภาพศักดิ์สิทธิ์ที่ผู้เคารพกราบไหว้ระลึกถึงอยู่เป็นนิจ ได้ประสบพบกับตนเอง ยืนยันและได้ตีพิมพ์ลงหนังสือ เป็นหลักฐานรับรองเป็นอย่างดีว่าอานุภาพแห่งพระรัตนตรัย มีคุณจะนับจะประมาณมิได้ มีผู้รู้จริงเห็นจริงในโลกนี้ ดังพระบาลีที่ว่า "อัปปมาโณ พุทโธ อัปปมาโณ ธัมโม อัปปมาโณ สังโฆ" ดังนี้

"การเห็นพระพุทธเจ้า ด้วยตาเนื้อในขณะเวียนเทียน"

วันที่ ๑๙ ก.พ. ๒๕๒๔ ปีนั้นตรงกับวันมาฆบูชา มีการเวียนเทียนรอบโบสถ์วัดพระธรรมกายในตอนค่ำ คืนนั้นขณะเวียนเทียนมีผู้เห็นพระพุทธเจ้าด้วยตาเนื้อหลายๆ ท่าน อาทิเช่น คุณหญิงอุไรวรรณ หงสประภาส ได้เห็นพระธรรมกายลอยอยู่ตรงหน้าต่างบานแรกทางทิศใต้ของโบสถ์ คุณหญิงชี้ให้คนที่นั่งอยู่ใกล้เคียงดู เขาก็ได้เห็นเช่นเดียวกัน อีกท่านหนึ่ง ดร.อมรรัตน์ เสริมวัฒนกุล เห็นเป็นพระพุทธเจ้าองค์ใหญ่มากๆ อยู่ระหว่าง

พระธรรมกาย

หอระฆังกับโบสถ์ เห็นเป็นพระเศียรเรื่อยลงมาชัดเจน แต่ไม่เต็มองค์

ต่อมา วันจันทร์ที่ ๒๓ ก.พ. ๒๕๒๔ คุณยายท่านกรุณาเล่าให้ฟังว่า "สมัยหลวงพ่อวัดปากน้ำ ท่านก็ทำแบบนี้ ท่านใช้ให้ยายไปอาราธนาพระพุทธเจ้าจากพระนิพพาน นับอสงไขยพระองค์ไม่ถ้วน ให้เสด็จลงมาในวันเวียนเทียน แล้วยายก็จะนึกรวมเอาผู้ที่มาเวียนเทียนทั้งหมดรวมไว้ที่ศูนย์กลางกาย แล้วกลั่นกาย วาจา ใจของทุกคนให้สะอาดบริสุทธิ์ แล้วเปิดหูทิพย์ ตาทิพย์ ให้เห็นพระพุทธเจ้าด้วยตาเนื้อ ผู้ที่เห็นได้จะต้องเป็นผู้ที่มีความศรัทธามีใจตั้งมั่นจริง ในขณะนั้นไม่ง่อนแง่น ไม่ลังเล เป็นผู้ที่มีใจหยุดในปัจจุบัน ไม่คิดถึงอดีตและอนาคต คิดแต่เรื่องเดี๋ยวนั้น ตอนนั้น พระธรรมกาย พระพุทธเจ้าท่าน ก็จะมาปรากฏให้เห็นชัดใสแจ่มทีเดียว

สมัยหลวงพ่อวัดปากน้ำ มีผู้เห็นกันมากจริงๆ คุณน้าวินัย[๖] เห็นพระพุทธเจ้าลอยอยู่เหนือโบสถ์วัดปากน้ำขณะเวียนเทียน จนกระทั่ง นั่งเรือมาถึงท่าข้ามตลาดพลู ก็ยังเห็นพระธรรมกายลอยอยู่เหนือโบสถ์ การจะเห็นองค์พระแบบนี้ได้ ต้องทำใจให้หยุด แต่คนในโลกใจไม่ยอมหยุดง่ายๆ เหมือนโรงงานพอเปิดเครื่องทำงาน เครื่องจักรกลจะทำงานไปเรื่อยๆ จะให้หยุดทันทีเลยเป็นไปไม่ได้ เมื่อใจหยุดไปที่ศูนย์กลางกาย ก็จะตรงกับศูนย์กลางกายของกายทิพย์ เห็นศูนย์กลางกายของกายพรหม กายอรูปพรหม กายโคตรภู กายพระโสดาบัน กายพระสกิทาคามี กายพระอนาคามี กายอรหัตต์ หยุดเข้าไปในกายต่างๆ ๑๘ กาย ยายอธิษฐานว่า ภพชาติต่อไปถ้าใครอยากจะดูนรก ยายจะเอาของจริงมาเปิดให้ดู ใครอยากดูสวรรค์มาเปิดให้ดูได้

[๖] คุณวินัย เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา

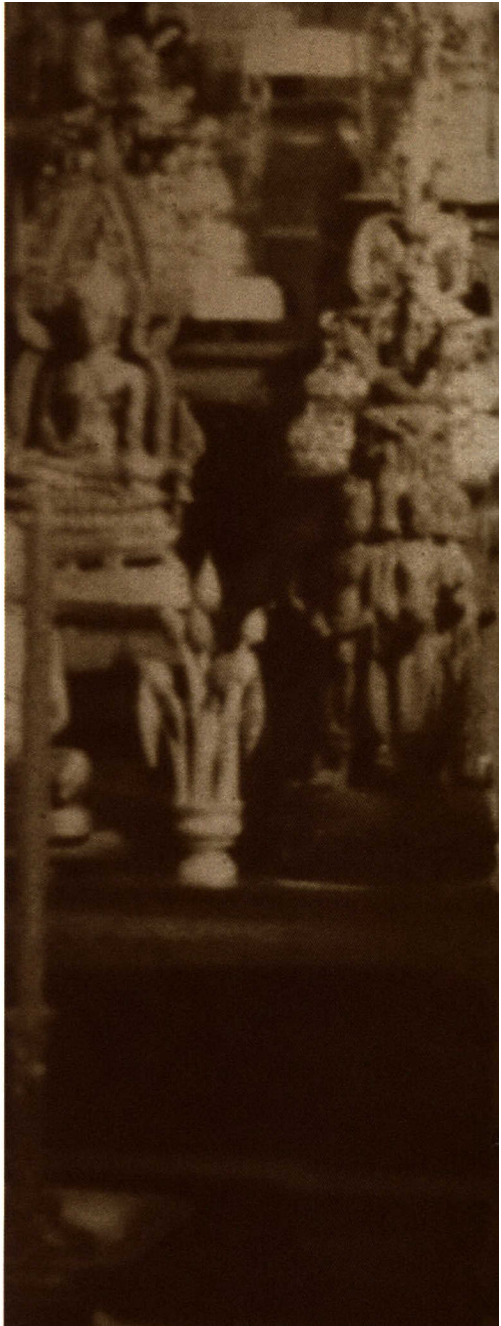
๔

บันทึกบทสี่
กตัญญูกตเวที-สุดยอดของคนดี

"ทดแทนพระคุณครู"

หลังจากหลวงพ่อ

วัดปากน้ำมรณภาพวันที่ ๓ ก.พ. ๒๕๐๒ คุณยายได้มาอยู่บ้านหลังเล็กข้างโรงครัวของวัดปากน้ำกับคุณยายทองสุก ในช่วงเวลาที่คุณยายอยู่กับคุณยายทองสุกนั้น คุณยายได้ปฏิบัติตนวางตัวเป็นดุจ

คุณยายอาจารย์ ณ บ้านธรรมประสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๑๒

ลูกศิษย์, เพื่อน, น้องที่ดีตลอดเวลา ซึ่งตรงกับธรรมะของพระพุทธองค์ในข้อฆราวาสธรรม ๔ อันมีสัจจะ ทมะ(ความข่มใจ) ขันตี(อดทนอดกลั้น) จาคะ(เสียสละให้) เป็นสิ่งที่คุณยายทำออกมาจากใจจริงที่เต็มเปี่ยมด้วยคุณธรรม โดยไม่มีผู้แนะนำ มาจากการสอนตัวเองทั้งสิ้น

คุณยายเล่าว่า "ยายตั้งใจตอบแทนพระคุณยายสุกอย่างเต็มที่ คิดว่าทำเต็มที่แล้วจะได้ไม่เสียใจทีหลัง เหมือนครั้งพ่อของยาย ตอนยายอยู่บ้านหลังเล็ก ยายซักเสื้อผ้ารีดผ้าให้หมด ช่วยดูแลเก็บรักษา สมบัติให้ยายมีเงินเท่าไรให้หมด ตอนเจ็บยายดูแลทำให้ทุกอย่าง ตอนตายยายไม่มีเงินแม้แต่บาทเดียว แต่ทำให้อย่างดีที่สุด"(๒๙ มิ.ย. ๒๕๒๖)

"ตลอดชีวิตที่ผ่านมา ยายสุกจะดุว่ายายเรื่องอะไรก็ตาม ยายจะเงียบ ไม่พูดอะไรเลย นิ่งไม่เถียงเลย จะคุมสติให้ตั้งมั่นให้เป็นอย่างดี แล้วเงียบเฉยที่สุด ไม่มีท่าทางผิดไปจากเดิม และข่มใจเป็นที่สุด จะนั่งธรรมะแก้ไขทุกอย่าง เอาบุญเป็นใหญ่ และมีธรรมเป็นที่พึ่งอย่างเดียว"(๒๙ ส.ค. ๒๕๒๒)

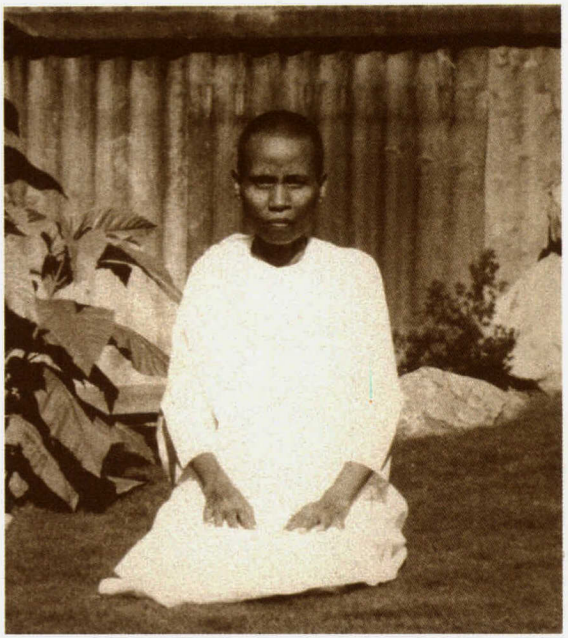
หลังจากปี ๒๕๐๒ มาไม่นานคุณยายทองสุกเริ่มป่วยด้วยโรคมะเร็งที่ปากมดลูก พอในระยะหลังอาการหนักลุกไม่ได้ ทุกข์ทรมานมากมีน้ำเลือดน้ำเหลืองไหลออกมาจากมดลูก กลิ่นเหม็นรุนแรงมากต้องเปลี่ยนผ้านุ่งตลอดเวลา พยาบาลก็ไม่มีใครรับดูแลลูกๆ ก็ทอดทิ้งรังเกียจ

คุณยายคิดว่า จะต้องทดแทนบุญคุณคุณยายทองสุกอย่างดีที่สุด คุณยายเล่าว่า "ยายเคารพครูอาจารย์มาก ทุ่มเทให้หมดสุดชีวิต เงินทองที่คนเขาให้ยายมา ยายก็ให้ยายสุกจนหมดสิ้น จนกระทั่งหลวงพ่อวัดปากน้ำท่านรู้เข้า ท่านบอกว่า มีเงินทองก็รู้จักเก็บไว้บ้าง เดี๋ยวจะต้องร้องไห้ทีหลังเวลาไม่มีจะใช้ ทั้งรักและเคารพครูอาจารย์

พร้อมหมดทุกอย่าง คิดว่าเขาเป็นผู้สอนให้เข้าถึงธรรมะ เสื้อผ้าชั้นในทุกอย่างยายซักให้หมด เงินทองสมบัติทุกอย่าง ยายเก็บรักษาให้อย่างดี ตอนคุณยายทองสุกเจ็บเป็นมะเร็งใกล้ตาย ยายก็ดูแลอยู่คนเดียว จะจ้างพยาบาลคุณยายสุกก็ไม่เอา จะเอาแต่ยายคนเดียว แต่ก็บ่นว่ายายตลอดเวลา"

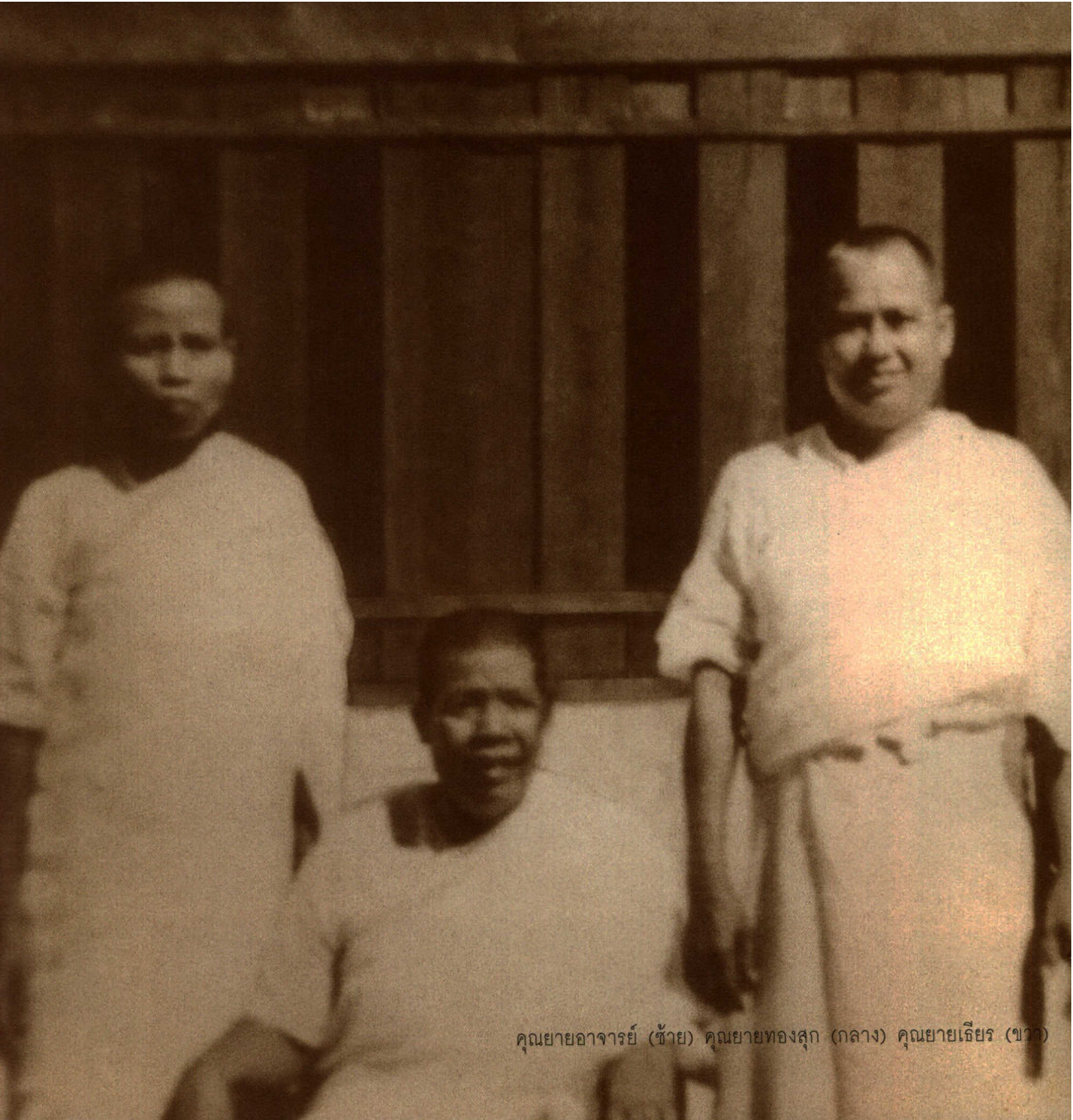
"ยายคิดว่า เขาเป็นครูอาจารย์ ทำให้ตอบแทนคุณให้เต็มที่ที่สุด ถ้าตายแล้วจะได้ไม่ต้องเสียใจทีหลัง คิดว่าทำแล้วสบายใจ จึงทำให้อย่างเต็มที่"

"ยายไม่เคยทำกับครูบาอาจารย์อย่างดื้อรั้นหรือกระแทกกระทั้น อย่างเวลาที่ยายสุกป่วยเป็นมะเร็ง น้ำเหลืองไหลตลอด ยายต้องคอยเปลี่ยนผ้า ซักผ้าให้ทุกอย่าง อุจจาระปัสสาวะ ยายล้างก้นเช็ดก้นให้ ยายต้องคอยเป็นธุระไปหมดตั้งแต่ยายสุกป่วย ยายคอยปรนนิบัติเอายาให้ตลอดเวลา และสิ่งที่สำคัญที่สุด คือ สัจจะ"

คุณยายอาจารย์ ณ บ้านธรรมประสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๑๐

"ยายรักษาสัจจะ รักษาความดีเป็นอย่างยิ่ง เพราะเกิดมาในชีวิตหนึ่งที่เรามาตั้งใจสร้างความดี เมื่อตั้งใจรับปากหรือพูดสิ่งใดไป เราจะต้องทำให้ได้และทำอย่างที่เราได้พูดไว้ ให้รักษาสัจจะ รักความดีให้มากๆ เหมือนที่ยายได้รับปากยายสุกไว้

คุณยายอาจารย์ (ซ้าย) คุณยายทองสุก (กลาง) คุณยายเธียร (ขวา)

ว่า 'ถ้าข้าเจ็บจะตาย เอ็งอย่าเอาข้าไปโรงพยาบาลนะ' ยายรับปากว่า 'ค่ะ' เท่านั้น เพียงคำเดียว ยายสุกจะเจ็บหนักเพียงไร ยายคอยพยาบาลดูแลตลอดเวลา ลูกศิษย์ยายสุกเห็นยายดูแลพยาบาลยายสุกก็สงสาร ยายว่า 'ครูจะต้องแย่แน่ ทำงานหนักมาก' หลายๆ คนรบเร้าบอกให้เอาไปโรงพยาบาล แต่ยายก็ไม่เอาไป แต่ก็ไม่บอกเขาว่าทำไม ด้วยสัจจะที่รับไว้กับครูอาจารย์"(๔ ส.ค. ๒๕๒๒)

"ตอนยายสุกเป็นหนัก น้ำเหลืองของมะเร็งเหม็นมาก ไหลออกมาจากช่องคลอด ยายต้องกลั้นใจ เสียสละทำให้ทุกอย่าง ซักผ้าให้ เช็ดน้ำเหลืองให้ ยายคิดสู้ตายทีเดียว จะพยาบาลให้ดีที่สุด ยายทุ่มทั้งตัวเสียสละ คิดว่ายายสุกเป็นอาจารย์ สอนให้เห็นธรรมะ พามาถึงหลวงพ่อ จะอดหลับอดนอน น้ำเหลืองจะเหม็นมากแค่ไหนก็ตาม คิดว่ายายเสียสละต้องทำให้ได้"

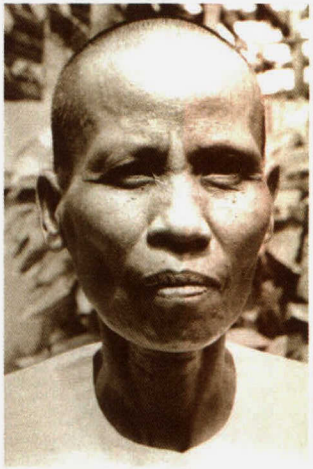
"น้ำเหลืองไหลโจ็กๆ อยู่ ๒-๓ คืน ไหลตลอดเวลาไม่ยอมหยุด ใช้ผ้าซับเท่าไรก็ไม่หมด ใช้ผ้าเป็นตั้ง ยายต้องขนผ้าไปซักตอนตี ๑ เหม็นมากที่สุด เอาน้ำอบมาพรมก็ไม่หายเหม็น กลิ่นเหม็นติดตัว (บางคนได้กลิ่นก็อาเจียน) พอมันไหลออกหมดก็หยุดไหลแสดงว่า ข้างในเน่าหมดแล้ว ไส้มันทะลุถึงก้นแล้ว (ทวารหนักกับทวารเบาทะลุถึงกัน) ยายสุกก็ตายวันนั้น ก่อนตายยายสุกบอกว่าพระลอยมาเยี่ยมเต็มไปหมด แล้วก็พลิกไปพลิกมา มากอดคว่ำหน้าที่ตักยาย พอจับหงายขึ้น ก็ตายในอ้อมแขนยาย"

"ลูกศิษย์คนอื่นๆ ก็เยอะ แต่ไม่มีใครดูแลได้อย่างยาย เขาก็ได้แต่ดูๆ ไม่มีใครเสียสละได้อย่างยาย ยายคิดว่า ยายได้ทำหน้าที่ลูกศิษย์ตอบแทนครูอาจารย์แล้ว"(๗ ต.ค. ๒๕๒๕) นี่คือ คุณธรรมของขันติและจาคะที่ยอดเยี่ยม

"ตอนยายสุกตาย ยายไม่มีเงินแม้แต่

บาทเดียว แต่ยายไม่กลัว อาศัยอำนาจธรรมะบอกบุญมาได้ ๑,๐๐๐ บาท มาซื้อโลงใส่ศพให้ก่อน"

"ตอนยายสุกป่วยหนัก ลูกศิษย์มาเยี่ยม ยายก็ขอชื่อที่อยู่เขาไว้ ยายก็บอกบุญลูกศิษย์ไปเรื่อยๆ ยายมีวิธีพูด เพราะยายสุกเห็นธรรมะ เป็นผู้เข้าถึงธรรม ให้มาช่วยทำศพ สวดศพ เผาศพผู้มีธรรม สวดศพที่วัดปากน้ำ หาเจ้าภาพสวด ๗ วัน แล้วจึงทำบุญ ๗ วัน ครั้งทุกเสาร์ๆ หนึ่งจะใช้เงิน ๔๐๐ บาท ค่าดอกไม้หน้าศพ ค่าพระสวดองค์ละ ๒๐ บาท ถวายสบงองค์ละตัว ค่าน้ำหวานนิดหน่อย ค่าไฟวัด จนทำบุญครบ ๕๐ วัน ๑๐๐ วัน ตอนสวด ๑๐๐ วัน ยายทำเต็มที่เลย นิมนต์สมเด็จป๋า[๗] พระผู้ใหญ่ ๑๐ องค์ ถวายองค์ละ ๑,๐๐๐ บาท ถวายไตรพร้อมย่ามไหมอีกองค์ละชุด นิมนต์พระเท่าอายุ ๖๓ องค์ สวด ถวายองค์ละ ๕๐ บาท ถวายย่ามไหมอีกองค์ละถุง รวมเป็นเงิน ๕๐,๐๐๐ บาท วันเผาเผาจริงที่วัดหมู (วัดอัปสรสวรรค์) จัดชุดประดับตั้งหน้าศพให้อย่างสมเกียรติ ตั้งสวดศพ ๑ วัน ยายหาเงินอยู่คนเดียว ทำอยู่คนเดียวจริงๆ มีพระมหาประยูร ช่วยจัดเรื่องพระนิมนต์พระให้ ยายประสานงานทุกอย่าง

คุณยายอาจารย์ พ.ศ. ๒๕๑๐

[๗] สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (ปุ่น ปุณณสิริ) สมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗ วัดพระเชตุพลวิมลมังคลาราม กรุงเทพมหานคร

เรียบร้อย" (๑๕ มิ.ย. ๒๕๒๖)

"สมัยที่ยายอยู่วัดปากน้ำ ยายสุกเพิ่งเสียใหม่ๆ กำลังจัดงานศพ ยายล้มป่วยลง เพราะความที่ตรากตรำพยาบาลยายสุก มีลูกศิษย์ยายที่เป็นพยาบาล เขาพาไปหาหมอ หมอตรวจว่าไม่เป็นอะไร ต้องให้วิ่งรอบตึกจึงจะหาย คล้ายกับว่ายายเป็นโรคจิต แล้วก็ไม่ได้ให้ยาอะไร ยายจึงกลับมารักษาตัวเอง มีแต่สมอและดีเกลือ เป็นยารักษาโรคเท่านั้น มีอยู่ครั้งหนึ่ง ยายลมขึ้น หน้ามืด หูอื้อ มีความรู้สึกเหมือนกับจะดับลงไป ยายรีบตักน้ำมาลูบหน้า แล้วนอนนึกถึงบุญอย่างเดียว นึกอธิษฐานให้จัดงานศพของยายสุกเสร็จเรียบร้อยก่อนที่จะเป็นอะไรไป ยายรอดชีวิตมาได้ก็เพราะบุญอย่างเดียวเท่านั้น" (๒๗ ก.ค. ๒๕๒๔)

ทั้งหมดนี้ คือ ความกตัญญูกตเวที อันเป็นคุณธรรมอันยิ่งใหญ่ ซึ่งยากที่ผู้ใดจะกระทำต่อครูอาจารย์ได้อย่างสมบูรณ์เช่นท่านคุณยาย ท่านทุ่มเทดูแลคุณยายทองสุกยิ่งกว่าพ่อแม่ โดยไม่นึกถึงตนเองว่าจะเจ็บป่วยหรือเหนื่อยหนักเพียงใด เป็นแบบอย่างอันเยี่ยมที่หาได้ยากยิ่งในปัจจุบันนี้

"คนจริง ย่อมทนต่อการพิสูจน์"

ก่อนที่หลวงพ่อวัดปากน้ำจะมรณภาพ ท่านได้สั่งลูกศิษย์ธรรมกายทุกคนของท่านเสมือนพินัยกรรมอันศักดิ์สิทธิ์ว่า แม้หลวงพ่อจะมรณภาพไปแล้ว ก็ขอให้ทุกคนช่วยกันสั่งสอนวิชชาธรรมกายนี้สืบไป ไม่ย่อท้อจนกว่าจะสิ้นชีวิต

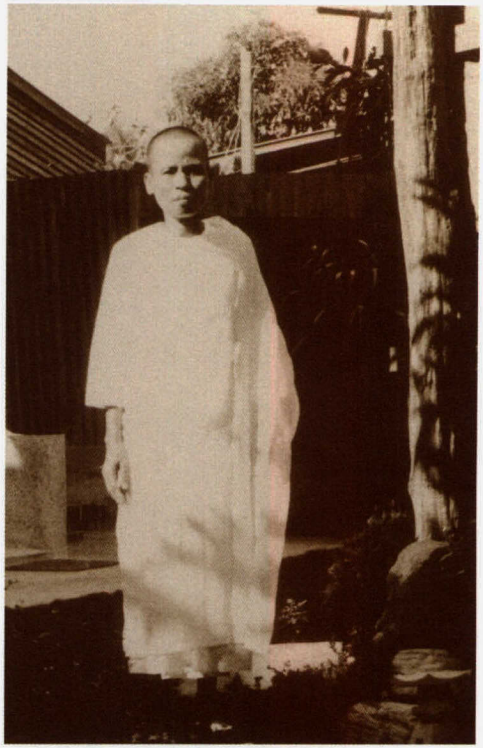
ดังนั้นเมื่อท่านมรณภาพลงในปี ๒๕๐๒ คุณยายและคุณยายอุบาสิกาทองสุก ได้ทำตามคำสั่งสอนตลอดมา

ช่วงที่คุณยายทองสุกยังมีชีวิตอยู่ คุณ

ยายจะวางตัวเป็นลูกศิษย์ หรือผู้ช่วยของคุณยายทองสุก ท่านจะไม่แสดงเลยว่า ท่านจะสอนธรรมะแข่งกับคุณยายทองสุก เมื่อไม่มีคุณยายทองสุกแล้ว คุณยายก็พบกับการทดสอบความเข้มแข็งของจิตใจอีกครั้งหนึ่ง คุณยายเล่าว่า

"สมัยอยู่บ้านหลังเล็ก พอยายสุกเสียไปแล้ว ลูกศิษย์ยายสุกที่คิดจะล้มยาย เขาไม่ชอบยาย แกล้งมาว่าต่อหน้ายายว่า 'ยายสุกตายแล้ว ยายต้องอยู่คนเดียวไม่มีใครมาหาหรอก' ยายไม่โกรธเลย ใจมันสดชื่นไม่เศร้าหมอง ยายตอบว่า 'ดีซิ อยู่คนเดียวจะได้คุยกับเทวดา' ยายไม่รู้สึกโกรธเลย เพราะใจของยายมีเกาะ มีธรรมะเป็นที่พึ่งอยู่ในใจ"

ครั้งแรกลูกศิษย์ยายสุกเป็นผู้ชาย แกล้งยาย มาพูดชักชวนดึงเอาลูกศิษย์ยายสุกไป ตั้งแต่ตอนทำงานศพยายสุก ตอนนั้นใจยายเฉยๆ ไม่คิดอะไรทั้งนั้น นอกจากตั้งใจจัดงานศพให้ลุล่วงไปอย่างดี แต่ไม่นาน

คุณยายอาจารย์ ณ บ้านธรรมประสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๑๐

ลูกศิษย์ยายก็กลับมาใหม่

เมื่อตอนงานศพเสร็จแล้ว ลูกศิษย์ผู้ชายของยายอีกคน ก็มาดึงเอาคนไปอีกโดยพูดชักชวนว่า "ยายนำถวายข้าวพระทำผิด

ไม่มีหลักเป็นเรื่องงมงาย ทำไม่ได้อย่างที่พูด สู้ที่อื่นไม่ได้ที่อื่นดีกว่า" แต่เขาก็ไม่สามารถทำได้เหมือนยาย ยายให้เหตุผลต่างๆ ได้แล้วยายก็เรียกเขามาให้เหตุผล เขาไม่สามารถให้ได้และก็ไม่มาอีกด้วย ยายเฉยๆ คิดว่า "เมื่อคนเก่าไป ก็มีคนใหม่มาเรียนธรรมะ"

ยายชอบพูดเสมอว่า

"เสียแล้วเสียไปหาใหม่ดีกว่า คนที่มาใหม่จะดียิ่งกว่าคนเก่าที่เสียไปอีก" เพราะคุณยายไปตามคนที่มีบุญมากๆ มา ช่วยกันสร้างบารมีให้ยิ่งๆ ขึ้นไป (๒๖ ก.พ. ๒๕๒๔)

วันเวลาผ่านไป ลูกศิษย์ทั้งเก่าและใหม่ ก็ค่อยๆ มาเรียนธรรมะ มาขอความช่วยเหลือ ขอคำแนะนำจากคุณยายซึ่งได้รับความอบอุ่นใจ ความสุขใจ และสมปรารถนาจากคุณยายไป เพราะคุณยายพูดน้อยแต่คำพูดของคุณยายศักดิ์สิทธิ์ แม่นยำถูกต้องเสมอ

"พบผู้สืบทอดวิชชา"

ภารกิจของคุณยาย มีต่อเนื่องยาวนาน ไม่เคยหยุดหรือขาดตอน ดุจดังจะรอผู้มีบุญบารมีมาสืบสานให้วิชชาธรรมกายต่อเนื่องสืบไป ดังที่คุณยายเล่าว่า "ยายเอาแต่งานอย่างเดียว อยู่โยงกับที่ไม่ได้ไปไหน คิดว่าอยากจะไปเชียงใหม่ตั้งแต่หลวงพ่อยังมีชีวิตอยู่ ก็ไม่ได้ไป พอหลวงพ่อเสีย ก็มาอยู่กับยายสุก อยู่โยงเฝ้าบ้าน ไม่ได้ไปไหน พอยายสุกเสีย คิดว่าตอนนี้เป็นอิสระจะไปไหนก็ได้ พอดีมาพบกับหลวงพ่อธัมมะ ยายก็ตั้งหลักยายคิดมานานแล้ว แต่คนที่ทำวิชชาด้วยกันยายยังเห็นไม่เหมาะสม จึงยังไม่อยากได้" (๑๒ ส.ค. ๒๕๒๓)

เหตุการณ์สำคัญครั้งนั้น คุณยายยังจำได้แม่นยำ ดังท่านได้เล่าว่า "หลวงพ่อธัมมชโยพบกับยาย สมัยที่ท่านยังเป็นเด็ก

นักเรียน ม.๘ สวนกุหลาบ อายุ ๑๙ ปี ยาย พบหลวงพ่อครั้งแรกที่งานศพยายทองสุก ยายไปปัดกวาดทำความสะอาด พอดีเห็นหลวงพ่อยายคิดว่า คงเป็นเด็กวัดหรือเด็กที่ไหนมาเดินอยู่ หลวงพ่อก็ยังไม่รู้จักยาย แต่เดินตามหายาย เพราะแม่ชีวรมัยเอาเรื่องที่ยายปัดลูกระเบิดไปลงหนังสือ (วิปัสสนาบันเทิงสาร) ท่านก็ตามหายายที่วัดปากน้ำ วันต่อมา ยายกำลังจะไปบ้านคุณพุ้ย ที่คลองประปา ต้องเดินมาทางประตูน้ำตรงท่าไฟไหม้นั่งเรือไปขึ้นคลองประปา หลวงพ่อเข้ามาหายาย ยายก็บอกว่าให้มาหาใหม่อีกทีวันรุ่งขึ้น หลวงพ่อก็มาหายายที่บ้านหลังเล็กใกล้ๆ ศาลา จากนั้นก็มาหายายทุกวัน เข้าก็ต้องเจอหน้าแต่เช้าทุกวัน จนกระทั่งท่านเข้ามหาวิทยาลัยได้ ตอนนั้นยายมีทุเรียน มีคนเอามาให้ ยายก็ฉีกทุเรียนให้ท่านกิน ท่านบอกไม่เคยกินมากอย่างนี้มาก่อน แน่นไปหมด ท่านบอกว่า ยายไม่มีอะไร แต่พอท่านมาพบยาย ท่านก็มีแต่ความสุขขึ้นตลอดเวลา"(พุธ ๑๕ มิ.ย. ๒๕๒๖)

คุณยายเล่าว่า "ตั้งแต่หลวงพ่อธัมมชโยพบยาย ท่านก็มาปฏิบัติธรรมทุกวันไม่ขาด"(๒๗ ก.พ. ๒๕๒๔)

พระเดชพระคุณหลวงพ่อธัมมชโย ได้กรุณาเล่าให้ฟังว่า "สมัยก่อนหลวงพ่อเข้าวัดอายุ ๑๙ ปี พบคุณยาย เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๖ มานั่งสมาธิกับยายที่บ้านหลังเล็ก ตอนนั้นชีวิตของหลวงพ่อมีเพียง ๒ อย่าง คือ ยายและธรรมะ เป็นช่วงเวลาที่มีความสุขมาก ในใจมีผู้หญิงเพียงคนเดียว คือ คุณยาย คิดแต่ว่าท่านเป็นพระ เป็นอาจารย์สอนวิชชาให้ พอคุณยายรับแขกเสร็จ ก็จะปิดประตูนั่งธรรมะ พอลืมตา ก็เห็นคุณยายที่นำความปีติมาให้ ภาพของคุณยายที่นั่งสมาธิตัวตรงเป็นฉากหลังพิงอากาศ สงบนิ่ง เป็นความราบเรียบที่เรียบง่าย มีพลังแห่งความบริสุทธิ์ นั่งนิ่งตัวตรงสงบ ไม่มีโยกเยกเหมือนก้อนหิน เป็น

ความนิ่งที่เคลื่อนไหว กระจายพลังออกมาตลอดเวลา เห็นแล้วเกิดแรงบันดาลใจอยากนั่งธรรมะ"

"วันแรกที่พบคุณยาย หน้าหอหลวงพ่อวัดปากน้ำ ท่านบอกว่าให้มาเจอกันใหม่พอเช้าวันรุ่งขึ้น หลวงพ่อก็ไปรอยายเลย ยายบอกว่า 'คุณนั่งไปเรื่อยๆ' ยังไม่คุย นั่งเป็นก้นกะทะ ไม่พูดอะไรเลย คุณนั่งไปจิตละเอียดไปเรื่อยๆ จนกระทั่งวันหนึ่ง เห็นองค์พระผุดเป็นสายที่กลางกาย คุณยายพูดในสมาธิว่า 'คุณคือคนที่หลวงพ่อวัดปากน้ำให้ยายไปตามมานะ' แล้วยายก็สอนวิชชาให้เลย นั่งกับท่านลัดข้ามขั้นตอน รู้สึกว่ารักคุณยายมาก พอเช้าก็มานั่งธรรมะกับยาย ๒ ทุ่มก็กลับ วันๆ ค้นธรรมะกับยายตลอด"

"ช่วงนั้นคุณยายอายุ ๕๓-๕๔ ปี ท่านป่วยอยู่ ๒ ปี ลูกศิษย์พาท่านไปรักษาตัวในสวนคนเดียว นอนอยู่บนเตียง นอนทำสมาธิ ตอนนั้นหลวงพ่อไม่คิดว่าท่านป่วย ไปเยี่ยมท่าน ไปนั่งสมาธิหน้าเตียงท่าน ท่านไม่ค่อยมีแรง ตอนนั้นหลวงพ่อยังเป็นนักศึกษา ถามท่านแต่เรื่องธรรมะ ไม่เคยถามเรื่องป่วยท่านเลย พอถามธรรมะ ท่านคลุมโปงอยู่ก็เปิดผ้าห่มออกมาตอบ ไม่รำคาญหลวงพ่อเลย อยู่กับท่านทั้งวัน หลวงพ่อพยายามเอาใจเจ้าของบ้านให้เขาดูแลยาย แล้วหลวงพ่อจะได้มาเยี่ยม ทางเดินเข้ามาเยี่ยมยายไกลมาก แต่ไม่รู้สึกว่าไกล มีปีติ มีความสุข"

หนังสือวิปัสสนา
บันเทิงสาร
พ.ศ. ๒๕๐๐

"บ้านหลังเล็ก"

บ้านกัลยาณมิตรหมายเลข ๑

"บ้านหลังเล็ก เป็นบ้านไม้ยกพื้นสูง หลังเล็ก มีเสาหัวด้วนไม่ถึงเพดาน หลวงพ่อนั่งพิงจนเสามันแผล็บ ข้างหลังคุณยายเป็นตู้เสื้อผ้าเล็กๆ มีที่นอนวางอยู่ข้างๆ ผ้าคลุมอยู่ บ้านนี้มด ปลวก แมงมุมไม่อยู่ คุณยายจะโพกหัวปีนขึ้นไปเช็ดเพดาน, ฝาบ้าน, ใต้ถุนบ้านก็สะอาดหมดจด เวลาใครมานั่งธรรมะจะได้หายใจไม่มีฝุ่น ถ้ามีหยากไย่ท่านว่าสมบัติจะสะดุดอยู่ตรงนั้น ไม่เข้าบ้าน คุณยายอยู่ที่ไหน ที่นั่นจะสะอาดเอี่ยมมาก"

"บ้านหลังเล็ก เป็นสถานที่ที่หลวงพ่อมีความสุขมาก ไม่มีห่วงกังวลใดๆ ไม่มีอดีต ไม่คิดถึงอนาคต ไม่มีพ่อแม่พี่น้อง ไม่คิดถึงเพื่อน, สุขภาพ, การศึกษา ไม่มี ไม่กลัวสอบตก ไม่กลัวถูกไล่ออก ค้นธรรมะอย่างเดียว ยิ่งค้นธรรมะ ใจก็ยิ่งกว้างใหญ่ไพศาล มีความสุขอย่างที่สุด ไม่เจอใครไม่ชอบที่จะไปอวดแข่งกับใคร หลวงพ่อชอบสงบ คุณยายท่านก็ชอบ"

"เวลาคุณยายมีแขก หลวงพ่อก็จะตื่นเต้นนั่งฟัง ท่านตอบปัญหาเรื่องไปช่วยคนในนรกสวรรค์ และช่วยแก้ปัญหาให้เขา ยายจะตอบอย่างเรียบๆ ธรรมดาๆ ไม่ได้ตื่นเต้นอย่างทางโลก แต่มีอานุภาพ คนฟังรู้สึกมีความสุข มีกำลังใจ ศรัทธา เชื่อฟัง"

"เป็นช่วงเวลาที่มีความสุขมาก ๔ ปีเท่านั้น หลังจากนั้นก็เริ่มรับภาระสร้างสถานที่ปฏิบัติธรรม อยู่ที่ไหนก็มีแต่คนมากมาย แม้แต่ไปธุดงค์ตอนบวชใหม่ๆ ก็ตาม"(๒๕ ม.ค. ๒๕๔๒)

วันหนึ่งหลวงพ่อธัมมชโย ได้คุยกับคุณยายว่า "๓๐ปีที่แล้ว พระเคยฝันถึงยายทุกคืน ตลอด ๓ เดือนไม่ขาดเลยแม้แต่วันเดียว มีแต่เรื่องของธรรมะ"(๖ ก.พ. ๒๕๓๖)

บ้านธรรมประสิทธิ์ (๒๕๑๘)

"บ้านธรรมประสิทธิ์"

บ้านกัลยาณมิตรหมายเลข ๒

หลังจากที่คุณไชยบูลย์ สุทธิผล[๕] ได้รับผลจากการปฏิบัติธรรมจากการถ่ายทอดของคุณยายเป็นอย่างดียิ่งแล้ว ก็ได้ตั้งใจชักชวนเพื่อนๆ ที่มหาวิทยาลัย ให้ได้มาพบกับการดำเนินชีวิตที่ส่งผลให้เกิดความสุข

[๕] ปัจจุบัน คือ พระเดชพระคุณพระราชภาวนาวิสุทธิ์ (หลวงพ่อธัมมชโย)

ที่ล้ำค่าดังที่ได้รับจากการสอนของคุณยาย จนกระทั่งได้ชักชวนคุณเผด็จ ผ่องสวัสดิ์[๙] (เพื่อนรุ่นพี่ ซึ่งต่อมาเป็นกำลังสำคัญในการบุกเบิกสร้างวัดพระธรรมกาย โดยมีคุณยายและคุณไชยบูลย์เป็นผู้นำ) ให้มาเรียนธรรมะกับคุณยาย เนื่องจากคุณเผด็จเคยเรียนคาถาอาคมที่เรียกกันว่า เดรัจฉานวิชามาก่อน เช่น อยู่ยงคงกระพัน หนังเหนียวทนศาตราอาวุธทนไฟ สะเดาะกุญแจโซ่ตรวน ปลุกเสก หรือปล่อยปรอท เป็นต้น ทำให้เวลาฝึกสมาธิมักจะลืมตัวติดนิสัยกลั้นลมหายใจ เกิดอาการแน่นหน้าอกอยู่เป็นประจำ คุณยายได้เมตตาแก้ไขอาการภายนอก และนั่งสมาธิใช้วิชชาธรรมกายแก้ไขจนเป็นปกติ

หลวงพ่อทัตตชีโว ได้กล่าวตอนหนึ่งในวันคล้ายวันเกิดของคุณยายในปี ๒๕๒๙ ว่า "คุณยายได้กรุณาช่วยและเมตตาอบรมสั่งสอนอาตมา คุณยายเป็นผู้ช่วยให้อาตมาพ้นจากนรกแท้ ๆ"

เมื่อมีนักเรียน นักศึกษา ญาติโยมมาเรียนธรรมะกับคุณยายเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่ง ทำให้บ้านหลังเล็กซึ่งเก่าคับแคบลงมาก จึงได้รวบรวมเงินกันในระหว่างลูกศิษย์ของคุณยาย ได้จำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท ได้ขออนุญาตท่านเจ้าอาวาสวัดปากน้ำ (พระเดชพระคุณท่านเจ้าประคุณสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ ในปัจจุบัน) ปลูกเรือนไม้สองชั้นในที่ว่างทางทิศเหนือของบริเวณวัดปากน้ำ ท่านได้อนุญาต และให้พระเถระรูปหนึ่งของวัดช่วยควบคุมการก่อสร้าง และได้กรุณาตั้งชื่อบ้านให้ว่า "บ้านธรรมประสิทธิ์" โดยสร้างแล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๑๐

ตั้งแต่นั้นมา ก็มีผู้มาปฏิบัติธรรมกันไม่ขาดสาย จนกระทั่งเต็มบ้านอีกในเวลาไม่นาน ผู้มาปฏิบัติธรรมเป็นประจำส่วนใหญ่

[๙] ปัจจุบัน คือ พระเดชพระคุณพระภาวนาวิริยคุณ (หลวงพ่อทัตตชีโว)

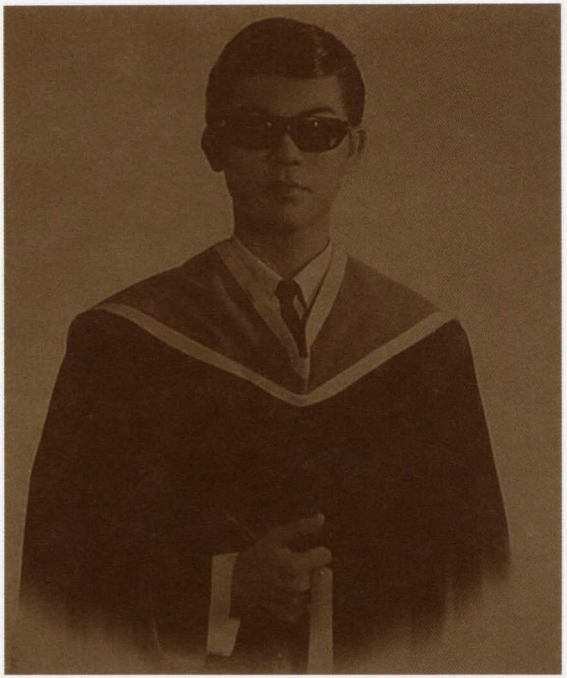
จะมีความรักใคร่สามัคคีกลมเกลียว ดุจเป็นญาติสายธรรมเดียวกัน ต่างเคารพรักซึ่งกันและกันตามลำดับอาวุโส ทุกคนที่มาจึงรู้สึกอบอุ่นใจ เหมือนเป็นพี่น้องญาติสนิท ที่มีคุณยายเป็นประดุจพ่อแม่และครูอาจารย์ในบุคคลเดียวกัน

"พระรูปแรกที่คุณยายบวช"

ขึ้น ๑๐ ค่ำ เดือนยี่ ปลายปี ๒๕๑๐ เป็นวันคล้ายวันเกิดของคุณยาย วันนั้นเมื่อทุกคนที่มาปฏิบัติธรรมกับคุณยายกลับกันไปหมดแล้ว คุณไชยบูลย์ได้ตั้งสัจจาธิษฐานกับคุณยายว่า

"ขออยู่เป็นโสด ประพฤติพรหมจรรย์ ไม่ยินดีในเบญจกามคุณไปจนตลอดชีวิต"

คุณยายอนุโมทนาด้วยความชื่นใจ กับ

นายไชยบูลย์ สุทธิผล ปริญญาตรีเศรษฐศาสตร์เกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๑๒

ของขวัญที่ล้ำค่าและถูกใจท่านนัก คุณยายได้นั่งสมาธิเข้าที่อาราธนาพระธรรมกายในพระนิพพานนับอสงไขยพระองค์ไม่ถ้วน และอัญเชิญเทวดาทุกชั้นฟ้า ตลอดจนพรหม

นาคไชยบูลย์ สุทธิผล ๒๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๒

อรูปพรหมทั้งหมดในจักรวาล ให้มารับรู้รับเห็นเป็นพยาน และอนุโมทนาสาธุการในการตั้งสัจจะครั้งนี้ เพราะผู้ตั้งสัจจะแบบนี้เท่ากับได้ตั้งสัจจะต่อหน้าพระธรรมกายนับอสงไขยพระองค์ไม่ถ้วนที่ผ่านศูนย์กลางกายคุณยาย ซึ่งย่อมจะได้บุญมากมายมหาศาลจะนับจะประมาณมิได้

ต่อมาขึ้น ๑๐ ค่ำเดือนยี่ ปลายปี พ.ศ. ๒๕๑๑ วันคล้ายวันเกิดของคุณยายอีกครั้งหนึ่ง ก็มีสมาชิกตั้งสัจจะประพฤติพรหมจรรย์เพิ่มอีก ๗ คน โดยมีคุณเผด็จ เป็นหัวหน้า

หลังจากตั้งสัจจะในปีที่ ๒ นี้ คุณยายจึงคิดสร้างบ้านชายโสด ให้ลูกศิษย์ผู้ชายที่ตั้งสัจจะได้อยู่ร่วมกันเหมือนพี่น้อง เพื่อประคับประคองกัน ให้รักษาสัจจะที่ตั้งไว้ได้ตลอด จึงรวบรวมเงินกันได้จำนวนหนึ่ง ไปซื้อที่ดินที่จังหวัดปทุมธานีแปลงหนึ่งจำนวน ๑๙ ไร่ แต่การคมนาคมไม่สะดวก ไม่มีทางรถทางเรือผ่าน ต้องอาศัยเดินตามหัวคันนาจึงจะเข้าไปถึง ต่อมาก็ได้ขายไป

ต้นปี พ.ศ. ๒๕๑๒ คุณไชยบูลย์ได้จบการศึกษาปริญญาตรีเศรษฐศาสตร์เกษตรจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เป็นที่เรียบร้อย คุณยายจึงได้ปรารภเรื่องการบวช เพราะหากเรียนจบแล้ว ก็น่าจะบวชในพรรษานี้เลย คุณไชยบูลย์ก็ตอบตกลงทันที คุณยายปลื้มปีติมาก เพราะท่านเล็งเห็นการณ์ไกลว่า ถ้าหากคุณไชยบูลย์ได้บวชเป็นพระภิกษุ ผู้มีความรู้พร้อมทั้งทางโลกและทางธรรม ย่อมสามารถเผยแผ่วิชชาธรรมกายให้ก้าวไกลไปทั่วโลกได้ อีกทั้งพร้อมด้วยวัยที่มีกำลังร่างกายแข็งแกร่ง พลังใจที่เข้มแข็ง เต็มเปี่ยมด้วยสติปัญญา คุณยายจึงเตรียมจัดงานบวชครั้งนี้ ด้วยความปลาบปลื้มปีติที่เต็มเปี่ยมอยู่ในหัวใจ ใจของท่านจดจ่ออยู่กับงานบุญใหญ่นี้ เมื่อคุณยายพบใคร ท่านก็จะรีบบอกข่าวอันเป็นมหามงคลนี้ ทุกคนที่ได้ทราบข่าวต่างดีใจกันไปทั่วหน้า สมกับที่คุณยายท่านได้

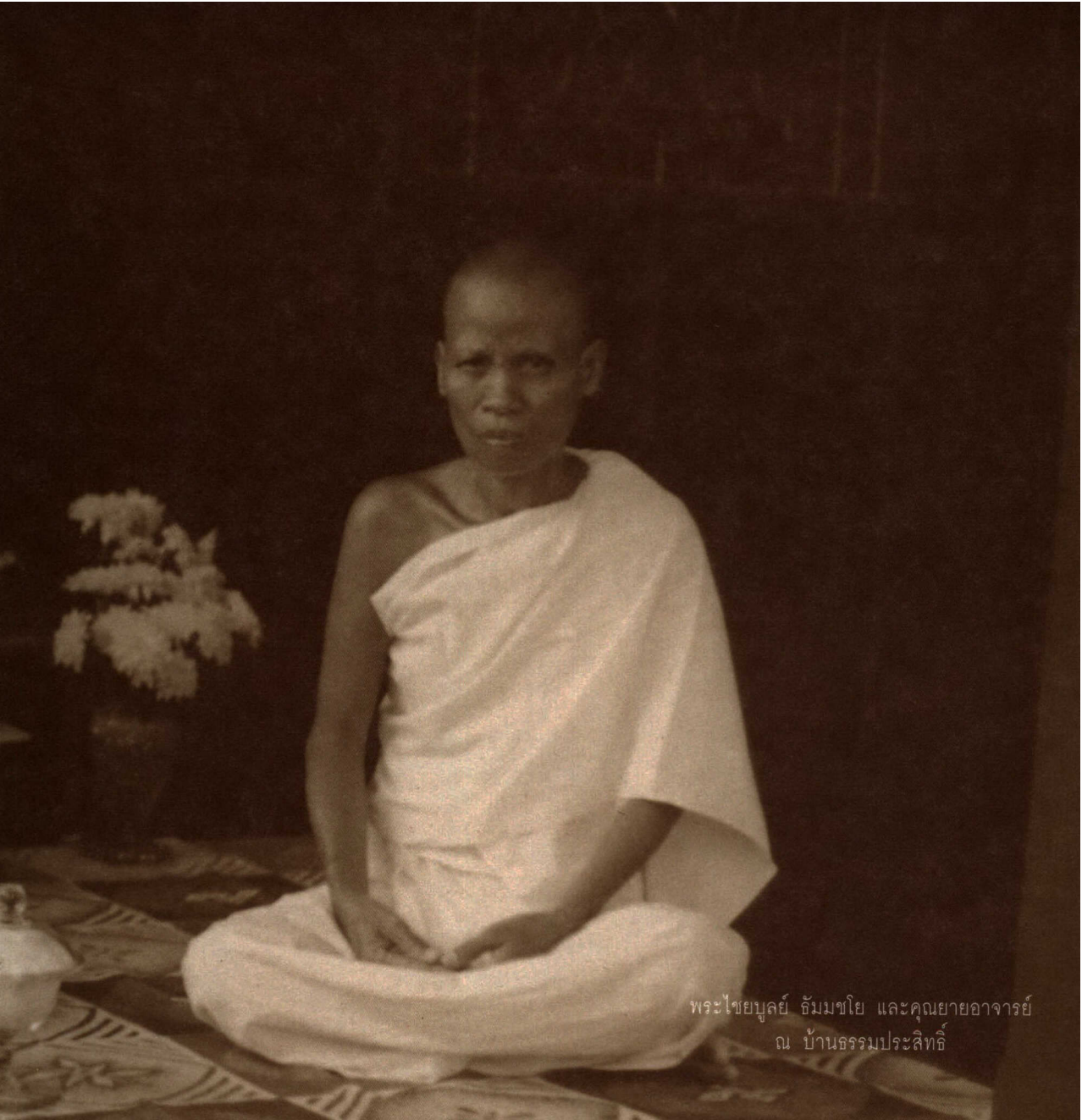
คุณยายอาจารย์ และนายเผด็จ ผ่องสวัสดิ์ ถวายเครื่องไทยธรรม แด่พระไชยบูลย์ ธัมมชโย ในวันบวชวันแรก
๒๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๒

ปรารถนาและอธิษฐานจิตมาตั้งแต่สมัยปฏิบัติธรรมอยู่กับพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำว่า อยากจะบวชพระและพระที่ท่านบวชให้รูปแรกนี้ ก็เป็นผู้ที่เข้าถึงธรรมกายทั้งมีผลการปฏิบัติธรรมอย่างดีเยี่ยม อันเป็นเนื้อนาบุญอันประเสริฐ คุณยายได้บวชพระถึงสองชั้น คือ พระภายนอกและพระภายในตัวด้วย

วันที่ ๒๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๒ ตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๙ เป็นวันที่พระพุทธศาสนาสว่างไสวขึ้น ด้วยคุณไชยบูลย์ได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุมีฉายาว่า "ธัมมชโยภิกขุ" อย่างสมบูรณ์ และยังได้เปล่งวาจาขอบวชอุทิศชีวิตนี้แด่พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ จะไม่ลาสิกขา ประพฤติพรหมจรรย์ไปตลอดชีวิต เพื่อธำรงไว้ซึ่งพระพุทธศาสนาให้ยั่งยืนต่อไปตราบสิ้นกัปกัลป์

พระไชยบูลย์ ธัมมชโย และคุณยายอาจารย์
ณ บ้านธรรมประสิทธิ์

๕

บันทึกบทท้าย ศูนย์พุทธจักรปฏิบัติธรรม

"สู่การเป็นวัดพระธรรมกาย"

ต่อมาเมื่อมีผู้มาปฏิบัติธรรม ที่บ้านธรรมประสิทธิ์มากขึ้นๆ สถานที่ภายในวัดปากน้ำไม่พอเพียงต่อการขยายตัวของผู้ที่มาปฏิบัติธรรมเป็นจำนวนมาก

พระไชยบูลย์ ธัมมชโย กับทุ่งนาฟ้าโล่ง ณ ศูนย์พุทธจักรปฏิบัติธรรม พ.ศ. ๒๕๑๓

ในอนาคต คุณยายจึงปรารภเรื่องการสร้างวัด[๑๐] ขึ้น ซึ่งทั้งหลวงพ่อธัมมชโยและหมู่คณะต่างเห็นพ้องตรงกัน ทุกคนจึงตั้งใจที่จะทุ่มเทอย่างเต็มความสามารถ เพราะทุกคนคิดว่าคุณยายเป็น "หลักชัย" เป็นหลักใจรวมใจของหมู่คณะให้รวมตัวกันได้อย่างมั่นคง

คุณยายเล่าว่า

"สมัยแรกๆ ยายก็ไม่ได้คิดจะสร้างวัด อยู่วัดปากน้ำ หลวงพ่อธัมมะ ท่านเรียนอยู่สวนกุหลาบ ท่านก็เดินไปหายายบอกว่ายายๆ อยากจะบวชจังเลย ยายก็บอกว่าคุณนะหรือจะบวช ถ้าคุณจะบวชจริงๆ คุณต้องไปเรียนให้จบปริญญาเสียก่อน แล้วจะบวชให้ หลวงพ่อธัมมชโยก็เข้าเรียนมหาวิทยาลัยเกษตรได้ เข้าเกษตรฯ ได้ก็ไปเอาหลวงพ่อทัตตชีโวมาอีกองค์หนึ่ง หลวงพ่อทัตตชีโวนี่ 'โอ้โห วิชาเดรัจฉานนี่เต็มตัวหมดเลย กว่าจะห้ำหั่นสององค์นี้ลงได้เกือบตาย'"

วันหนึ่ง เวลา ๒๐.๓๐ น. กลางคืน ขณะที่ส่งคุณยายเข้านอนแล้ว ยังไม่ได้ออกจากกุฏิ คุณยายท่านเรียกว่า "อารีพันธุ์ มานี่จะเล่านิทานให้ฟัง" นิทานของยายก็คือ เรื่องจริงที่จะเล่าให้ฟัง

โดยท่านเล่าว่า

"สมัยก่อนหลวงพ่อธัมมะ หลวงพ่อทัตตะ ท่านมีผู้หญิงมาติดเยอะ พวกจุฬาฯ พวกเกษตรฯ เวลาผู้หญิงไปที่บ้านธรรมประสิทธิ์ ยายจับหลวงพ่อธัมมะ นั่งพิงเสากลางบ้าน แล้วให้ผู้หญิงที่มานั่งสมาธินั่งเรียงติดข้างฝา

[๑๐] อุบาสิกาถวิล วัติรางกูล เป็นผู้พาหลวงพ่อธัมมชโย คุณเผด็จ ผ่องสวัสดิ์ ไปขอที่ดินจากคุณหญิงประหยัด แพทยพงศาวิสุทธาธิบดี ผู้เป็นคุณแม่ของเพื่อนในวันที่ ๒๖ ต.ค. ๒๕๑๒ ซึ่งตรงกับวันเกิดของท่านพอดี ท่านจึงยกที่ดินให้ทั้งหมดด้วยความยินดี รวม ๑๙๖ ไร่ ๙ ตารางวา (เดิม ๒๐๐ ไร่ แต่ถูกเวนคืนเพื่อสร้างถนนส่วนหนึ่ง) และอุบาสิกาถวิล ท่านเป็นอดีตอาจารย์ใหญ่ ร.ร.ประถมนนทรี จบปริญญาตรีอักษรศาสตร์และครุศาสตร์ จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ท่านเป็นหนึ่งในผู้บุกเบิก ก่อตั้งศูนย์พุทธจักรปฏิบัติธรรม และเป็นผู้มีส่วนอย่างสำคัญในการช่วยเผยแผ่วิชชาธรรมกาย จนกระทั่งถึงวาระสุดท้ายของท่าน

พระไชยบูลย์ ธัมมชโย คุณยายอาจารย์ และ
นายเผด็จ ผ่องสวัสดิ์ ณ ศูนย์พุทธจักรฯ พ.ศ.๒๕๑๓

ยายดูแล้วเขาไม่ได้ตั้งใจมานั่งธรรมะ ยายก็เข้าไปถามเขาว่า 'คุณ คุณมาทำอะไร คุณมาดูพระหรือ' จนเขาอายไม่กล้ามาอีก"

จากกรณีดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าคุณยายท่านเข้มงวดในการประพฤติพรหมจรรย์มาก ขณะเดียวกันก็จะคอยช่วยเหลือปกป้องให้พระภิกษุสงฆ์ท่านไม่ต้องมาหนักใจกับการมาปฏิบัติธรรมของผู้ที่ไม่ได้ตั้งใจมาปฏิบัติโดยเฉพาะที่เป็นสุภาพสตรี คุณยายจะดูแลเป็นพิเศษ

คุณยายเล่าว่า

"สมัยบ้านธรรมประสิทธิ์ ยายรวบรวมเก็บเงินได้ ๒ หมื่นกว่าบาท ให้พวกหลวงพ่อทัตตะ ไปดูที่ซื้อกัน ได้ที่ ๑๙ ไร่ พอออกพรรษาพายายไปดูที่ ยายไม่ชอบใจ บอกไม่เอา ทางไปมาไม่สะดวก แล้วยายก็นั่งเข้าที่อธิษฐานเรียกเทวดาให้ช่วยหาที่ให้ ยายทำทุกอย่างเอาบุญเดินหน้า พอดีคุณวรณี มาเรียนธรรมะ ยายคิดว่า เขาคงจะมีที่ดินอยู่ ให้ลองถามดู ถ้ามีถึง ๕๐ ไร่ ก็ขอซื้อ ถ้าไม่ขายก็ให้ขอเลย ตอนไปขอยายก็ให้หลวงพ่อธัมมะ หลวงพ่อทัตตะนั่งธรรมะจนตัวใสแล้วไปขอ พอดีวันที่ไปขอเป็นบุญของคุณหญิง เป็นวันคล้ายวันเกิด ท่านยกให้หมด ๑๙๖ ไร่ เพราะท่านเองก็ไม่เคยได้ค่าเช่า และไม่เคยมาดูแลที่ดิน ท่านบอกว่าจะเอาไปทำอย่างไรก็ทำเถิด พอดีเป็นบุญของเราด้วย"(๑๒ ส.ค. ๒๕๒๓)

ครั้งหนึ่งคุณยายเล่าว่า

"ยายก็นึกว่า เอ...เราจะต้องหาแผ่นดินสักแห่งหนึ่งนะ ยายก็คิดได้ให้คนไปขอแผ่นดินขอ ๕๐ ไร่ เขาให้หมดเลย ๑๙๖ ไร่ ยกให้หมดผืนเลยเชียว ก็ส่งหลวงพ่อทัตตะมาก่อนมาเฝ้าแผ่นดินไว้ พอวันเสาร์ยายก็จะขึ้นรถมาที่หน้าวัดทุกเสาร์ๆ สร้างวัดใหม่ๆ เป็นท้องนานะไม่มีอะไรเลย เกือบตายกว่าจะเอาวัดลง กว่าจะสร้างวัดได้เหนื่อยจังเลย ยายเหนื่อยจนเป็นโรคขาดอาหาร"(๒๕ มิ.ย. ๒๕๓๕)

คุณยายบอกว่า

"ยายเคยคิดอยากได้อะไร บางทีใช้เวลานานกว่าจะได้ผล สมัยอยู่กับหลวงพ่อวัดปากน้ำ ยายคิดว่า ยายนั่งธรรมะได้แต่บุญละเอียด ยายอยากได้ทำบุญบวชพระสักองค์หนึ่ง คิดมานานแล้ว จนกระทั่งได้มาพบหลวงพ่อธัมมชโย ยายเคยคิดว่า อยากสร้างสำนักปฏิบัติธรรม ก็ได้มาสร้างวัดศูนย์พุทธจักรฯ ยายเคยคิดนึกๆ สมัยสร้างวัด

พระไชยบูลย์ ธัมมชโย (ขวาสุด) คุณยายอาจารย์ และคุณหญิงประหยัด แพทยพงศาวิสุทธาธิบดี
ในวันทอดผ้าป่ามาฆบูชา ๒๕๑๓ และวันขุดดินก้อนแรก เริ่มสร้างศูนย์พุทธจักรฯ

ใหม่ๆ เมื่อ ๖-๗ ปีที่แล้วว่า บริเวณด้านหน้าติดกำแพงวัดเข้ามา อยากให้ทำเป็นที่จอดรถ ปัจจุบันนี้ก็ได้ทำเป็นที่จอดรถจริงๆ"

และคุณยายเคยคิดว่า อยากถวายอาหารเลี้ยงพระ ท่านก็ได้ทำโรงทานขึ้นมาจริงๆ (๒๖ ก.พ. ๒๕๒๔)

"พอเริ่มสร้างสำนัก หาทั้งแผ่นดิน หาทั้งเงินสร้างศูนย์ฯ ก็ต้องแบกทั้งศูนย์ฯ ยายอยู่โยงกับที่ตลอดเวลา ไม่ไปเที่ยวไหน จะสร้างวัดได้ก็ต้องอยู่โยง ไม่ได้ออกไป

บอกบุญข้างนอก เวลาแขกมาจะได้พบ ยายพยายามรับแขก เอาใจเขา เผื่อเวลาพวกเราไปบอกบุญจะได้บอกบุญข้างนอก ใครไม่รู้จักยายเลย ยายเอาแต่งานอย่างเดียว คิดแต่จะรีบสร้างสำนักให้เสร็จ พอยายรับจะสร้างสำนัก ก็ต้องลงรากแก้วกันจริงๆ จังๆ จะทำอะไรต้องมีรากแก้วก่อน เหมือนต้นไม้ต้องมีรากแก้ว จึงมีรากแขนงออกไปได้ ยายต้องรับภาระพระทุกองค์ ตั้งแต่หลวงพ่อธัมมะเรื่อยมา ยายเป็นทั้งพ่อบ้านแม่บ้านที่ดี ศูนย์ฯ เกิดขึ้นได้เพราะยาย ตั้งแต่เริ่มหาแผ่นดิน พระทุกองค์เกิดขึ้นจากยายทั้งนั้น ยายจึงเป็นทั้งพ่อและแม่"

"ยายสร้างวัดมาด้วยมือเปล่า ไม่มีเงินสร้างวัดขึ้นมาด้วยบุญ ยายทำทุกอย่าง ยายเอาบุญเดินหน้า ทำด้วยความบริสุทธิ์ใจ" (๒๙ พ.ค. ๒๕๒๕)

คุณยายมีเงินสร้างวัดเป็นครั้งแรกเพียง ๓,๒๐๐ บาท แต่คุณยายก็ไม่ย่อท้อ ท่านเรียกบุญละเอียดมากเข้าๆ ผู้คนก็ทยอยกันมาทำบุญ มาด้วยตนเองบ้าง ส่งมาทางธนาณัติบ้าง ระยะนั้นการก่อสร้างวัด คือการขุดคูน้ำรอบบริเวณ เพื่อให้เป็นขอบเขตต่างออกมาจากนาแปลงอื่นด้วย เพราะไม่มีเงินทำรั้ววัดในเวลานั้นด้วย ค่าแรงงานในปี ๒๕๑๓ ค่อนข้างถูก แรงงานผู้หญิงไม่ถึงวันละ ๑๐ บาท ถ้าเป็นผู้ชายก็ประมาณ ๑๒-๑๕ บาท มีชาวบ้านประมาณ ๕๐-๖๐ คน มารับจ้างขุดดิน ค่าแรงงานสัปดาห์หนึ่งๆ ตกราวๆ ๖,๐๐๐ บาท ซึ่งคุณยายจะต้องหาเงินมาจ่ายค่าแรงคนงานให้หลวงพ่อทัตตะ-ชีโว ที่คุมงานอยู่ที่ศูนย์ฯ คุณยายคงใช้บุญตามสมบัติ ท่านมีถุงกระดาษปูนสีน้ำตาล (ที่สมัยนั้นแม่ค้าผลไม้นิยมใส่ผลไม้ให้ผู้ซื้อ) อยู่หนึ่งใบวางไว้ที่ข้างตัว ใครมาทำบุญท่านก็เก็บใส่ถุงใบนั้นไว้ ไม่เคยเปลี่ยนใบใหม่ ท่านกล่าวว่า

"คอยดูนะ ยายจะสร้างวัดด้วยถุงใบ

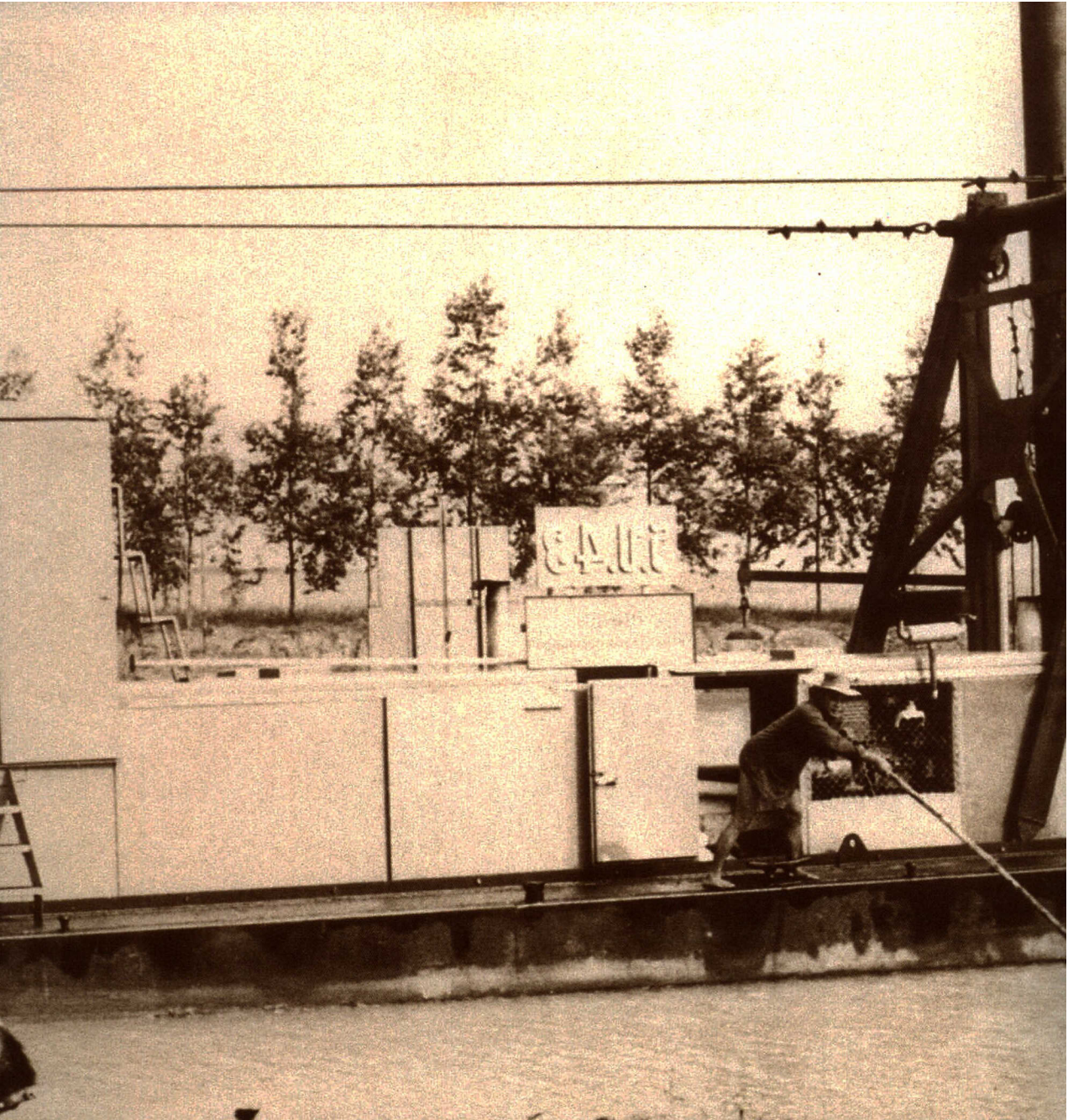

พระไชยบูลย์ ธัมมชโย คุณยายอาจารย์และนายเผด็จ ผ่องสวัสดิ์ ขณะไปดูงานขุดดินที่ศูนย์พุทธจักรฯ พ.ศ. ๒๕๑๓

นี้ เป็นถุงวิเศษล้วงเอาเงินเท่าไรไม่มีหมด"

และท่านก็ทำได้จริงๆ เป็นอัศจรรย์ แม้บางสัปดาห์มีรายจ่ายเพิ่มเติมเป็นยอดเพิ่มมากน้อยแค่ไหน เงินในถุงก็มีพอเพียงทุกทีไป เพียงแต่ว่าไม่มีเหลือเฟือ ให้รู้สึกอบอุ่นใจมากๆ มีแค่พอดีๆ ให้ใช้

ในการบุกเบิกสร้างวัด คุณยายต้องทำงานหนัก ทั้งเป็นผู้นำและเป็นผู้ให้กำลังใจ คอยดูแลให้งานดำเนินไปได้ ซึ่งถือว่าเป็นภาระหนักหน่วงสำหรับคุณยายที่มีอายุย่าง

วิทยานิพนธ์ของ สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เข้าสู่วัยชรา

"สมัยนั้น คนเขายังไม่ค่อยศรัทธาพระของยาย เขาศรัทธายาย ยายก็ไปบอกบุญคนนั้น บอกบุญคนนี้ ให้เขามาช่วยสร้างเต็นท์บ้าง สร้างครัวบ้าง แล้วก็วางแผนให้พระไม่ต้องออกไปรับบาตร ยายหุงข้าวเลี้ยงทำอย่างนี้ อยู่ๆ มายายก็อายุมาก ยายไม่มีแรงเดินไม่ไหว เขาเอายายไปหาหมอจุฬา หมอเปาว์เขาบอกว่า ยายไม่มีโรคอะไรหรอก เป็นโรคขาดอาหาร ยายนะทำงานมากที่สุดเลย จนกระทั่งป่วย"

"ยายช่วยหลวงพ่อบอกบุญ ตอนแรกๆ มีกุฏิ ๕ หลังแรก โรงครัว โรงทานที่สำหรับหุงข้าว บ้านพักของคนในครัว ข้าวของเครื่องใช้ในครัว ยายบอกบุญเองหมด" คุณยายกรุณาเล่าให้ฟังถึงการบุกเบิกสร้างวัด ซึ่งขณะนั้นยังเรียกว่า ศูนย์พุทธจักรปฏิบัติธรรม ตอนหนึ่งว่า

"ตั้งแต่ยายเริ่มสร้างวัด สร้างศูนย์ฯ ยายเหนื่อยทั้งกายเหนื่อยทั้งใจ ต้องรับภาระแบกศูนย์ฯ ทั้งศูนย์ฯ ไว้ตลอดเวลา สมัยยายอยู่กับพ่อกับแม่ของยาย ยายทำงานหนัก แต่ยายก็มีความสุข พอมาอยู่วัดปากน้ำกินข้าวหลวงพ่อ ไม่ต้องปกครองใครก็อยู่อย่างมีความสุข สมัยยายสาวๆ ยายเป็นคนเงียบปิดปาก เงียบ ไม่พูดอะไรมาก พอมาสร้างวัดยายต้องพูดมาก รบกับคน เป็นคนปกครองเขาต้องรับผิดชอบ ต้องเป็นคนดุ"

"คนอื่นๆ เวลาเขานอน ก็หลับได้อย่างสบาย แต่ยายเวลาจะนอนก็นอนหลับไม่ได้ ต้องนึกว่า จะเอาสมบัติที่ไหนมาเลี้ยงเขา ต้องดิ้งธรรมะตามสมบัติทุกคืน"

"ที่ศูนย์ฯ เราเป็นเหมือนครอบครัวใหญ่ ยายต้องแบกหมดทุกอย่าง เป็นทั้งพ่อบ้าน แม่บ้าน หนักมาก แบกทั้งศูนย์ฯ อยู่ตลอดเวลา คนที่อยู่ประจำในศูนย์ฯ ก็เหมือนอยู่ในรัศมีของยาย ถ้าเขาอดอยาก ไม่มีกิน ไม่มีใช้ก็ไม่ได้ เขาลำบากยายก็ทนไม่ได้

ต้องหาให้เขามีกินมีใช้ ไม่ให้อด ไม่ให้ลำบาก ยายต้องรับผิดชอบปกครองเขาอยู่ ยายเหนื่อยมาก เพราะฉะนั้น ยายจึงต้องดุด่าว่ากล่าวเวลาพวกนี้เลอะๆเทอะๆ เหลวไหล ทำอะไรหยาบๆ ยายก็ต้องบ่น ให้เขาระมัดระวังเวลาใช้เงินทอง แต่ว่าเขาเสร็จ ยายก็ต้องนั่งเข้าที่ตามสมบัติ ยายจึงค่อยเบาใจไป ไม่งั้นเห็นเขาใช้ฟุ่มเฟือย แล้วยายหนักใจ"

"ตั้งแต่เริ่มสร้างศูนย์ฯ มีปัญหามากพอเริ่มย้ายมาอยู่ศูนย์ฯ ยายก็ต้องรบกับพวกแม่ค้าออกไป เพราะมาทิ้งเศษกระดาษเลอะเทอะ"

"จากนั้น ก็ต้องมาปราบคนงานเจ้าชู้กันในวัด ปราบแม่ค้าที่จะมาขายของในวัด ทำความสะอาดห้องส้วม"(๒๐ ก.พ. ๒๕๒๖)

เคยมีผู้กราบเรียนถามท่านว่า

"เวลาที่คุณยายหนักใจ คุณยายทำอย่างไร"

คุณยายกรุณาตอบว่า

"ยายก็นึกถึงบุญมากๆ อยู่ในบุญมากๆ ดิ่งธรรมะแล้วอธิษฐาน"

"คุณยายประสบอาการมากมาย ยายจึงต้องอธิษฐานว่า ให้ยายระลึกชาติตัวเองได้สอนตัวเองได้ ระลึกชาติคนอื่นได้ สอนคนอื่นได้ ทุกภพทุกชาติกระทั่งเข้าสู่นิพพาน การระลึกชาติได้มิใช่ของง่ายน่ะ เพราะยายรบกับคนมามากยายจึงต้องอธิษฐานอย่างนี้"

"และอธิษฐานอีกว่า จะมีข้าทาสบริวารหญิงชาย ให้เป็นนักปราชญ์บัณฑิต คนที่จะมาทำให้ร้อนกาย ร้อนใจ ทุกข์กาย ทุกข์ใจ ให้ละลายหายสูญไปให้หมด ทุกภพทุกชาติ กระทั่งเข้านิพพาน

และยังอธิษฐานว่า จะมีข้าทาสบริวารหญิงชาย ก็ให้เลี้ยงได้หมดให้มีกินมีใช้ตลอดเวลา คุณยายอธิษฐานทั้งชาตินี้ และชาติต่อๆ ไปทุกภพทุกชาติกระทั่งเข้าพระนิพพาน ภพชาติต่อไป คงไม่ลำบากเหมือนชาตินี้อีกแล้ว"

"กิจวัตรของคุณยาย"

"ทุกวันนี้ ยายเร่งตัวเองอยู่ตลอดเวลา ตอนเช้าสมัยก่อนที่ยายย้ายมาศูนย์ฯ ใหม่ๆ ตี ๓ ตี ๔ ยายจะลุกนั่งธรรมะ ตี ๕ ยายจะลุกขึ้นมาเก็บของจิปาถะ คนที่นอนอยู่ก็จะนอนไม่ได้ ต้องลุกขึ้น

ตอนเช้าเดี๋ยวนี้ ยายไม่ค่อยมีแรงจึงได้ปล่อยให้คนอื่นทำบ้าง"(๓๐ ก.พ. ๒๕๒๔)

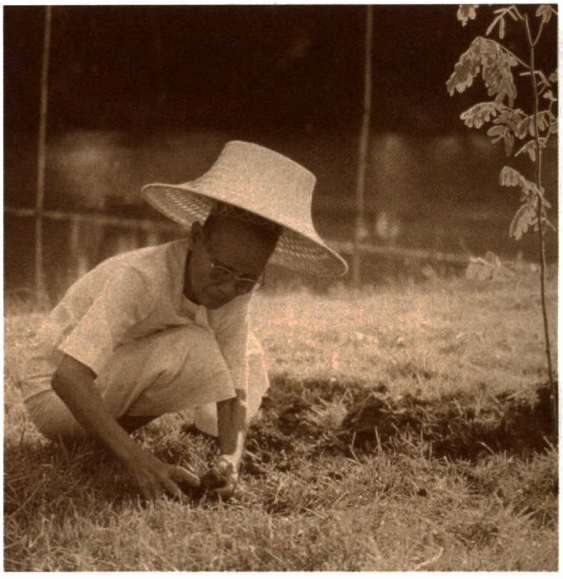
สำหรับกิจวัตรที่คุณยาย มีอยู่ประจำ คือ

๐๗.๐๐ น. ทานข้าวเช้าเสร็จ

๐๘.๓๐ น. คุณยายจะรีบทำงานให้เสร็จ แล้วนั่งภาวนาจนถึง ๑๑.๐๐ น. เป็นประจำจะไม่ยอมให้ขาดหรือเสียเวลาไป

ตอนบ่าย คุณยายอาจไปทำอย่างอื่นบ้าง ปลูกต้นไม้หรือนั่งภาวนาบ้างก็ได้

ตอนค่ำ (ประมาณ ๑๙.๐๐ น.) คุณยายจะนั่งธรรมะกับหลวงพ่อ จนถึง ๔ ทุ่ม แล้วจึงพักผ่อน

คุณยายอาจารย์ปลูกต้นไม้ ในช่วงบ่าย

"สมัยแรกๆ นะ เข้ามากินข้าว แล้วก็นั่งธรรมะ นั่งถึงเพล หลังเพลแล้วก็ลงไปช่วยเขาปลูกต้นไม้ ห้าโมงเย็นก็อาบน้ำอาบท่า ขึ้นมานั่งธรรมะไปจนถึงสี่ทุ่ม ถึงจะได้นอน"

"สิ่งสำคัญในการสร้างบารมี"

คุณยายสอนว่า "ศูนย์พุทธจักรฯ เป็นสถานที่สะอาดบริสุทธิ์ เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ เป็นสถานที่สร้างบารมี เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรม ประพฤติพรหมจรรย์ ไม่ให้ใครมาเกี้ยวพาราสีในศูนย์ฯ ไม่ว่าจะเป็นใครก็ตาม จะเป็นคนงานหรือเจ้าหน้าที่พิทักษ์ป่าจะมาเกี้ยวพาราสีในวัดไม่ได้ จะชอบกันก็ออกไปชอบกันข้างนอก จะมาทำเจ้าชู้ในวัดไม่ได้ เรื่องนี้ยายเกลียดมาก ยายเกลียดคนเจ้าชู้และเรื่องแบบนี้ ยายได้รบและปราบมาตั้งแต่สมัยยายทองสุก ลูกศิษย์ยายทองสุกคนไหนเจ้าชู้ ยาย(จันทร์) จะไปว่าเขาว่ามาปฏิบัติธรรมไม่ใช่ให้มาเจ้าชู้ ซึ่งลูกศิษย์ยายสุกก็จะโกรธ ไปฟ้องยายสุก ตั้งแต่สมัยบ้านธรรมประสิทธิ์ ยายก็ปราบไปหลายคนแล้ว"

"การสร้างบารมีของวัดเรา สร้างบารมีเป็นหมู่เป็นคณะ ถ้าหากใครทำเรื่องชู้สาวนี้เกิดขึ้นเป็นตัวอย่าง ก็เรียกได้ว่า เป็นการทำลายส่วนรวม เป็นการทำลายวัดและทำลายศาสนา"(๒๒ ก.พ. ๒๕๒๔)

"การเตรียมงาน เตรียมความพร้อม"

วัดพระธรรมกาย มีการจัดงานบุญใหญ่ ด้วยความมีระบบระเบียบสวยงาม ทั้งนี้เพราะมีคุณยายได้วางแบบแผนให้เป็นตัวอย่างยึดถือปฏิบัติ ดังคุณยายท่านกรุณาสั่งสอนครั้งหนึ่งว่า

"การเตรียมงานเวลามีงานบุญใหญ่ จะต้องเตรียมให้พร้อมก่อนที่แขกจะมา สมัยยายอยู่บ้านธรรมประสิทธิ์ ยายจะเตรียมทุกอย่างในบ้านให้เรียบเป็นระเบียบ และพร้อม

ทุกอย่างก่อนที่แขกคนแรกจะมาถึง แล้วยายจะนั่งรอแขกอย่างใจเย็น ไม่ต้องรีบร้อนเลย"

"สมัยที่ยายย้ายมาศูนย์ฯ บ้านก็กวาดยังไม่เสร็จ ถูก็ต้องรีบๆ ถู ยายต้องคอยรบให้เสร็จก่อนที่แขกจะมาถึงศูนย์ฯในวันอาทิตย์ต้นเดือน เพราะฉะนั้น การเตรียมงานต้องเตรียมให้พร้อมทุกอย่างก่อนที่แขกจะมาถึง ให้นั่งรอแขก ไม่ใช่จะต้องรีบร้อน และเตรียมตัวไม่พร้อมในขณะที่แขกมาถึง"

"พวกเราอายุยังน้อย ยังหนุ่มยังแน่นอยู่ มีแรงให้รีบทำเสียแต่ยังมีแรง พออายุมากอย่างยายแล้วทำไม่ไหว จะได้ไม่เสียดาย ไม่เสียใจทีหลัง ต้องรีบโกยบุญในตอนนี้ ถ้าไม่ทำตอนนี้ก็ไม่รู้ว่าจะไปทำเมื่อไร"

"ทุกอย่างตัดสินด้วยบุญ คนมีบุญมากก็จะต้องมาอยู่แนวหน้า คนมีบุญน้อยก็อยู่แนวหลัง เราอยากอยู่แนวหน้าหรือแนวหลัง"

"ยายไม่ชอบคนสกปรก เกลียดคนสกปรก ยายอธิษฐานจิตอยู่เสมอว่า ใครที่สกปรก ไม่มีศีล ไม่มีสัตย์ ไม่มีความบริสุทธิ์ กาย วาจา ใจ ให้ห่างไกลออกไปจากตัวของข้าพเจ้า รัศมีบุญของยายแผ่ไปไกลเท่าใดก็ขอให้คนสกปรกพ้นออกไปจากรัศมีบุญของยาย"(๒๐ ก.พ. ๒๕๒๔)

"ยายจะเรียกบุญใหญ่ บุญละเอียดให้มาเป็นสมบัติ ให้เขากิน เขาใช้กัน เหนื่อยเท่าไรไม่ว่า ให้มีสมบัติเลี้ยงเขาให้อิ่ม ขอแต่อย่าทำเลอะเทอะสกปรก ยายไม่ชอบ ใครทำจะต้องถูกบ่น เรื่องความสะอาดนี่ยายต้องวางกฎเกณฑ์ เพราะเห็นตัวอย่างข้อเสียหายที่อื่นมามากแล้ว วัดของเราต้องแก้ไขกันให้เรียบร้อย ยายจะตามสมบัติมาให้"

"ยายไม่เคยกลัวเลยว่า จะขาดคน ตั้งแต่สมัยอยู่บ้านหลังเล็กแล้วว่า ยายไม่ขาดคนเลย ยายไม่กลัวเลย ถ้ากลัวขาดคนจะทำงานใหญ่ไม่ได้ ที่ยายไม่กลัวขาดคนเพราะยายมีธรรมะ ยายเรียกบุญอธิษฐาน ให้มีข้าทาสบริวารหญิงชาย ไม่ให้ขาดแคลนเลย ยาย

เข้าที่นึกถึงบุญแล้วอธิษฐาน" (๑๓ มี.ค. ๒๕๒๖)

"ผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จ"

"ตัวยาย กายหยาบนี่ช่วยอะไรใครไม่ได้หรอกนะ ที่ช่วยสร้างศูนย์ฯ ขึ้นมาได้ ต้องอาศัยธรรมกายในตัวยายเท่านั้น ตัวยายก็ช่วยตัวเองไม่ได้ ต้องอาศัยพระธรรมกายในตัวของยายช่วยยาย ธรรมกาย คือ กายของพระพุทธเจ้า แต่ยายยังไม่ใช่พระพุทธเจ้านะ"(๒๖ ก.พ. ๒๕๒๗)

พระเดชพระคุณหลวงพ่อธัมมชโย ได้กล่าวถึงคุณยายตอนหนึ่งว่า

"สมัยนั้นหลวงพ่อชวนยาย ไปตรวจดูศูนย์พุทธจักรฯ ดูได้รอบ สบายใจก็กลับ (วัดปากน้ำ) ไม่มียาย ไม่มีทางสำเร็จ ยายเป็นหลักเป็นประธานจริงๆ หลวงพ่อแค่วางงานก่อสร้าง จะเอายังไง แล้วบอกท่าน ยายพูดคำเดียว 'ค่ะ' นั่งเข้าที่เลย ทำวิชชาอย่างเดียวทำจนสร้างวัดสำเร็จ ยายรักสันโดษ ชอบหลับตา ท่านจะให้หลับตาอย่างเดียว เรื่องของยายงดงามตลอดทุกช่วงชีวิต"(ม.ค. ๒๕๔๓)

เรื่องการรักษากฎระเบียบวินัยนั้น คุณยายเป็นผู้เข้มงวดอย่างยิ่ง เพราะจะได้เป็นแบบอย่างที่จะทำให้ทำงานใหญ่ๆ ในอนาคตได้ ซึ่งคุณยายเล่าว่า

"ยายทำงานหนักมาตลอด ตั้งแต่เด็กจนกระทั่งเดี๋ยวนี้ ยายอาศัยความอดทนทุกอย่างเรื่องทุกอย่าง แต่ละเรื่องยายรู้ทันหมด เรื่องไม่ดี ยายต้องนั่งเข้าที่แก้ไขแทบแย่ ยิ่งอายุมากก็เหนื่อยมาก ดีแต่ว่ายายเป็นคนแรกที่คิดสร้างวัดตั้งแต่เริ่มต้น จึงต้องพยายามอดทนต่อสู้ทุกอย่างจนถึงบัดนี้ เพราะคิดว่าเราเริ่มไว้แล้ว ต้องเอาให้ดี เอาให้ได้ตลอด ดีน่ะที่ยังมีชีวิตอยู่ ถ้าไม่มียายอยู่

จะขนาดไหน เพราะฉะนั้นเราต้องช่วยกันรักษากฎวินัยให้เนี้ยบไปเลย อย่าให้ใครมาทำของเราเสียได้ เราต้องช่วยกันทุกคน"(มี.ค. ๒๕๒๕)

นอกจากนี้ ก็ยังมีกฎระเบียบต่างๆ เพื่อความเรียบร้อยงดงามในการประพฤติปฏิบัติธรรมในวัดพระธรรมกายเช่น ห้ามเปิดวิทยุในรถยนต์บริเวณวัด ห้ามเกี้ยวพาราสี ฯลฯ

คุณยายเล่าว่า

"วัดเราต่างกับวัดอื่นๆ เพราะวัดเรา ยายวางกฎระเบียบวินัยตามแบบของหลวงพ่อวัดปากน้ำ ยายเอามาจากหลวงพ่อวัดปากน้ำ"(๑๒ ส.ค. ๒๕๒๓)

ความสะอาด และความมีระเบียบวินัยของคนและสถานที่เป็นสิ่งสำคัญที่เชิดหน้าชูตาและดึงดูดให้คนทั้งหลายมาวัด เป็นคุณสมบัติเด่น และมีเสน่ห์ของวัดพระธรรมกายอย่างสำคัญ ที่ทำให้ผู้ได้มาพบเห็นต้องประทับใจกลับไป และนำไปเป็นแบบอย่างในการดำรงชีวิตของครอบครัว และสถานที่ของตนๆ

ความอดทนเข้มแข็งอย่างยิ่งของคุณยาย เป็นเครื่องหล่อหลอมให้เกิดความสามัคคีของหมู่คณะ ความรักธรรมะของคุณยาย เป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่ทำให้ทุกอย่างประสบความสำเร็จ ดังที่คุณยายกล่าวว่า

"ยายรักธรรมะอย่างเดียว รักสุดชีวิต เพราะฉะนั้นเวลายายจะทำอะไร คิดอะไร ยายจะนั่งธรรมะอย่างเดียว อย่างอื่นไม่คิดถึง"

ทั้งหมดนี้ เป็นเพราะคุณธรรมอันยิ่งใหญ่ของคุณยายทั้งสิ้น

คุณยายอาจารย์ในช่วงเดือนมกราคม ที่หน้าอุโบสถวัดพระธรรมกาย ใกล้หอระฆัง พ.ศ. ๒๕๓๖

"กฎระเบียบของศูนย์พุทธจักรปฏิบัติธรรม"

ศูนย์พุทธจักรฯ เป็นบุญสถานของพุทธศาสนิกชนทุกท่าน เป็นสถานที่ที่ต้องการความสงบ สะอาด เรียบร้อย และสำรวม อันเป็นเอกลักษณ์ของพุทธศาสนา ฉะนั้นโปรดช่วยกันจรรโลงพุทธศาสนา ให้เจริญรุ่งเรืองสืบไป ด้วยการปฏิบัติตามกฎระเบียบดังต่อไปนี้อย่างเคร่งครัด คือ

- ห้ามสูบบุหรี่ ตลอดจนไม่นำสิ่งเสพติดมึนเมาให้โทษทุกชนิดเข้ามา
- ห้ามนำสินค้า หรือของใดๆ เข้ามาจำหน่าย
- ห้ามเรี่ยไร และแจกใบฎีกาทุกชนิด
- ห้ามอ่าน หรือนำนสพ.หรือสิ่งตีพิมพ์ที่ทำให้ร้อนใจเข้ามา
- ห้ามเปิดวิทยุ เครื่องกระจายเสียง และเทปบันทึกเสียงเพลง
- ห้ามโฆษณาชวนเชื่อ หาเสียงใดๆ ควรพูดเฉพาะคำจริงและเกิดประโยชน์
- ห้ามร้องรำทำเพลง หรือแสดงการละเล่นทุกชนิด
- ห้ามเกี้ยวพาราสี และทำนายทายทักโชคชะตา

แผ่นป้ายกฎระเบียบของศูนย์พุทธจักรฯ
ติดอยู่หน้าอาคารดาวดึงส์ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๑

• ห้ามปล่อยสัตว์ ภายในบริเวณก่อนได้รับอนุญาต

• โปรดแต่งกายให้สุภาพเรียบร้อย และไม่คะนองมือ คะนองเท้า ตลอดจนไม่นอนเล่นภายในบริเวณวัด อันเป็นภาพไม่น่าดู

"บัณฑิตย่อมรับรู้
และปฏิบัติตามระเบียบวินัย"

"คุณยายสร้างวัด
สร้างพระ สร้างคน"

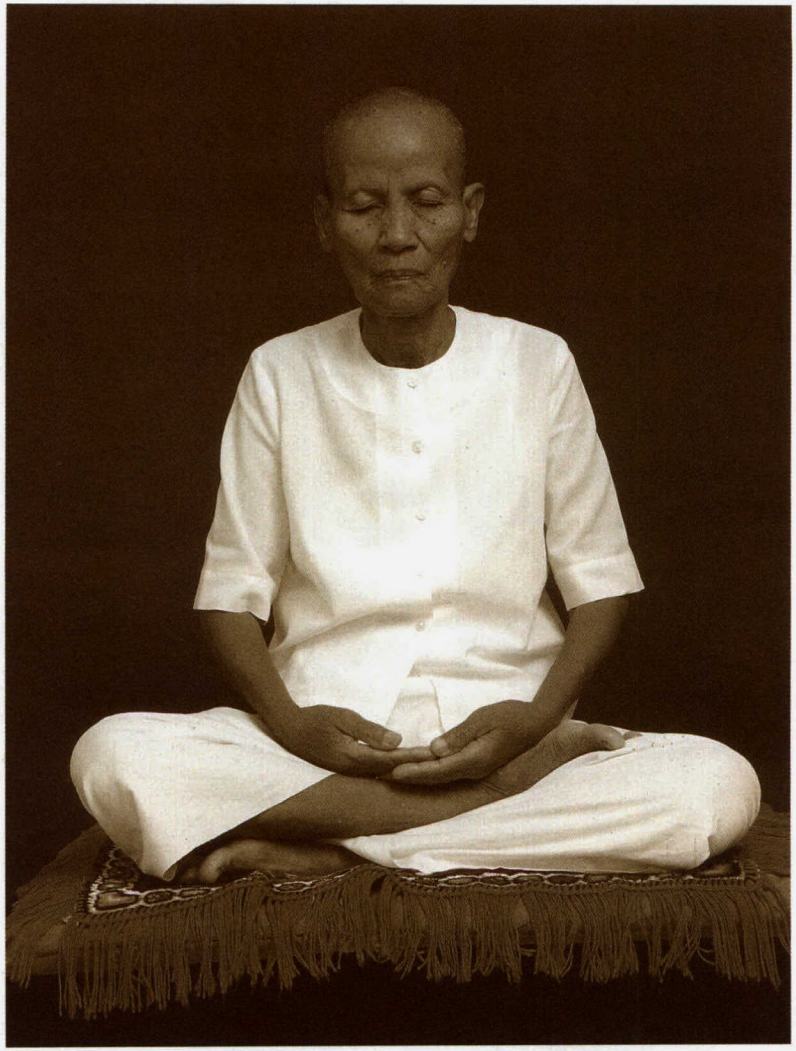
การบุกเบิกสถานที่ มีสภาพทุรกันดาร จากทุ่งนาฟ้าโล่งให้กลายเป็นศูนย์พุทธจักรปฏิบัติธรรม และกว่าจะกลายเป็นวัดพระธรรมกายดังเช่นทุกวันนี้ ล้วนผ่านอุปสรรคมากมาย ปัญหาที่เกิดขึ้น ทั้งเกิดจากบุคคลภายนอกและภายใน ทั้งเกิดจากความไม่พร้อมของทุน อุปกรณ์ วัสดุสิ่งก่อสร้างต่างๆ ไม่น่าเชื่อว่า ท่ามกลางปัญหาที่รุมเร้า และขณะที่การอบรมธรรมภาคปฏิบัติก็ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องพร้อมกับงานที่กำลังเริ่มขยาย ผู้เป็นหลักในการนำฝ่าฟันอุปสรรคทั้งหลาย คือ คุณยาย ผู้หญิงร่างเล็ก ที่มีจิตใจเข้มแข็งเด็ดเดี่ยว ขณะเดียวกันก็สร้างความสามัคคีประนีประนอม เป็นบุคคลที่เป็นศูนย์รวมแห่งความเชื่อถือศรัทธาของศิษยานุศิษย์ ที่นับวันเริ่มจะหลั่งไหลเข้ามาร่วมในเส้นทางการสร้างบารมีมากขึ้นๆ คุณยายท่านอาศัยหลักธรรมอะไร คุณยายท่านสามารถนำหมู่คณะก้าวมาจนถึงทุกวันนี้ได้อย่างไร หรือคุณยายท่านได้จัดการบริหารงานอย่างไร วัดพระธรรมกาย จึงเป็นวัดหนึ่งที่โดดเด่นในพระพุทธศาสนายุคปัจจุบัน จากบ้านหลังเล็กจนกลายเป็นบ้านหลังใหญ่ จนแผ่ขยายออกไปทั่วโลก รายละเอียดและประสบการณ์ทั้งหลายดังกล่าวจะได้นำมาเล่าถ่ายทอดในหนังสือเล่มต่อไป

คุณยายกับสาธุชนที่หลั่งไหลมาปฏิบัติธรรม ที่วัดพระธรรมกายเป็นเรือนแสน พ.ศ.๒๕๔๐

วัดพระธรรมกาย

วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น

สมาธิ คือ ความสงบ สบาย และความรู้สึก เป็นสุขอย่างยิ่งที่มนุษย์สามารถสร้างขึ้นได้ด้วยตนเอง

เป็นสิ่งที่พระพุทธศาสนา กำหนดเอาไว้เป็นข้อควรปฏิบัติ เพื่อการดำรงชีวิตทุกวันอย่างเป็นสุข ไม่ประมาท เต็มไปด้วยสติสัมปชัญญะและปัญญา อันเป็นเรื่องไม่เหลือวิสัย ทุกคนสามารถปฏิบัติได้ง่าย ดังวิธีปฏิบัติที่พระเดชพระคุณพระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) หลวงพ่อวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ได้เมตตาสั่งสอนไว้ดังนี้

๑. กราบบูชาพระรัตนตรัย เป็นการเตรียมตัวเตรียมใจให้นุ่มนวลไว้เป็นเบื้องต้น แล้วสมาทานศีลห้าหรือศีลแปด เพื่อย้ำความมั่นคงในคุณธรรมของตนเอง

๒. คุกเข่า หรือนั่งพับเพียบสบายๆ ระลึกถึงความดีที่ได้กระทำแล้วในวันนี้ ในอดีต และที่ตั้งใจจะทำต่อไปในอนาคต จนราวกับว่าร่างกายทั้งหมดประกอบขึ้นด้วยธาตุแห่งคุณงามความดีล้วนๆ

๓. นั่งขัดสมาธิ เท้าขวาทับเท้าซ้าย มือขวาทับมือซ้าย นิ้วชี้ขวาจรดนิ้วหัวแม่มือ

ซ้าย นั่งให้อยู่ในจังหวะพอดี ไม่ฝืนร่างกายมากจนเกินไป ไม่ถึงกับเกร็ง แต่อย่าให้หลังโค้งงอ หลับตาพอสบายคล้ายกับกำลังพักผ่อน ไม่บีบกล้ามเนื้อตา หรือว่าขมวดคิ้ว แล้วตั้งใจมั่น วางอารมณ์สบาย สร้างความรู้สึกให้พร้อมทั้งกายและใจ ว่ากำลังจะเข้าไปสู่ภาวะแห่งความสงบสบายอย่างยิ่ง

๔. นึกกำหนดนิมิตเป็นดวงแก้วกลมใสขนาดเท่าแก้วตาดำ ใสสนิทปราศจากราคี หรือรอยตำหนิใดๆ ขาวใส เย็นตาเย็นใจ ดังประกายของดวงดาว ดวงแก้วกลมใสนี้เรียกว่าบริกรรมนิมิต นึกสบายๆ นึกเหมือนดวงแก้วนั้นมานิ่งสนิทอยู่ ณ ศูนย์กลางกายฐานที่เจ็ด นึกไปภาวนาไปอย่างนุ่มนวล เป็นพุทธานุสติว่า "สัมมา อะระหัง" หรือค่อยๆ น้อมนึกดวงแก้วกลมใสให้ค่อยๆ เคลื่อนเข้าสู่ศูนย์กลางกายตามแนวฐาน โดยเริ่มต้นตั้งแต่ฐานที่หนึ่งเป็นต้นไป (ดูภาพแสดงที่ตั้งจิตทั้ง ๗ ฐาน) น้อมด้วยการนึกอย่างง่ายๆ สบายๆ ใจเย็นๆ ไปพร้อมๆ กับคำภาวนา

อนึ่ง เมื่อนิมิตดวงใสและกลมสนิทปรากฏแล้ว ณ กลางกาย ให้วางอารมณ์สบายๆ กับนิมิตนั้นจนเหมือนกับว่าดวงนิมิตเป็นส่วนหนึ่งของอารมณ์ แต่ต้องไม่นึกเสียดาย หากดวงนิมิตนั้นเกิดอันตรธานหายไป ให้วางอารมณ์สบาย แล้วนึกนิมิตนั้นขึ้นมาใหม่แทนดวงเก่า หรือเมื่อนิมิตนั้นไปปรากฏที่อื่นที่มิใช่ศูนย์กลางกาย ให้ค่อยๆ น้อมนิมิตเข้ามาอย่างค่อยเป็นค่อยไป ไม่มีการบังคับ และเมื่อนิมิตมาหยุดสนิท ณ ศูนย์กลางกาย ให้วางสติลงไปยังจุดศูนย์กลางของดวงนิมิตด้วยความรู้สึกคล้ายมีดวงดาวดวงเล็กๆ อีกดวงหนึ่งซ้อนอยู่ตรงกลางดวงนิมิตดวงเดิม แล้วสนใจเอาใจใส่แต่ดวงเล็กๆ ตรงกลางนั้นไปเรื่อยๆ ใจจะปรับจนหยุดได้ถูกส่วน แล้วจากนั้นทุกอย่างจะค่อยๆ ปรากฏให้เห็นได้ด้วยตนเอง เป็นภาวะของดวงกลมที่ทั้งใสทั้งสว่าง ผุดซ้อนขึ้นมาจากกึ่งกลางดวงนิมิต

๒
๑
๓
๔
๕
น้ำ
ลม
ดิน
ไฟ
ส:ดือ
๖
๗

ภาพแสดงที่ตั้งจิตทั้ง ๗ ฐาน

ฐานที่ ๑ ปากช่องจมูก { หญิงข้างซ้าย / ชายข้างขวา

ฐานที่ ๒ เพลาตา { หญิงข้างซ้าย / ชายข้าวขวา

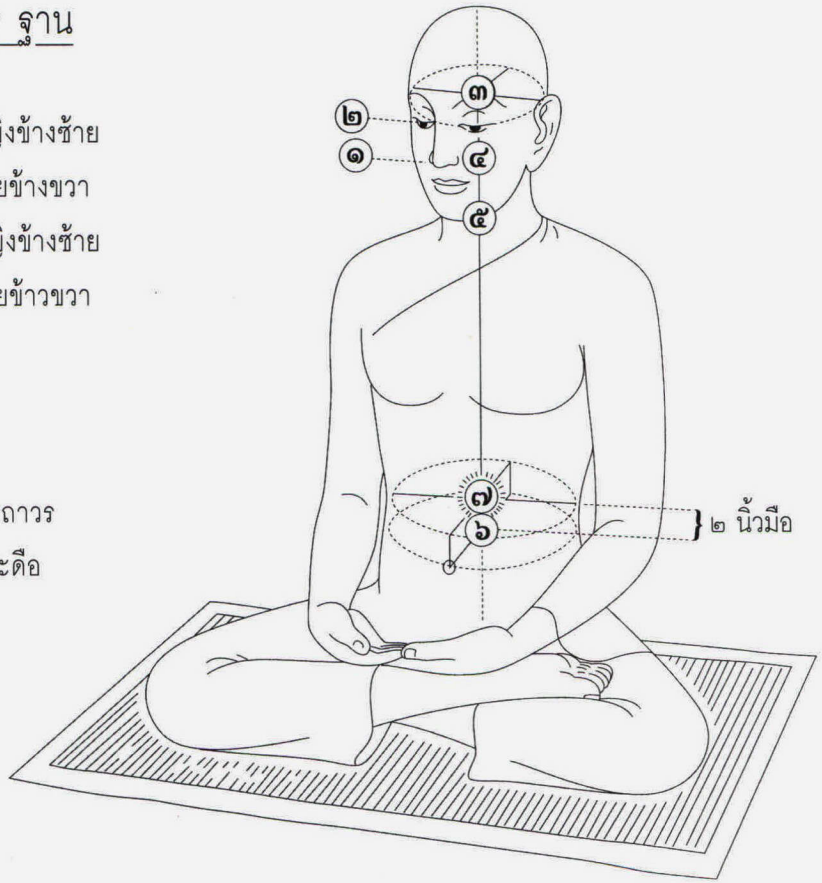
ฐานที่ ๓ จอมประสาท

ฐานที่ ๔ ช่องเพดาน

ฐานที่ ๕ ปากช่องลำคอ

ฐานที่ ๗ ศูนย์กลางกายที่ตั้งจิตถาวร

ฐานที่ ๖ ศูนย์กลางกายระดับสะดือ

ภาพแสดงที่ตั้งจิตทั้ง ๗ ฐาน

ฐานที่ ๑ ปากช่องจมูก { หญิงข้างซ้าย / ชายข้างขวา

ฐานที่ ๒ เพลาตา { หญิงข้างซ้าย / ชายข้าวขวา

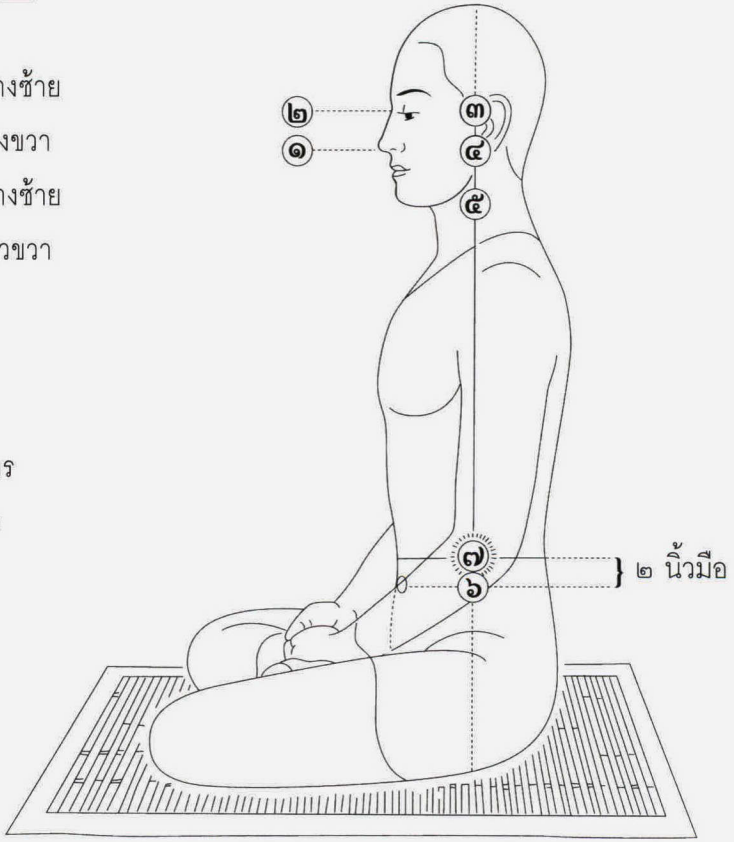
ฐานที่ ๓ จอมประสาท

ฐานที่ ๔ ช่องเพดาน

ฐานที่ ๕ ปากช่องลำคอ

ฐานที่ ๗ ศูนย์กลางกายที่ตั้งจิตถาวร

ฐานที่ ๖ ศูนย์กลางกายระดับสะดือ

ตรงที่เราเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอ

ดวงนี้เรียกว่า ดวงธรรม หรือ ดวงปฐมมรรค อันเป็นประตูเบื้องต้นที่จะเปิดไปสู่หนทางแห่งมรรคผลนิพพาน การระลึกนึกถึงนิมิตหรือดวงปฐมมรรค เราสามารถทำได้ในทุกแห่งทุกที่ ทุกอิริยาบถ เพราะดวงธรรมนี้ คือ ที่พึ่งอันเป็นที่สุดแล้วของมนุษย์

ข้อแนะนำ คือ ต้องทำให้สม่ำเสมอเป็นประจำ ทำเรื่อยๆ ทำอย่างสบายๆ ไม่เร่ง ไม่บังคับ ทำได้แค่ไหนก็ให้พอใจแค่นั้น อันจะเป็นเครื่องสกัดกั้น มิให้เกิดความอยากจนเกินไป จนถึงกับทำให้ใจต้องสูญเสียความเป็นกลาง และเมื่อการปฏิบัติบังเกิดผลแล้ว ให้หมั่นตรึกระลึกนึกถึงอยู่เสมอ จนกระทั่งดวงปฐมมรรค กลายเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับลมหายใจ หรือนึกเมื่อใดเป็นเห็นได้ทุกที

อย่างนี้แล้ว ผลแห่งสมาธิจะทำให้ชีวิตดำรงอยู่บนเส้นทางแห่งความสุข ความสำเร็จ และความไม่ประมาทได้ตลอดไป ทั้งยังจะทำให้สมาธิละเอียดอ่อนก้าวหน้าไปเรื่อยๆ ได้อีกด้วย

ข้อควรระวัง

๑. อย่าใช้กำลัง คือ ไม่ใช้กำลังใดๆ ทั้งสิ้น เช่น ไม่บีบกล้ามเนื้อตา เพื่อจะให้เห็นนิมิตเร็วๆ ไม่เกร็งแขน ไม่เกร็งกล้ามเนื้อหน้าท้อง ไม่เกร็งตัว ฯลฯ เพราะการใช้กำลังตรงส่วนไหนของร่างกายก็ตาม จะทำให้จิตเคลื่อนจากศูนย์กลางกายไปสู่จุดนั้น

๒. อย่าอยากเห็น คือ ทำใจให้เป็นกลาง ประคองสติมิให้เผลอจากบริกรรมภาวนาและบริกรรมนิมิต ส่วนจะเห็นนิมิตเมื่อใดนั้นอย่ากังวล ถ้าถึงเวลาแล้วย่อมเห็นเอง การบังเกิดของดวงนิมิต อุปมาเสมือนการขึ้นและตกของดวงอาทิตย์ ไม่อาจจะเร่งเวลาได้

๓. อย่ากังวลถึงการกำหนดลมหายใจเข้าออก เพราะการฝึกสมาธิเจริญภาวนาวิชชา

ธรรมกาย อาศัยการกำหนดอาโลกกสิณ คือ กสิณความสว่างเป็นบาทเบื้องต้น เมื่อเกิดนิมิตเป็นดวงสว่าง แล้วค่อยเจริญวิปัสสนาในภายหลัง จึงไม่มีความจำเป็นต้องกำหนดลมหายใจเข้าออกแต่ประการใด

๔. ให้ตั้งใจไว้ที่ศูนย์กลางกายที่เดียว เมื่อเลิกจากนั่งสมาธิแล้ว ไม่ว่าจะอยู่ในอิริยาบถใดก็ตาม เช่น ยืนก็ดี เดินก็ดี นอนก็ดี หรือนั่งก็ดี ไม่ควรย้ายฐานที่ตั้งจิตไปไว้ที่อื่น ให้ตั้งใจบริกรรมภาวนา พร้อมกับนึกถึงบริกรรมนิมิตเป็นดวงแก้วใส ควบคู่กันตลอดไป

๕. นิมิตต่างๆ ที่เกิดขึ้นจะต้องน้อมไปตั้งไว้ที่ศูนย์กลางกายทั้งหมด ถ้านิมิตที่เกิดขึ้นแล้วหายไป ก็ไม่ต้องตามหา ให้ภาวนาประคองใจต่อไปตามปกติ ในที่สุดเมื่อจิตสงบนิมิตย่อมปรากฏขึ้นใหม่อีก

สำหรับผู้ที่นับถือพระพุทธศาสนาเพียงเพื่ออาภรณ์ประดับกาย หรือเพื่อเป็นพิธีการชนิดหนึ่ง หรือผู้ที่ต้องการฝึกสมาธิเพียงเพื่อให้เกิดความสบายใจ จะได้เป็นการพักผ่อน หลังจากการปฏิบัติหน้าที่ภารกิจประจำวัน โดยไม่ปรารถนาจะทำให้ถึงที่สุดแห่งกองทุกข์ยังคิดอยู่ว่าการอยู่กับบุตร-ภรรยา การมีหน้ามีตาทางโลก การท่องเที่ยวอยู่ในวัฏฏสงสารเป็นสุขกว่าการเข้านิพพาน เสมือนทหารเกณฑ์ ที่ไม่คิดจะเอาดีในราชการอีกต่อไปแล้ว

การฝึกสมาธิเบื้องต้น เท่าที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ ก็พอเป็นปัจจัยให้เกิดความสุขได้พอสมควร เมื่อซักซ้อมปฏิบัติอยู่เสมอๆ ไม่ทอดทิ้งจนได้ดวงปฐมมรรคแล้ว ก็ให้หมั่นประคอง รักษาดวงปฐมมรรคนั้นไว้ตลอดชีวิต และอย่ากระทำความชั่วอีก เป็นอันมั่นใจได้ว่า ถึงอย่างไรชาตินี้ ก็พอมีที่พึ่งที่เกาะที่ดีพอสมควร คือ เป็นหลักประกันได้ว่าจะไม่ต้องตกนรกแล้วทั้งชาตินี้ และชาติต่อๆ ไป

ประโยชน์ของการฝึกสมาธิ

๑. ผลต่อตนเอง

๑.๑ ด้านสุขภาพจิต

- ส่งเสริมให้คุณภาพของใจดีขึ้น คือ ทำให้จิตใจผ่องใส สะอาด บริสุทธิ์ สงบ เยือกเย็น ปลอดโปร่ง โล่ง เบา สบาย มีความจำ และสติปัญญาดีขึ้น

- ส่งเสริมสมรรถภาพทางใจ ทำให้คิดอะไรได้รวดเร็ว ถูกต้อง และเลือกคิดแต่ในสิ่งที่ดีเท่านั้น

๑.๒ ด้านพัฒนาบุคลิกภาพ

- จะเป็นผู้มีบุคลิกภาพดี กระฉับกระเฉง กระปรี้กระเปร่า มีความองอาจ สง่างามผ่าเผย มีผิวพรรณผ่องใส

- มีความมั่นคงทางอารมณ์ หนักแน่น เยือกเย็นและเชื่อมั่นในตนเอง

- มีมนุษยสัมพันธ์ดี วางตัวได้เหมาะสมกับกาลเทศะ เป็นผู้มีเสน่ห์ เพราะไม่มักโกรธ มีความเมตตากรุณาต่อบุคคลทั่วไป

๑.๓ ด้านชีวิตประจำวัน

- ช่วยให้คลายเครียด เป็นเครื่องเสริมประสิทธิภาพในการทำงาน และการศึกษาเล่าเรียน

- ช่วยเสริมให้มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง เพราะร่างกายกับจิตใจย่อมมีอิทธิพลต่อกัน ถ้าจิตใจเข้มแข็งย่อมเป็นภูมิต้านทานโรคไปในตัว

๑.๔ ด้านศีลธรรมจรรยา

- ย่อมเป็นผู้มีสัมมาทิฏฐิ เชื่อกฎแห่งกรรม สามารถคุ้มครองตนให้พ้นจากความชั่วทั้งหลายได้ เป็นผู้มีความประพฤติดี เนื่องจากจิตใจดี ทำให้ความประพฤติทางกายและวาจาดีตามไปด้วย

- ย่อมเป็นผู้มีความมักน้อย สันโดษ รักสงบและมีขันติเป็นเลิศ

- ย่อมเป็นผู้มีความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ เห็นประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าประโยชน์ส่วนตัว

- ย่อมเป็นผู้มีสัมมาคารวะ มีความอ่อนน้อมถ่อมตน

๒. ผลต่อครอบครัว

๒.๑ ทำให้ครอบครัวมีความสงบสุข เพราะสมาชิกในครอบครัวเห็นประโยชน์ของการประพฤติธรรม ทุกคนตั้งมั่นอยู่ในศีล ปกครองกันด้วยธรรม เด็กเคารพผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่เมตตาเด็ก ทุกคนมีความรักใคร่สามัคคี เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

๒.๒ ทำให้ครอบครัวมีความเจริญก้าวหน้า เพราะสมาชิกต่างก็ทำหน้าที่ของตนโดยไม่บกพร่อง เป็นผู้มีใจคอหนักแน่น เมื่อมีปัญหาครอบครัว หรือมีอุปสรรคใด ๆ ย่อมร่วมใจกันแก้ไขปัญหาให้ลุล่วงไปได้

๓. ผลต่อสังคมและประเทศชาติ

๓.๑ ทำให้สังคมสงบสุข ปราศจากปัญหาอาชญากรรมและปัญหาสังคมอื่น ๆ เพราะปัญหาทั้งหลายที่เกิดขึ้นในสังคม ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการฆ่า ข่มขืน โจรผู้ร้าย การทุจริตคอรัปชั่น ล้วนเกิดขึ้นมาจากคนที่ขาดคุณธรรม เป็นผู้ที่มีจิตใจอ่อนแอหวั่นไหวต่ออำนาจสิ่งยั่วยวน หรือกิเลสได้ง่าย ผู้ที่ฝึกสมาธิย่อมมีจิตใจเข้มแข็ง มีคุณธรรมในใจสูง ถ้าแต่ละคนในสังคมต่างฝึกฝนอบรมใจของตนให้หนักแน่นมั่นคง ปัญหาเหล่านี้ก็จะไม่เกิดขึ้น ส่งผลให้สังคมสงบสุขได้

๓.๒ ทำให้เกิดความมีระเบียบวินัย และเกิดความประหยัด ผู้ที่ฝึกใจให้ดีงามด้วยการทำสมาธิอยู่เสมอ ย่อมเป็นผู้รักความมีระเบียบวินัย รักความสะอาด ดังนั้นบ้านเมืองเราก็จะสะอาดน่าอยู่ ไม่มีคนมักง่ายทิ้งขยะลงบนพื้นถนน ทุกคนมีความเคารพกฎหมายของบ้านเมือง จะข้ามถนนก็เฉพาะตรงทางข้าม เป็นต้น เป็นเหตุให้ประเทศชาติไม่ต้องสิ้นเปลืองงบประมาณ เวลาและกำลังเจ้าหน้าที่ ที่จะไปใช้สำหรับแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น จากการไม่มีระเบียบวินัยของประชาชน

๓.๓ ทำให้สังคมเจริญก้าวหน้า เมื่อสมาชิกในสังคมมีสุขภาพจิตดี รักความเจริญก้าวหน้า มีประสิทธิภาพในการทำงานสูง ย่อมส่งผลให้สังคมเจริญก้าวหน้าตามไปด้วย และเมื่อมีกิจกรรมส่วนรวม สมาชิกในสังคมก็ย่อมพร้อมที่จะสละความสุขส่วนตนให้ความร่วมมือกับส่วนรวมอย่างเต็มที่ และถ้ามีผู้ไม่ประสงค์ดีต่อสังคม จะมายุแหย่ให้เกิดความแตกแยกก็จะไม่เป็นผลสำเร็จ เพราะสมาชิกในสังคมเป็นผู้มีจิตใจหนักแน่น มีเหตุผลและเป็นผู้รักสงบ

๔. ผลต่อศาสนา

๔.๑ ทำให้เข้าใจพระพุทธศาสนาได้อย่างถูกต้อง และรู้ซึ้งถึงคุณค่าของพระพุทธศาสนา รวมทั้งรู้เห็นด้วยตัวเองว่า การฝึกสมาธิไม่ใช่เรื่องเหลวไหล หากแต่เป็นวิธีเดียวที่จะทำให้พ้นทุกข์เข้าสู่นิพพานได้

๔.๒ ทำให้เกิดศรัทธา ตั้งมั่นในพระรัตนตรัย พร้อมที่จะเป็นทนายแก้ต่างให้กับพระศาสนา อันจะเป็นกำลังสำคัญในการเผยแผ่การปฏิบัติธรรมอย่างถูกต้อง ให้แพร่หลายไปอย่างกว้างขวาง

๔.๓. เป็นการสืบอายุพระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองตลอดไป เพราะตราบใดที่พุทธศาสนิกชน ยังสนใจปฏิบัติธรรมเจริญภาวนาอยู่ พระพุทธศาสนาก็จะเจริญรุ่งเรืองอยู่ตราบนั้น

๔.๔ จะเป็นกำลังส่งเสริมทะนุบำรุงศาสนา โดยเมื่อเข้าใจซาบซึ้งถึงประโยชน์ของการปฏิบัติธรรมด้วยตนเองแล้ว ย่อมจะชักชวนผู้อื่นให้ทำทาน รักษาศีล เจริญภาวนาตามไปด้วย

สพฺพทานํ

ธมฺมทานํ

ชินาติ

การให้ธรรมทาน ชนะการให้ทั้งปวง

ประธานอุปถัมภ์

พระวิษณุ ปัญญาทีโป และคณะญาติมิตร

พระขจรศักดิ์ ปุญญากโร

และครอบครัวสมประเสริฐสุข

คุณธีรวัฒน์-คุณคำนวณ ฐานะโชติพันธ์ และครอบครัว

คุณนิพันธ์-คุณพัชรี เบ็ญจวิลาส และครอบครัว

คุณสุกัญญา ชลอำนวย และครอบครัว

ดร.ประกอบ-คุณวรรณา จิรกิติ และครอบครัว

คุณสกล-คุณสอง วัชรศรีโรจน์ และมูลนิธิวัชรศรีโรจน์

คุณพรทิพย์-คุณพรรณทิพย์ พิริยะโยธิน และครอบครัว

คุณวัลลภ-คุณสุนีย์ เคียงศิริ และครอบครัว

คุณสุนทร-คุณจิรวัฒน์-คุณเมณฑกะ ศรีสัตนา

คุณอำไพ-คุณจรูญ-คุณจิราภา บุณยบุตร

ผู้อุปถัมภ์พิเศษ

พระมหาสุวิทย์ วิชเชสโก
พระมหาชัยฟ้า ธัญญกุโล
พระอาจารย์และสมาชิก ภาคนครหลวง ๖
พระนวกะปี ๒๕๔๓
คุณอนันต์ อัศวโภคิน
คุณเมตตา สุวชิตวงศ์
คุณนวรัตน์ ฤดีพิพัตนพงศ์ และครอบครัว
อาจารย์พิศมัย แสงหิรัญ และครอบครัว
คุณยุพิน-คุณเพทาย-คุณวารี มณีไพโรจน์
คุณมณฑิชา-คุณกร พิบูลย์คณาทรัพย์
คุณหนูจีน สุวรรณธรรมา
คุณแม่ย้ง แซ่โล้ว และครอบครัวสุภาวิมล
คุณสุปราณี ชนะโรค และครอบครัว
ครอบครัวพัฒนธเนศ
ศูนย์ปฏิบัติธรรมซีแอตเติ้ล (Seattle, U.S.A.)
ศูนย์ปฏิบัติธรรมชิคาโก (Chicago, U.S.A.)
คณะพระภิกษุ-สมาชิก-กัลยาณมิตร วัดพระธรรมกาย
แคลิฟอร์เนีย (California, U.S.A.)

เจ้าภาพร่วมอนุโมทนา

พระครูสังฆรักษ์พิพัฒน์ ฐิตสุทโธ , พระครูปลัดภูเบศ ฌานาภิญโญ
พระครูสมุห์สุวิทย์ สุวิชชาโภ , พระปลัดสุธรรม สุธัมโม , พระมหาสมบุญ สัมมาปุญโญ
พระรังสฤษดิ์ อิทธิจินตโก , พระมหาฉัตรชัย ฉัตตัญชโย , พระอารักษ์ ญาณารักโข
พระอุดม ยติสสโร , พระประดิษฐ์ อริญชโย , พระสุรัตน์ อัคครัตโน
พระสุทธิชัย สุทธิชโย , พระนิรันดร์ สุวีโร , พระผจญ เถรธัมโม
พระศักดิ์ชาย คุณยุตโต , พระสถาพร ญาณวิชโช , พระนิโคลัส ฐานิสสโร
พระอยุทธ์ ธัมมวีโร , พระทวีศักดิ์ ธัมมสรโณ , พระบุญชู อริยธัมโม
พระสาธิต สมังคีโก , พระมหาสุรพล ชินกุโล , พระณรงค์ ทันตจิตโต
บรรพชิต รุ่น ๓-๔-๕ , พระครูสังฆรักษ์สมเกียรติ วรวังโส , พระกมล กมลสุโภ
พระเกรียงไกร เตชวโร , พระคมสัน ธัมมาสันโน , พระจิระศักดิ์ จรณสัมปันโน
พระจาตุรงค์ อัคคพันโธ , พระเจต อธิมุตโต , พระชัยยง อัตถชโย
พระถาวร ถาวโร , พระทวี พรหมเทโว , พระทวีวงษ์ วชิรวังโส
พระธานินทร์ ปุญญนันโท , พระบัณฑิต วรปัญโญ
พระประพนธ์ ขันติสโห , พระประเสริฐกิจ สุเมโธ , พระพยุงศักดิ์ สัตตินธโร
พระพิพัฒนพร กิตติสุโภ , พระภูษิต จิรสุโภ , พระมหาขจรศักดิ์ สัตติปัญโญ
พระมหาวิรัตน์ มณิกันโต , พระมิญช์ พุทธิวัฑโฒ , พระวิชัย จิตตรักขิโต
พระบุญเทียม ปุญญปุณโณ , พระวิชัย ปุณณธัมโม , พระวิทยา ธัมมทินโน
พระวิรัตน์ ทิฏฐรัตโน , พระวิวัฒน์ พลวัฑฒโก , พระศุภมิตร สุภมิตโต

พระศราวุฒิ วิริยะวังโส
พระสมคิด จิตตวังโส
พระสมพร ฉันทวโร
พระสรรชัย นาคชโย
พระสันทัด รวิวัณโณ
พระสาธิต สมาจาโร
พระสุขเกษม สุขเขโม
พระสุพจน์ มหาสักโก
พระหาญชัย อาสภกันโต
พระอนุชา อัคคจิตโต
พระโอภาส ปัญญาโภ
พระวุฒิพงศ์ วุฑฒิวังโส
สามเณรแผ่นดิน โฉมปรางค์
สามเณรอริยะ ถิรทินรัตน์
พระอาจารย์ และสมาชิกภาคนครหลวง ๘
กลุ่มการบินไทย
กลุ่มกุรุรัฐ
กลุ่มจีวรแก้ว
กลุ่มใจแก้ว นครปฐม
กลุ่มบุญแก้ว
กลุ่มปัญจสิขะ

กลุ่มภาษีเจริญ
กลุ่มสมัชชาคนรวย เสา M๑๒
กลุ่มสายธรรมล้านนา จ.เชียงใหม่
กองต้อนรับและอบรม
กองบุญเศรษฐีถาวร
กองรักษาบรรยากาศ
แก้วภูธรภาคอิสาน
แก้วภูธรภาคเหนือ
แก้วภูธรภาคใต้
แก้วภูธรภาคกลาง
แก้วภูธรภาคตะวันตก
คณะกัลยาณมิตร จ.สุรินทร์
คณะพยาบาล จุฬาฯ
ครอบครัวกัณโสภณ
ครอบครัวกาญจนานุกูล
ครอบครัวแก้วกิติณรงค์
ครอบครัวแก้วแดง
ครอบครัวขำสำอางค์-สุขขาว
ครอบครัวคงเมือง
ครอบครัวงามเกียรติทรัพย์
ครอบครัวจูวัฒนสำราญ

Amara Sermsook

Bandith Thamma

Dr.Hans V.Henle

ISO Family

Janet Phomphakdy

Jim-Khim Weir

Katey Phomphakdy

Lee-Charinrat P.Miller

Manisone-Charong Opaskit

Pochana Solomonides

Prasong Mccray

Urai-Makomo Chaiya

Komes-Kimberly-Kristopher Armradit

Amara Sermsook

Bandith Thammo

Dr.Hans V.Henle

ISO Family

Janet Promphrakdy

Jim-Khim Weir

Katey Promphrakdy

Lee-Chairat P.Miller

Marisone-Charong Opaskit

Pochana Solomonides

Prasong Mccray

Urai-Makomo Chaiya

Komes-Kimberly-Kristopher Amradit

ครอบครัวเจริญวิเศษศิลป์-ห้องหิรัญ

ครอบครัวเจาตระกูล , ครอบครัวเฉลิมกาญจนา

ครอบครัวชินพิพัฒน์ , ครอบครัวชุติโชติมหพงศ์

ครอบครัวเชี่ยวชาญวิศวกิจ , ครอบครัวดวงสร้อยทอง

ครอบครัวด่านวนิช , ครอบครัวด่านวิวัฒน์พร

ครอบครัวเตชะทวีวัฒน์ , ครอบครัวเตชะรัตนสิทธิ์

ครอบครัวเตวียนันท์ , ครอบครัวแต่งเจริญพาณิชย์

ครอบครัวโตศิริพัฒนา , ครอบครัวทองธนาวัฒน์

ครอบครัวเทียมเมือง , ครอบครัวธราพงษ์ดวงคำ

ครอบครัวธิติศุภโชติ , ครอบครัวนนทแก้ว

ครอบครัวนารักษ์ , ครอบครัวนิพาสพงษ์

ครอบครัวเนตรประเสริฐศรี , ครอบครัวบุญนำสุข

ครอบครัวบุญศิริวัฒนกุล , ครอบครัวปทุมานนท์

ครอบครัวปรีดาพิพัฒน์พงศ์ , ครอบครัวปิ่นประเสริฐ

ครอบครัวปุญญวานิช , ครอบครัวผลใหม่

เกร็ดน่ารู้-ไม่ลดลืมความรู้สึกของเรา

ความเกลียดชังรู้สึกของเรา , คุณระดับความรู้สึกของเรา

ต้องพยายามเลิกใช้ปุ๋ยรู้สึกของเรา , ไม่เหมือนพิมพ์ดีดรู้สึกของเรา

ของขวัญรู้สึกความรู้สึกของเรา , คนิดความรู้สึกความรู้สึกของเรา

เพื่อนเหมือนรู้สึกความรู้สึกของเรา , ความรู้สึกของเรา

อิทธิพลของระดับความรู้สึกของเรา , ไม่เหมือนรู้สึกระดับความรู้สึกของเรา

ใช้ความพยายามรู้สึกความรู้สึกของเรา , ต้องมีมาตรวัดความรู้สึกของเรา

ไม่เหมือนความรู้สึกของเรา , ความเหมือนรู้สึกความรู้สึกของเรา

ความต้องการรู้สึกความรู้สึกของเรา , ของเล่นเครื่องความรู้สึกของเรา

ความเข้มแข็งรู้สึกความรู้สึกของเรา , คิดว่าคุณรู้สึกความรู้สึกของเรา

ข้อเสียความรู้สึกความรู้สึกของเรา , ข้อดีความรู้สึกของเรา

เศร้าหมองความรู้สึกของเรา , ความรู้สึกของระดับความรู้สึกของเรา

ต้องการแก้ไขความรู้สึกของเรา , คุณความรู้สึกความรู้สึกของเรา

ความระมัดระวังความรู้สึกของเรา , ต้องพยายามเลิกพิมพ์ดีดความรู้สึกของเรา

ไม่เหมือนความรู้สึกของเรา , ความรู้สึกความรู้สึกของเรา

ครอบครัวพวงนาค-สิงหพันธุ์

ครอบครัวพิศิษฐวานิช , ครอบครัวไพศาลวิจิตรนุช

ครอบครัวโพธิ์วัฒนะเสถียร

ครอบครัวฟักมณี (หอพักดวงแก้ว)

ครอบครัวภัทรวรกุลวงศ์ , ครอบครัวภัทราดูลย์

ครอบครัวภาคภูมิ , ครอบครัวมณีไพโรจน์

ครอบครัวเมธางกูร , ครอบครัวรัตนศิริวิไล

ครอบครัวราชายนต์ , ครอบครัวรุจิระธนลักษณ์

ครอบครัวโรจนสินวิไล , ครอบครัวเลี่ยว

ครอบครัววงษา , ครอบครัววรปัญญาวงศ์-เซี่ยงจ๊ง

ครอบครัววรรธนรียชาติ , ครอบครัววรสุบิน

ครอบครัววรุณวัชรินทร์ , ครอบครัววหาวิศาล

ครอบครัววัติรางกูล , ครอบครัววานิชสัมพันธ์

ครอบครัวศรีวะโลสกุล , ครอบครัวสวนศิลป์พงศ์

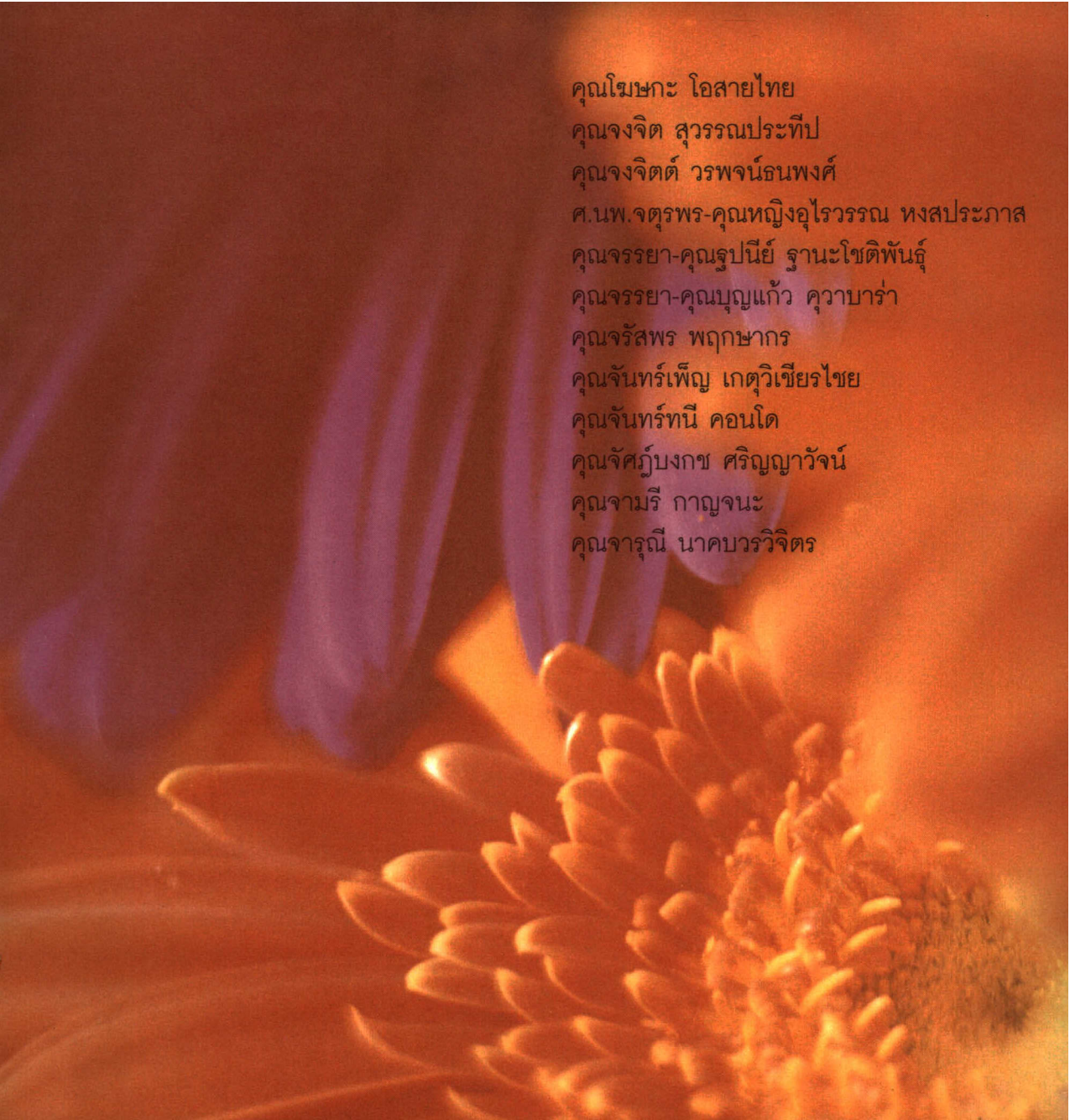
ครอบครัวสัจจะกานต์ , ครอบครัวสุขะวัชรินทร์

ครอบครัวศรีเศรษฐวรกุล
ครอบครัวสุขะจินตนากาญจน์
ครอบครัวสุทธิประเสริฐ
ครอบครัวสุประสงค์สิน
ครอบครัวสุริยากุลพานิช
ครอบครัวสุวรรณวรางกูล
ครอบครัวเหมพรหมราช
ครอบครัวเหรียญศรีวงศ์
ครอบครัวเหลืองภัทรเชวง
ครอบครัวอภิบาลพูนผล
ครอบครัวอักกะวิเนต
ครอบครัวอั้งประเสริฐ
ครอบครัวอำนวยเวโรจน์
ครอบครัวอินทรศร
ครอบครัวอุคราพันท์
ครอบครัวอุ่นรัศมีวงศ์
ครอบครัวจารุพัฒน์
คุณกนกรัตน์ เศวตเศรนี
คุณกมล-คุณยุพาภรณ์ พรวโรจนาบุญ
คุณกมลพรรณ จันทร์โสด
คุณกัณหา อรรณพเพ็ชร
คุณกันตรัตน์ ชัยกล้าหาญ และครอบครัว
คุณกัมพล-จรรยา ชุมพลบัญชร และครอบครัว
คุณกัลยาวดี โกสินทร์ และญาติมิตร

คุณกาวิน-คุณศศิภา วงศ์สงวน , พ.ญ.กาญจนา ชัยกิตติศิลป์
คุณกิจณี ตั้งสัจจานุรักษ์ และครอบครัว
พ.อ.กิตติ-คุณสมพร งามสว่าง , คุณกิตติ-รศ.สำรวย กิตติลาภานนท์
คุณกุลณี ธรรมสุริยะ , คุณกุลยิต จันทร์ศรีชวาลา
คุณเกียรติ-คุณวิภา ชัยสถาวรวงศ์ , พล.ต.ต.เกรียงไกร-คุณสุกัญญา กรรณสูต
คุณเกรียง-คุณรุ่งฤดี รุ่งวิริยะวงศ์ , คุณเกรียงศักดิ์ แซ่เลี่ยว
คุณเกรียงศักดิ์-คุณศิริพร เตียงพิทยากร , คุณเกศรา จารุศักดิ์เสถียร
คุณเกศวดี-คุณเยาวมาลย์ จุฑาทอง , คุณเกศิณี หวังชาลาบวร
คุณเกษมศักดิ์-คุณวิภาพร กัมพลพาณิชวงศ์ , คุณเกสรี-คุณเดชินทร์ พัฒนพานิชสวัสดิ์
คุณขวัญเนตร-คุณกิตติพงษ์ ปิยะพิทักษ์วงศ์ , คุณขวัญฤดี อำนวยเวโรจน์
คุณขวัญใจ วสุธานนท์ , คุณไข่มุกต์ โกลละสุต , คุณคณิต อิรนพไพบูลย์ และครอบครัว
คุณคนึงนุช ตราลักษมี , คุณค่าง้อ แซ่ลี้ , คุณยมโดย รูปปัทม์

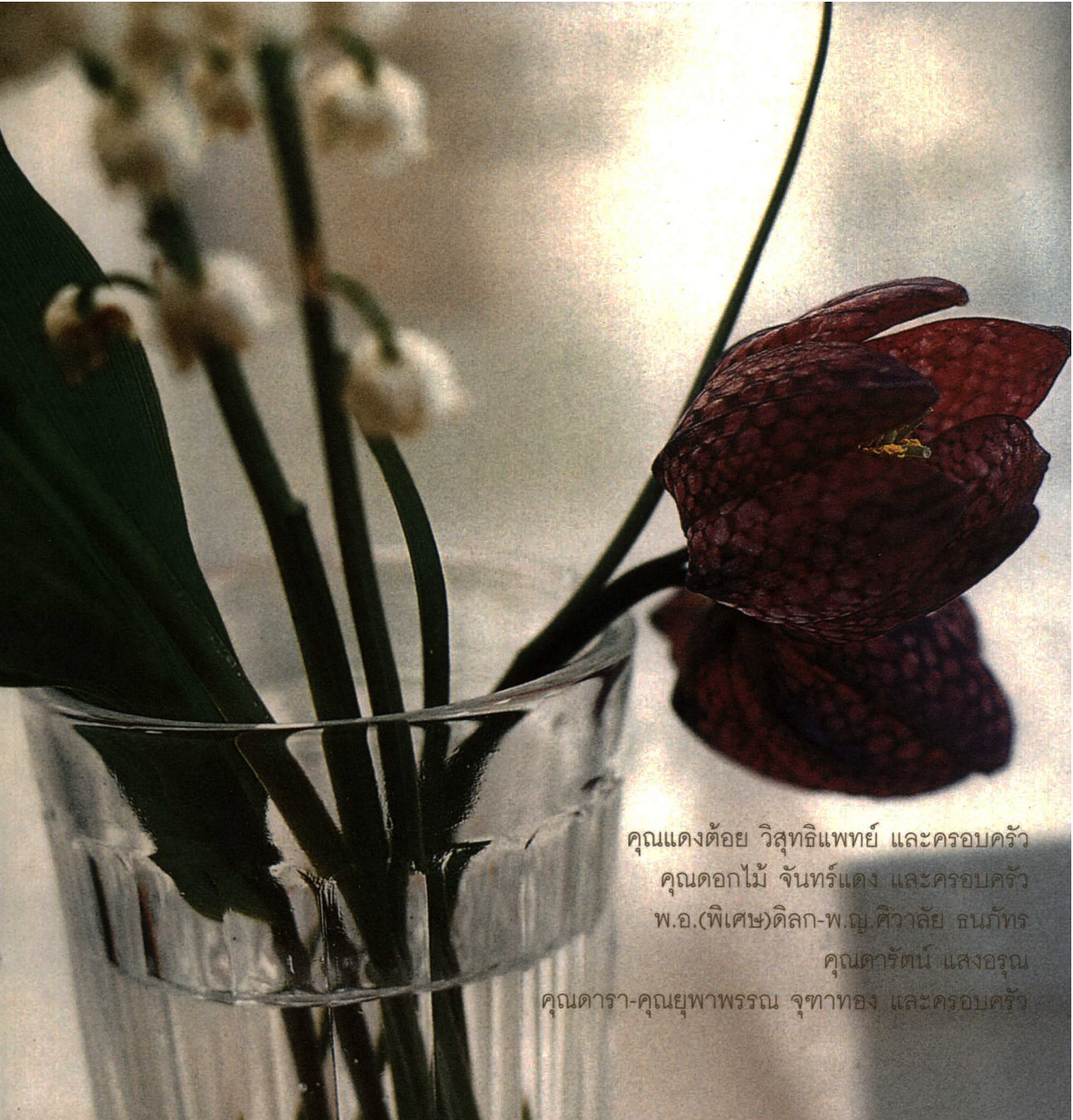
คุณโฆษกะ โอสายไทย
คุณจงจิต สุวรรณประทีป
คุณจงจิตต์ วรพจน์ธนพงศ์
ศ.นพ.จตุรพร-คุณหญิงอุไรวรรณ หงสประภาส
คุณจรรยา-คุณฐปนีย์ ฐานะโชติพันธุ์
คุณจรรยา-คุณบุญแก้ว คุวาบาร่า
คุณจรัสพร พฤกษากร
คุณจันทร์เพ็ญ เกตุวิเชียรไชย
คุณจันทร์ทนี คอนโด
คุณจัศฎ์บงกช ศริญญาวัจน์
คุณจามรี กาญจนะ
คุณจารุณี นาคบวรวิจิตร

คุณจิตรา-คุณจินตนา-คุณวนิดา พีชะพัฒน์
คุณจิตรา แซ่เฮ้ง
คุณจินดา จึงรักเสรีชัย
คุณจินดา-คุณวันดี เพ็ชรกิจ
คุณจินดา เสรีวัฒนวุฒิ
คุณจิรกิตติ์ เจาตระกูล
คุณจิรวรรณ จีนาพันธ์
คุณจิราพร อุครานันท์
คุณจิราวัสส์ อุ่นรั้ว

คุณจิหว่า ผู้พัฒน์
คุณจุฑาทิพย์ นาคสมภพ
คุณจุฑารัตน์ เริงหทัยธรรม และครอบครัว
คุณจุรีพร แซ่อุ๋ย
คุณจุฬนี โตเลี้ยง
คุณจุฬาพร-คุณอัปษร ศรีสุข
คุณเจี๋ยวซิว-คุณฮั้วเฮ็ง แซ่เอี๊ยว
คุณแจ่มจันทร์ ศรีคุณ และครอบครัว
คุณฉลอง-คุณพัทยา พันธ์ทอง
คุณฉวีวรรณ กลิ่นจุ้ย
คุณฉัตรชัย ธนโชติศิริวิบูลย์ และครอบครัว
คุณเฉลิม-คุณเพ็ญแข วงษ์ศิริ
คุณเฉลิมศรี เติมสายทอง
คุณเฉิดฉาย ถิรทินรัตน์
คุณชมเชย พรรัตน์พันธุ์
คุณชัยวัฒน์-คุณศศินันท์ เวชสิริวิทยากุล
คุณชาญชัย สุวรรณพิมล

คุณชาญยุทธ-รังสิรัตน์-เรืองโชติ-เรืองธรรม
คุณเชียง แซ่ตั้ง
คุณชำนาญ-คุณมาณี ภูริปัญญวานิช
คุณชูชัย เจียมทักษิณ
คุณชูจิตร สมบัติพานิช
คุณชูชาติ-คุณดวงจิต รัตนจงเกียรติ
คุณไชยยุทธ-ผ.ศ.สุรทิน เปรื่องเวทย์
คุณซู่ไน้ วิเศษศุภรัตน์
คุณเซนจิ คอนโด
คุณฎุษณี ไชยวรรณ และครอบครัว
คุณฐานิต สุวรรณ์
คุณฐิติภา ภัทรนาวิก
คุณฐิติวีณ์ ไชยปัญญา
คุณณรงค์-คุณวรรณา-คุณวรงค์ อุดมผล
คุณณัฏฐ์อนันต์-คุณศจีกา ไตรรัตน์ผลาดล
คุณณัฐชนก อุดมมังกร
คุณณัฐวุฒิ กิตติคุณ
คุณดนัย ทนงจิตร
คุณดวงใจ บัณฑิตพุฒ

คุณแดงต้อย วิสุทธิแพทย์ และครอบครัว
คุณดอกไม้ จันทร์แดง และครอบครัว
พ.อ.(พิเศษ)ดิลก-พ.ญ.ศิวาลัย ธนภัทร
คุณดารัตน์ แสงอรุณ
คุณดารา-คุณยุพาพรรณ จุฑาทอง และครอบครัว

คุณดาเรศ สุเพียร
คุณตฤณพรรษ-คุณตำนานวัน และคณะ
คุณเตือนใจ ซึ่งโชติกุล
คุณตะวัน ธรรมชัยเดชา
หจก.ถวัลย์-พรธิรัตน์ ฟรีเอนเตอร์ไพรส์
คุณถนอมจิต-คุณนิตยาภรณ์
คุณถนอมศรี เหล่าประสิทธิผล และครอบครัว
คุณทนุ-คุณจันทราทิพย์ มานะไชยรักษ์
นพ.ทวิทัศน์-คุณวนิดา ตั้งรพีพากร
คุณทวีชัย-คุณนิธินันท์ ฐานะโชติพันธ์
คุณทวีลาภ ศรีโกมล
คุณทัศนีย์ เสรีเลิศวิวัฒน์ และญาติมิตร
คุณทัศนีย์ ทองเขาอ่อน

คุณเทอดศักดิ์ วิชาผลไชยกุล , คุณเทียม-คุณปราณี พิทักษ์นคราช และครอบครัว

คุณเทียมใจ-คุณเกอร์ท ยอร์เกนเซน , คุณธนพล-คุณพัชรี ธนะสมานโชค

น.พ.ธราพงษ์ ดวงคำ และครอบครัว , รศ.ธดาวดี-พ.อ.หญิงปาณฑรา มีนะกนิษฐ์

คุณธธิตา-คุณปวินท์ ชลมาศ และครอบครัว , คุณธวัชชัย คุณานุปถัมภ์ และครอบครัว

คุณธัญสมร ลี้สมบูรณวงศ์ และครอบครัว , คุณธิดา จิรวัฒนาวรกุล , คุณธำรงค์เดช เข็มอนุสุข

คุณนพพล-คุณจุไรวรรณ-คุณธนพล-คุณธัมมพล กาญจนานุกูล

คุณนฤพร-คุณสุภัชชา มหาแถลง , คุณนฤมล กาญจนะ , คุณนฤมล พรบุญเรือง

คุณนฤมล-ดร.นุจารี-คุณยุพิน ประสิทธิพันธ์ , คุณนวรัตน์-คุณอุไร ทรงศิริจิต และครอบครัว

คุณนวลลออ-คุณวนิดา เหรียญศรีวงศ์ , ร.ท.น้อย-คุณทองเหรียญ แก่นจันทร์

คุณนันทนา-คุณฐิติมา ธนะมูล , คุณนันทนิต-คุณอารียา ใจเที่ยง

คุณนันทพร ไชยประสิทธิ์ และครอบครัว , คุณนันทินี บุศยารัศมี

คุณนิพนธ์ แย้มประยูร , คุณนิภากอน กัณฑพงษ์

คุณนิรมล ดำรงธัญลักษณ์ และครอบครัว , พ.ญ.นรีลักษณ์ พิทักษ์ดำรงวงศ์

คุณนิรันดร์ มานนท์ , คุณนิวัฒน์-คุณรัชดาวรรณ วงศ์จรัสวิจิต

คุณนุกูล-คุณพรทิพย์ โพนุสิต , คุณนุชนิภา โรส

คุณเนตริยา จรัลวิกรัย และครอบครัว

ทพ.ญ.บงกช สุวรรณปัทม

คุณบังอร เฉตระการ , คุณบัวลา ทองละมุล

คุณบำรุง-คุณวิเชียร-คุณเบญจา ตันกิม

คุณบุญเกิด สกุลลีรุ่งโรจน์

คุณบุญเกียรติ เอื้อสุดกิจ , คุณบุญเกื้อ หาราชัย

คุณบุญชัย-คุณจิรพร ถกลสุเวช และครอบครัว

คุณบุญชัย-คุณวนิดา ธัญญะวุฒิ และครอบครัว

คุณบุญนาถ ภู่ภูษิต และครอบครัว

คุณบุญเรือน ตุ้มทอง

คุณบุญส่ง-คุณจิตรา-คุณวรภพ สัตยาภรณ์พิสุทธิ์

คุณบุษบา ปึงสมบูรณ์ยิ่ง

คุณปกรณ์-คุณอนงค์ วิชิตพันธุ์

คุณปภาดา-คุณนงนุช ตั้งโชคสิริกุล

คุณเมตตา สุวชิตวงศ์

คุณพวง-คุณเรณู โชคอนันต์ตระกูล

คุณพวงเพ็ญ ทิสยากร

คุณพัชนี วิชญพงศ์ และครอบครัว

คุณพัชนี บุญธรรมจิต

คุณพัชรา วนะชิวนาวิน และครอบครัว

คุณพัชรินทร์ บุญธรรมจิต , คุณพัชรินทร์ ทวนทอง

คุณพันอนันต์ เหมือนจิตร และครอบครัว

อาจารย์พัวพันธ์ ซึมสุวรรณ

คุณพาเกียรติ-คุณนงลักษณ์ สมานบุตร

คุณพิพัฒน์ พรพิทยากุล , คุณพิสมร แสงสุทธิ

คุณพิสมัย ชุนมนุ , คุณพีรพงษ์ พฤกษานานนท์

คุณพีระเดช ชมานนท์ , คุณพูลสุข รัตนเสาวคนธ์

คุณเพิ่มศักดิ์-คุณอำนวย จันแดง

คุณเพ็ญศรี ภูมิรัตนประพิณ , คุณเพียงนิล ศิริเกษม

คุณเพชรรัตน์ พุทธสุชา , คุณเพชรไพลิน ศรีเพชร

ครูนะจงฝึกมือดนตรี ผู้ชายหญิง-ดูหนังสือ ดูหนังสือ

รถยนต์ ผู้หญิงหนึ่งคน ดูหนังสือ

ร้องเพลงสะดวก ค้างคาวผู้ ไม่ชอบดูหนัง

ดูดินสอกับกบ ไม่ชอบดูหนัง

ร้องเพลงสะดวก หยิบมาเปิดมาก ร้องไห้ดูหนัง

ค้างคาวสวย ค้างคาวผู้หนัง . ดูดินสอกับกบ ค้างคาวผู้หนัง

ร้องเพลงสะดวก รถดินสอหนัง ค้างคาวดูหนัง

หอยเต่าตัวนี้ ฉันพ่อพี่ชายครัว

รถไฟมาแล้ว ไก่ขาวผู้ชายหญิง-ดูหนังสือ ดูหนังสือ

อิฐสุดสวย รถแล้วดูหนัง . ครูมหาวิทยาลัย ไม่เคยพี่ดูหนัง

ผ้าเช็ดมาดูหนัง ดูหนังสือ . กินหนัง ชนะดูหนัง

ฉันครอบครัวดี ครูสุดดูหนัง . ผ้าขาวสวย ครูสะอาดดูหนัง

แสดงวิถี ครูมหาวิทยาลัยดูหนัง . หยิบปากกาดีนักดูหนัง

รถพยาธิ ผลิตโรงพยาบาลดูหนัง . ดูหนังสือ ไม่ชอบดูหนัง

คุณปัทมา อาจนาเสียว-คุณสุชาดา ชวนรุ่งวัฒนา

คุณปาริชาติ สิมสวัสดิ์ และคณะญาติมิตร

คุณปิติ-คุณวันทนา บุญสูง

คุณผกามาศ อาจารีย์ และครอบครัว

คุณผดุง ลายอักษร

คุณผ่อง เล่งอี้ และครอบครัว

คุณผุสดี ปัญญา และครอบครัว

ดร.พงษ์สันติ์-ดร.ทิพวัลย์ สีจันทร์

คุณพจนา ศิเศษศุภรัตน์

คุณพจนีย์-คุณธวัชชัย-คุณคริส-คุณแอน อมรโกศลพันธ์

คุณพนอ สายแสง , คุณพนัส-คุณบำเพ็ญ สุขเจริญ

คุณพนิดา อ่วมสมพงษ์ และครอบครัว

กัปตันพยูร-คุณผดา เผือกผ่อง

คุณพรจันทร์ ลูกอินทร์ , คุณพรโชค เจริญรัศมี

คุณพรณีย์ กันทรากร และครอบครัว

คุณพรนภา คณารักษ์

คุณพรเพ็ญ ตัณสุภาผล

คุณพรทิพย์ เจนอารีวงศ์

คุณพรสวรรค์ โซ่ธรรม

คุณพรรณี ธำรงวงศ์กวิน

คุณพรรณี ธัญญการ และครอบครัว

คุณพรรณี-คุณสมสุข นิโครสหเกียรติ์

คุณพรรณี จิรเกษม

คุณพรรณี วนิชยางกูรานนท์

คุณพรรณนี กุลฐิติกร

คุณพรฤดี ฉัตรจารุวิมล

คุณพลับพลึง เจียรสถิตย์

คุณพัฒนา สมพร และครอบครัว

คุณประกอบ-คุณนันทิยา-คุณดุษณี คนมั่น

คุณประกายรัตน์ เหล่าณัฐวุฒิกุล และคณะ

คุณประจักษ์ ถิรทินรัตน์

คุณประจิตร-คุณวราภรณ์ คราประยูร

คุณประชา ธีระวิทย์ , คุณประยุทธ สุขยิ่ง

คุณประนอม คูประเสริฐ และครอบครัว

คุณประพันธ์-คุณวัชรี เขตแดน

น.พ.ประภาส อุครานันท์ , คุณประไพ จันทร์กระจ่าง

คุณประยนต์-คุณคำฟอง โนนริบูรณ์

คุณประยูร-คุณเงิน มาสุธน และครอบครัว

คุณประสงค์-คุณวัฒนา จันทรากุลศิริ

คุณประหยัด วงษ์พิรา , คุณปราณี ภิญโญวัฒยากร

คุณปริญญา-คุณวีณา เพิ่มพานิช

คุณปรีชา นันทปรีชา และครอบครัว

คุณปรียาภา กำแพงดี และครอบครัว

คุณไพฑูรย์ เพ็งสุข และครอบครัว

คุณไพทัน ตระการศักดิกุล

คุณไพโรจน์ แต่งเจริญพาณิชย์-คุณนภดล หล้ากาวิน

น.ต.ไพศิลป์-คุณผุสดี ศรีใส และครอบครัว

คุณไพศาล-คุณวรรณี สุชาติกุลวิทย์

คุณภควดี ลีลาสมานชัย

คุณภัทรภร-คุณวิชาดา ลาวัณยากุล

คุณภัทรพงษ์ ภาคภูมิ

พ.ท.ภคพล-พ.ต.หญิงสว่างจิตต์ แก้วศรีงาม

คุณเภาทิพย์-คุณอรอนงค์ ไตรหิรัญ

คุณมงคล-คุณเพ็ญแข ศิวะนันต์วงษ์

คุณมณฑล เกิดไพโรจน์ และครอบครัว

คุณมณฑล-คุณทองพิน กันล้อม

คุณมณฑา-คุณธวชัย วนิชพงษ์

คุณมณี และครอบครัวสมประเสริฐสุข

คุณมณีรัตน์ เอมเปรมศิลป์

คุณมนต์ชัย-คุณนันทนา ยอดพินิจ

คุณมยุเรศ-คุณศิริวดี แสวงดี

คุณมะลิ พ่วงพลับ

คุณมะลิ-คุณศานิต-คุณนิศา บวรธรรมรัตน์

คุณมัณฑนา เชิดวิศวพันธ์ และครอบครัว

คุณมานพ แจ้งคำขำ

คุณมานิตย์ ถกลสุเวช และครอบครัว

คุณมารศรี อุสาหะ

คุณมาลีรัตน์-คุณชนกานต์ รุ่งโรจน์ชัย

คุณแม่เล่าลิ้มสี แซ่เล้า

คุณแม่เฮียะ แซ่ตั้ง ครอบครัววิวัฒน์ศานติ , คุณย่งเชย แซ่ตั้ง
คุณยาใจ อื้อสัมพันธกิจ , คุณยายบัวผัน อินต๊ะยศ
คุณยุถิกา สนธยานาวิน และครอบครัว , คุณยุพาพรรณ ไผ่ประดิษฐ์
คุณยุพิน ชนะโรค , คุณยุภา เรืองเดช , คุณวิชัย อรัญไพโรจน์

คุณยุพา จำปาแก่น และครอบครัว

คุณยุวดี-คุณอิโน แจ้งกระยส

คุณยูอิม-คุณศาราณี จิราวัฒนพงษ์

คุณยุวณา เตชิตทอง และครอบครัว

คุณยุวณี ศรีสถาพร

คุณยุวณี ยอดศิโรจ

โยมพ่อเจริญ-โยมแม่ทอน ทุทธาศรี

คุณรวมกร-คุณกมลศิริ

คุณรณชัย-คุณปวีณา ศิลากร

คุณรมย์ฤดี เวชสุนทรเทพ และครอบครัว

คุณระเบียบ งามพร้อม

คุณระเบียบ-คุณศักดิ์ชัย วรุฒิทวีกุล

คุณรัชดา เอกมโนชัย

คุณรัชดาพรรณ อิทธิวรากร และครอบครัว

คุณรัชนี รัตนวิชา

คุณรัตนา กลิ่นประทุม

คุณรัตนา ตันวัน

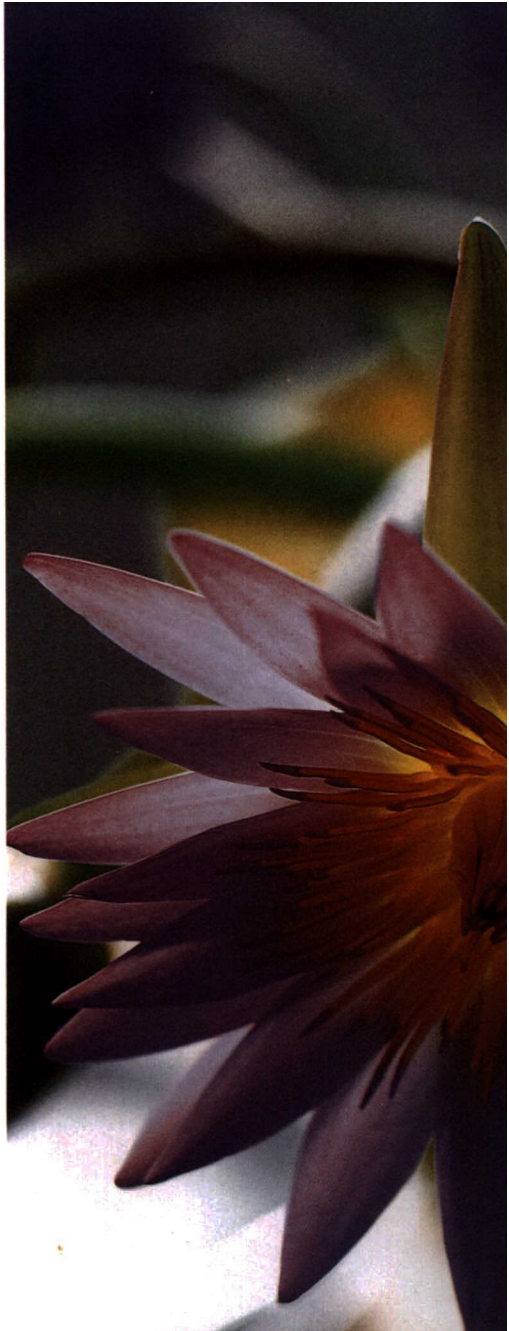
คุณรัตนา ตันรัตนานิจ

คุณรัตนาวรรณ-คุณประจิต เจียมเจริญเดช

คุณราเชนทร์-คุณภาวนา แสงโพธิ์
คุณรุ่งทิพย์-คุณวิศิษฏ์ บุญประกอบ
คุณรุ่งโรจน์-คุณสุจินตนา ขูชัยศรี
คุณรุจนา นิยมศิลป์
คุณรุจิรา-คุณประกอบ สายรัตน์
คุณลักษมี ภมรสถิตย์
คุณลัดดา จิระบุลย์เกียรติ
คุณลัดดา อุ่นจิตติกุล
คุณลาวัณย์ บัวทิม และครอบครัว
คุณลาวัลย์ ธนาสว่างกุล
คุณเล็ก คำพา
คุณเลิศชัย ไลประวัติ และครอบครัว
คุณเลี่ยงซัว แซ่ลิ้ม
คุณวจี เจริญพร และครอบครัว
คุณวรเทพ-คุณวรรณาภรณ์ ไวทยาวิโรจน์
คุณวรนาถ โพธิบุญ
ร.ศ.วราภรณ์ ชัยโอภาส
คุณวรพงศ์-คุณเพชรา-น้องอาย ธานินทร์ธราธาร
คุณวรรณพร เฉลากาญจนา
คุณวรรณา กานต์ประภา
คุณวรรณา-คุณวิทยา ห้องหิรัญ
คุณวรรณี และครอบครัวคูตระกูล
คุณวรรณี สุชาติกุลวิทย์ และครอบครัว
คุณวรัมพร-คุณพีรนิธิ์ เพ่งศรี

คุณวริยา สาคเรศ
ร.ท.วัฒนา จำชาติ และครอบครัว
คุณวัฒนา-คุณบุญธรรม พงษ์พานิช และครอบครัว
คุณวันดี-คุณจินดา เพ็ชรกิจ
คุณวันชัย-คุณชมภูนุช ศรีวัฒนปัญญา
คุณวันดี บุรีภักดี
คุณวันทนีพร จันทร์เหลือง
คุณวันทพล งามดี
คุณวัยวุฒิ-คุณวัธนเวช นิโครสหเกียรติ์
คุณวาสนา-คุณบรรพต เรืองรักษ์ลิขิต
คุณวาสนา-คุณวุฒิตา พันธุรัตน์
ร.ต.อ.หญิงวัชรีย์ รอดทอง
คุณวิจิตรา ราชพัฒน์
คุณวิชัย-คุณสุดใจ-คุณหนึ่งฤดี-คุณพัชรพร
คุณวิชิต-คุณกรรณิการ์ วรรธนะโกวินท์ และครอบครัว
ทพ.วิชิต กิตติพงศ์โกศล
คุณวิเชฏฐ์-คุณพรรณี โรจนธรรมกุล
คุณวิทยา บุญเลิศเกิดไกร
คุณวิทยา-คุณวรรณา ห้องหิรัญ
น.สพ.วินัย กระแสสินธุโกมล
คุณวินัย เสนีวงศ์ ณ อยุธยา
คุณวินิจ จรุงวิภู และคุณพ่อคุณแม่
คุณวิภา ศักดิ์ปกิจวัฒนา
คุณวิมลมาส รัตนวราห และครอบครัว
คุณวิมลรัตน์ พานิชวัฒนาเจริญ

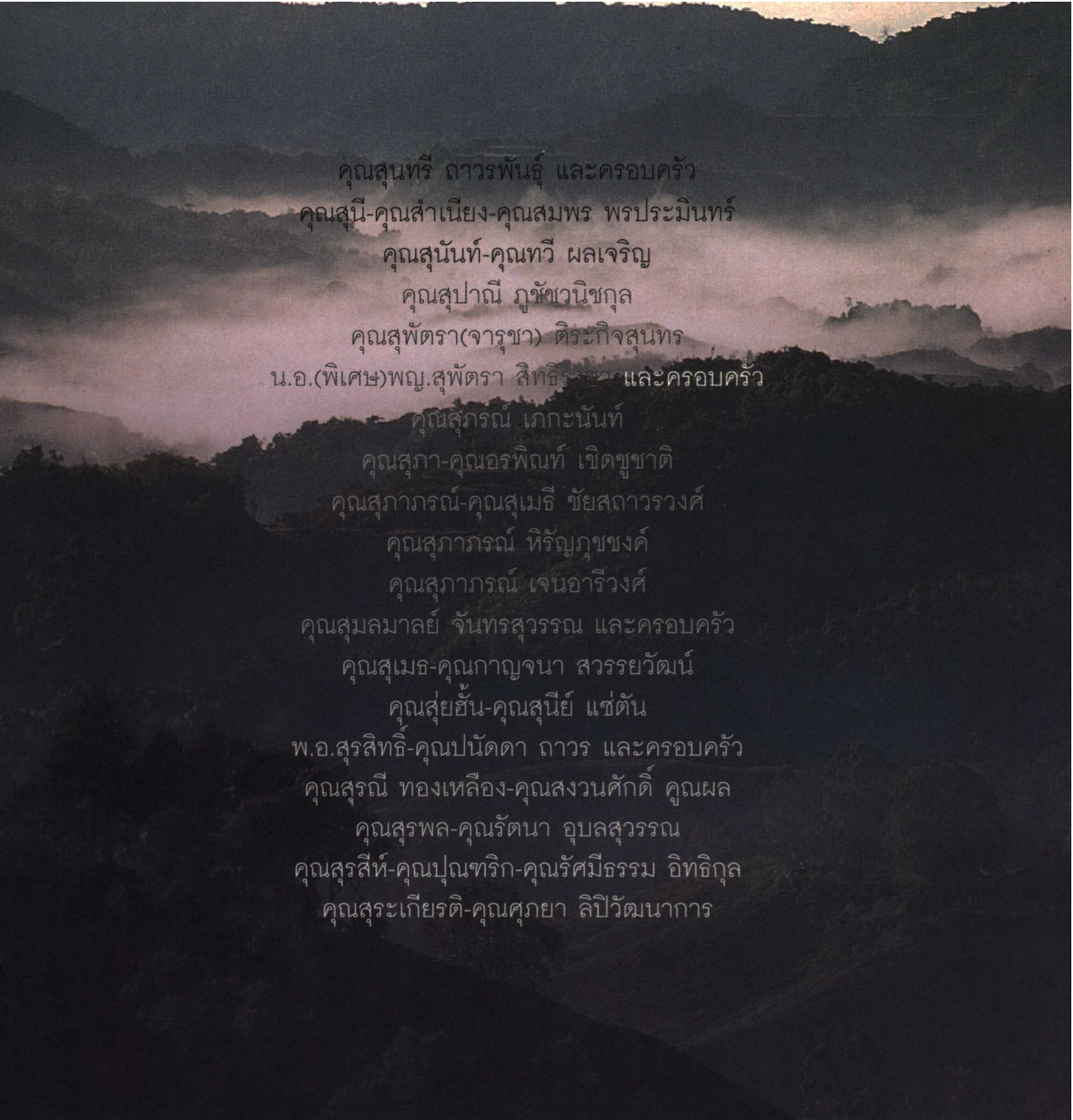

คุณวิรุณศักดิ์ สันติเพ็ชร์
คุณวิโรจน์ ขำสายทอง
คุณวิไล ศรีวะโลสกุล
คุณวิวัฒน์-คุณกัลยา อัคราวานิช
คุณวิสมัย เกตุทัต
คุณวีรพล-คุณอุไร อุณวิไล และครอบครัว
คุณวีรวรรณ มุกดาประกร
คุณวีระ-คุณลัดดา ปันทวธานนท์
คุณวีระชัย-คุณกรรณิกา พนารมย์
คุณวีระศักดิ์ ศิริคุรุรัตน์ และครอบครัว
คุณวีรัจฉรา-คุณพิชามลญ์ แก้วอาสา
นพ.วุฒิพันธ์-คุณพัชรินทร์-ด.ช.แรก แซ่เล้า
คุณเวชยันต์-คุณประกายมาศ เฮงสุวนิช
คุณแววดาว มโนวัฒนันท์
คุณศรัญย์-คุณสุพัตรา ภูริปรัชญา
คุณศรีกาญจนา-คุณอัญชลี สมพลพงษ์
คุณศรีอุไร เกียรติพันธุ์สดใส และหมู่คณะ
คุณศรีรัตน์ รัตนาปนะโชติ และครอบครัว
คุณศศิธร โชคประสิทธิ์
คุณศักดิ์ชัย-คุณธวัชชัย-คุณประเสริฐ พีชะพัฒน์
คุณศิริพร ฉายศุภกุล
คุณศิริพร แซ่ลิ้ม และครอบครัว
คุณศิริเพ็ญ-คุณเอกพล-คุณไผท เมธารมณ์
คุณศิวรักษ์ ธเนศบวร

คุณศุภชัย ศรีศุภอักษร-คุณจารุวรรณ
คุณศุภโชค อัครเสถียร
คุณศุภลักษณ์ ทาระ
คุณโศภิษฐ์-คุณวัลยา ภูพาดทอง
คุณสงบ ปัญญาตรง
คุณสงบ กำแพงเพชร
คุณสงวน-คุณเกียว เอื้อสุดกิจ
คุณสถาพร ทรงกำพล
คุณสนั่น เปลี่ยนศักดิ์
คุณสนั่น ผลาเกตุ และครอบครัว
คุณสนั่น-คุณมาริสา บำรุง
คุณสมเกียรติ แซ่จู
คุณสมควร วานิชสัมพันธ์
คุณสมจิตร สังข์ศิริ
คุณสมชาย-คุณจิราภรณ์ อารยะสกุล
คุณสมชาย-คุณไพลิน บัวสาตร์
คุณสมเชษฐ์ เจียรนัยศิลป์
คุณสมถวิล บุนนาค
คุณสมนึก ตันติราพันธ์
คุณสมนึก มงคลคูณ
คุณสมบูรณ์ นาคหนุน
คุณสมบูรณ์ บุษราคัมมณี
คุณสมเพียร ประดิษฐ์
คุณสมฤดี ศรีจรรยา

คุณสมฤทธิ์-คุณรัตนาภรณ์ ชุนหรัศมิ์
คุณสมศรี-คุณจตุพร เมืองรักษ์
ดร.สมศักดิ์ จงวัฒน์ผล
คุณสมศักดิ์-คุณเฉลิมศรี หัสเดชะ
คุณสมหมาย-คุณอัปสร ครสาคู
คุณสราญจิต ไกรฤกษ์
คุณสว่าง แซ่อึ้ง และครอบครัว
คุณสว่าง นิลถนอม-คุณสุนันทา พรสุขสว่าง
คุณสะไกร-พญ.ลักษณา สามเสน
คุณสัญญา-คุณบุษบา ศรลัมพ์
คุณสัณห์ชัย สุจริตวงศานนท์
น.อ.(พิเศษ)สันต์-คุณสุขศรี ชาดิษย์
คุณสันติ-คุณพิมพ์ใจ-คุณกชกร ทิสยากร
คุณสันต์วิทย์ วงษ์สมบูรณ์ และครอบครัว
คุณสัมพันธ์-คุณสุกัญญา ติระวัฒน์
คุณสากล-คุณพรทิพย์ พันธุ์อุดม
คุณสาคร อินธิศร
คุณสายัณต์-คุณบัวแก้ว-คุณอรการ เผื่อนน้อย
คุณสาโรช-คุณสุกัญญา สกุลวัฒนะ
คุณสาวรีย์ ศรินุท
คุณสำรวย เมฆวรวุฒิ และครอบครัว
คุณสิทธิโชค อมรพิพัฒกุล
คุณสินีนาฏ พิญญพงษ์
คุณสิริลักษณ์ ตระการธนะสุข

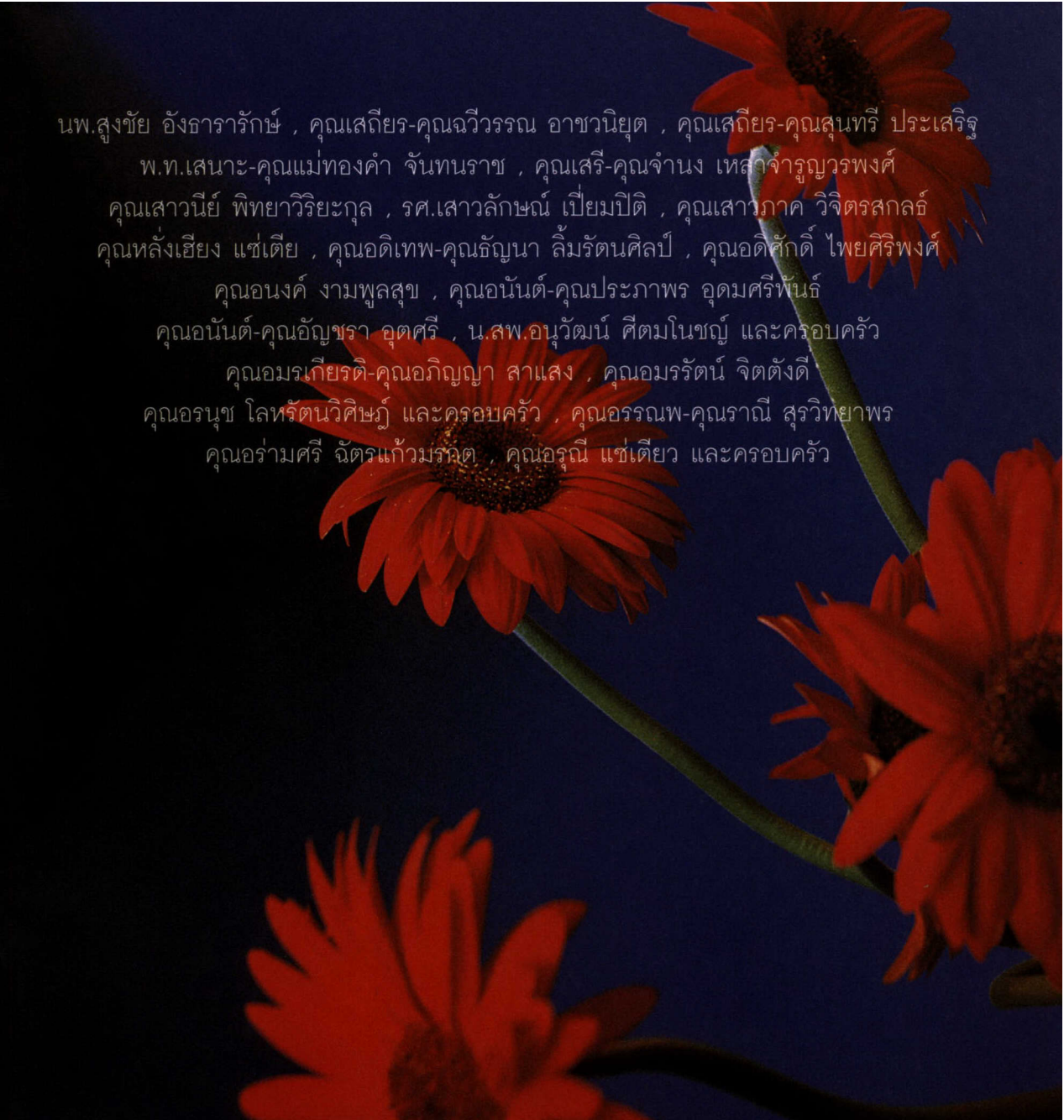
คุณสุกัลยา สุขเฉลิมชัย
คุณสุกัลยา ผดุงยาม และครอบครัว
คุณสุขจิตร อุดมโชคสกุล และครอบครัว
คุณสุขุม-คุณณญา โตการัณยเศรษฐ์
คุณสุคนธ์-คุณกุหลาบ โชโต
คุณสุจันดี ช่างวิชชุการ
คุณสุจินตนา ชูชัยศรี
คุณสุชญา เอกวิทยานุรักษ์
คุณสุชาดี มณีวงค์ , คุณพรชัย และครอบครัว
คุณสุชิน-คุณวัลลี-คุณธีรวัฒน์ มากเจียม
คุณสุดา เบญจรงคกูล
คุณสุเทพ ชลเวกสุวรรณ
คุณสุทธิพงศ์-คุณเกษราภรณ์ ชัยกิตติภรณ์
คุณสุธา วานิชสัมพันธ์
คุณสุธรรม-คุณสมพักตร์ ปันประเสริฐ และลูกๆ
อาจารย์สุธีรา วงศ์นคร
คุณสุนทร-คุณกิมบ้วย สุวโรพร และลูกๆ
นพ.สุนทร-พญ.ลัดดาวัลย์ ฮ้อเผ่าพันธ์

คุณสุนทรี ถาวรพันธุ์ และครอบครัว
คุณสุนี-คุณสำเนียง-คุณสมพร พรประมินทร์
คุณสุนันท์-คุณทวี ผลเจริญ
คุณสุปาณี ภูษัชวนิชกุล
คุณสุพัตรา(จารุชา) ติระกิจสุนทร
น.อ.(พิเศษ)พญ.สุพัตรา สิทธิ[illegible] และครอบครัว
คุณสุภรณ์ เภกะนันท์
คุณสุภา-คุณอรพิณท์ เชิดชูชาติ
คุณสุภาภรณ์-คุณสุเมธี ชัยสถาวรวงศ์
คุณสุภาภรณ์ หิรัญภุชชงค์
คุณสุภาภรณ์ เจนอารีวงศ์
คุณสุมลมาลย์ จันทรสุวรรณ และครอบครัว
คุณสุเมธ-คุณกาญจนา สวรรยวัฒน์
คุณสุ่ยฮั้น-คุณสุนีย์ แซ่ตัน
พ.อ.สุรสิทธิ์-คุณปนัดดา ถาวร และครอบครัว
คุณสุรณี ทองเหลือง-คุณสงวนศักดิ์ คูณผล
คุณสุรพล-คุณรัตนา อุบลสุวรรณ
คุณสุรสีห์-คุณปุณฑริก-คุณรัศมีธรรม อิทธิกุล
คุณสุระเกียรติ-คุณศุภยา ลิปิวัฒนาการ

คุณสุรัชนี ชยุติ
คุณสุรัตนา ผลัญชัย
คุณสุริยา ศิริโวหาร และครอบครัว
คุณสุรีย์พร ไพโรจน์ถาวรวัฒนา
คุณสุวนี จันปลั่งสิริกุล และครอบครัว
คุณสุวรรณา แซ่ตั้ง
คุณสุพัตรา แซ่เอี๊ยบ
คุณสุวรรณี-คุณณัฑภรณ์ กาสุริยะ
คุณสุวรรณี กิตติวรศาสน์ และครอบครัว
คุณสุวัฒน์-คุณอารีรัตน์-คุณวันสุข ศิริครุรัตน์
คุณสุวิทย์-คุณยุพา พันธศุภร
คุณสุวิทย์-คุณสัณห์จุฑา วิชชาวุธ และบุตรธิดา
คุณสมเกียรติ รัตนสิทธิ์ และครอบครัว

นพ.สูงชัย อังธารารักษ์ , คุณเสถียร-คุณฉวีวรรณ อาชวนิยุต , คุณเสถียร-คุณสุนทรี ประเสริฐ
พ.ท.เสนาะ-คุณแม่ทองคำ จันทนราช , คุณเสรี-คุณจำนง เหล่าจำรูญวรพงศ์
คุณเสาวนีย์ พิทยาวิริยะกุล , รศ.เสาวลักษณ์ เปี่ยมปิติ , คุณเสาวภาค วิจิตรสกลธ์
คุณหลั่งเฮียง แซ่เตีย , คุณอดิเทพ-คุณธัญนา ลิ้มรัตนศิลป์ , คุณอดิศักดิ์ ไพยศิริพงศ์
คุณอนงค์ งามพูลสุข , คุณอนันต์-คุณประภาพร อุดมศรีพันธ์
คุณอนันต์-คุณอัญชรา อุตศรี , น.สพ.อนุวัฒน์ ศีตมโนชญ์ และครอบครัว
คุณอมรเกียรติ-คุณอภิญญา สาแสง , คุณอมรรัตน์ จิตตังดี
คุณอรนุช โลหรัตนวิศิษฏ์ และครอบครัว , คุณอรรณพ-คุณราณี สุรวิทยาพร
คุณอร่ามศรี ฉัตรแก้วมรกต , คุณอรุณี แซ่เตียว และครอบครัว

คุณอัครพล ทิศุธิวงศ์ และครอบครัว , คุณอังคณา ศรีวรรณวัฒน์
คุณอังคณา-คุณจินตนา-คุณวรรณา วรพันธ์กิจ , คุณอัจฉรา ศุภวิไล , คุณอัญชนา แสนทนิล
คุณอัญชลี สงเคราะห์ และครอบครัว , คุณอัญชลี อินจารุสร
คุณอัญนี-คุณนพรัตน์ ศิริกำพลชัย , คุณอัปสร สิงคาลวณิช , คุณอัปสรสุดา เกียรติศิลป์
คุณอัมพร สุวรรณประทีป-คุณมาลัย พัฒนพันธุ์ , คุณอัมพร-คุณอิศรา วีระแพทยโกศล
คุณอัมพร-คุณจำรัส เจียมเจริญเดช , คุณอัมพร-คุณมนัส อยู่สุข
คุณอาภรณ์ กาญจนะ , คุณอาภัสรา แสงรุ่งเรือง และครอบครัว
คุณอารยา ชูรัตน์ , คุณอารัต-คุณสายคำ บริหารและครอบครัว
คุณอารีรัตน์ ปิยะเจริญวัฒนา , คุณอำนาจ อภิรัตนพิมลชัย , คุณอิทธิพล วิชิตโชติ

คุณอิทธิพล-คุณสายสุนีย์ เพิ่มศรี , คุณอี๊กุง ศิริเลิศไชยากุล และครอบครัว
คุณอุดร-คุณวิมลวรรณ ตันติสุนทร , คุณอุบล อุดร และคณะญาติมิตร
คุณอุบลทิพย์ สุพรรณานนท์ และครอบครัว , คุณอุบลวดี-คุณชมเชย ลิ้มศิริโพธิ์ทอง
คุณอุรัย ถาวรวิสุทธิ์ , คุณอุรารัตน์ ไชยรังษี , คุณอุไร ตั้งสถิตพร
คุณอุไร ธีระเผ่าพงษ์ และครอบครัว , คุณอุไร-คุณสุนันทา ศรีโสภิต
คุณอุษา มหารัตนวงศ์ , คุณอุษา สกุลไทย , นพ.เอกชัย-ร.อ.นพ.อัจฉริยะ แพงมา
คุณเอกชัย ปัญญา , คุณเอ็งง้วยจู-คุณจิราภรณ์ อัศวรังติคุณ
คุณเอนก ธีรานันตชัย และครอบครัว , โอม-โจ้-แอล-เอม คำชู
คุณเฮือนแก้ว-คุณศรีบาล สายดวงแก้ว , ชมรมครูแก้ว (ครุรัตนนัง)
ชมรมพุทธ ม.เกษตรศาสตร์ , ชมรมพุทธศาสตร์และประเพณีจุฬาฯ
ชมรมพุทธศาสตร์สากล , ชาวสวรรค์พันธุ์ลุย (ภาคตะวันตก)
ชมรมรัตนเวชในอุปถัมภ์พระราชภาวนาวิสุทธิ์ , ตระกูลเกียรติชัยพัฒน์
ธุดงคสถานชุมพร , กัลยาณมิตรและธุดงคสถานล้านนา
นักเรียนอภิญญาหญิงรุ่นแรกของโลก , บ.ช้างแก้วและไหมพันปี
บ.ตริกายะคัลเชอรัล แอนด์ อะคาเดมิคทราเวลเซอร์วิส
บริษัท คริสตอล ซอฟท์แวร์ แพ็คเกจ จำกัด
บริษัท ชนันต์มอเตอร์ จำกัด
บริษัท เน็ต-อินโนวา จำกัด , บุคลากร รุ่นที่ ๑๑ และคุณนวลศรี
บุคลากร รุ่น ๑๕ (ฟ้าฉ่ำบุญ) , บุคลากร รุ่น ๑๖ (ไม่ตกกันดาร)
บุคลากร รุ่น ๑๗ (เรือนทองหัวเพชร)

แผนกแก้วพิทักษ์ (RBK) , ภาคนครหลวง ๑ เขตดอนเมือง
ภาคนครหลวง ๒ , ภาคนครหลวง ๔
ภาคนครหลวง ๗ เขตวัฒนา , แม่-ลูก บ้านมธุระ
ร้านจักกพานิช ยะลา , ร้านชนันต์มอเตอร์
ร้านสามเหลี่ยมแอร์ จ.ขอนแก่น
เรือนธรรมกำแพงแสน , ศูนย์กัลยาณมิตร จ.ภูเก็ต
ศูนย์กัลยาณมิตร รัตนอุทิศ , ศูนย์กัลยาณมิตร จ.เชียงราย
ศูนย์กัลยาณมิตร จ.นครปฐม , ศูนย์กัลยาณมิตร จ.สุราษฎร์ธานี
ศูนย์ปฏิบัติธรรม ATLANTA, U.S.A.
ศูนย์ปฏิบัติธรรม Q-House อโศก
ศูนย์ปฏิบัติธรรมโตเกียว , ศูนย์ปฏิบัติธรรมโอซากา
ศูนย์ปฏิบัติธรรมไต้หวัน
ศูนย์ปฏิบัติธรรมฮ่องกง , ศูนย์ปฏิบัติธรรมสาขาทั่วโลก
สถานพยาบาล ปวีณากายเวช
สมาชิกกลุ่มอจินไตย , สหการกัลยาณมิตร
อาสาสมัครโภชนาการ

ISBN 974-87888-5-7

ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์

พระราชภาวนาวิสุทธิ์ (หลวงพ่อธัมมชโย)
พระภาวนาวิริยคุณ (หลวงพ่อทัตตชีโว)

ทีมบรรณาธิการ

พระมหาสุวิทย์ วิชฺเชสโก, พระสมศักดิ์ จนฺทสีโล, พระอำนาจ เตชวนฺโต
คุณเมตตา สุวชิตวงศ์, คุณจิรวัฒน์ ภู่เพียงใจ
คุณสุนิดา นาคเสน, คุณจุฑารัตน์ ติลภัทร
คุณจิราวัลส์ อุ่นรั้ว, คุณสุขุมาลย์ สุดสังข์, คุณศศิอำไพ ปาลวัฒน์วิไชย
คุณกัลยารัตน์ สุริยลัตย์, คุณอลงกรณ์ สถาปิตานนท์

ออกแบบปก รูปเล่ม

บริษัท ดีเอ็มแอนด์เอส แอดเวอร์ไทซิ่ง จำกัด
คุณเมตตา สุวชิตวงศ์, คุณสุดารัตน์ ห้าวหาญ, คุณวรรณสิกา เชื้อชาติไชย
คุณสมพร วันเจียม, คุณสุรนุช อาภามงคลรัตน์
ฝ่ายภาพ : คุณปรีชา อุ่นรัศมีวงศ์, คุณสายัณห์ แจ่มอุลิตรัตน์
คุณสุวรรณ อุ่นรัศมีวงศ์, คุณขวัญจิต แสงพยับ
คุณอัญชุลี ศรีวิเศษ, คุณนินนาท บุณยรัตนพันธ์
คุณวัลลภ นิลถนอม, คุณชาญชัย พรหมตา, คุณนิตินัย ป่าแคว

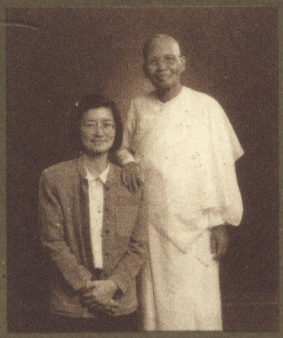
พิมพ์ครั้งที่ ๑ : เมษายน ๒๕๔๔ จำนวน ๒๐,๐๐๐ เล่ม

ลิขสิทธิ์ : มูลนิธิธรรมกาย

พิมพ์ที่ : บริษัท ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์ จำกัด (มหาชน)

รายได้ทั้งหมด เพื่อการสร้างกุศลตามเจตนารมณ์ของ
คุณยายอาจารย์มหารัตนอุบาสิกาจันทร์ ขนนกยูง

ประวัติผู้เขียนบันทึก

คุณอารีพันธุ์ ตรีอนุสรณ์
เกิด พ.ศ. ๒๔๙๘
เป็นคนกรุงเทพฯ โดยกำเนิด
จบการศึกษาชั้นเตรียมอุดมที่
โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา
จบการศึกษาชั้นอุดมศึกษาที่
คณะเภสัชศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. ๒๕๒๐
จบการศึกษาทางธรรม
ชั้นธรรมศึกษาเอก พ.ศ. ๒๕๒๘
เริ่มเข้าวัด พ.ศ. ๒๕๑๖
โดยได้เริ่มก่อตั้ง ชมรมพุทธศาสตร์
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
ทำหน้าที่เป็นรองประธาน
ชมรมพุทธศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๒๐
หลังจบการศึกษาปริญญาตรี
อุทิศชีวิตรับใช้งานพระศาสนาเรื่อยมา
โดยทำหน้าที่เป็นกัลยาณมิตรผู้นำบุญ
จนกระทั่ง พ.ศ. ๒๕๒๖
ได้รับมอบหมายจาก
พระเดชพระคุณหลวงพ่อธัมมชโย
ให้ทำหน้าที่เป็นอุปัฏฐากของคุณยาย
จนถึงวาระสุดท้ายที่คุณยายละสังขาร